80

CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

410

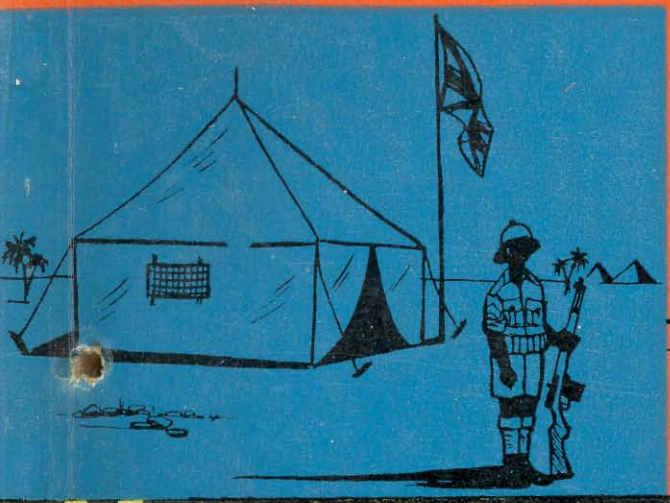

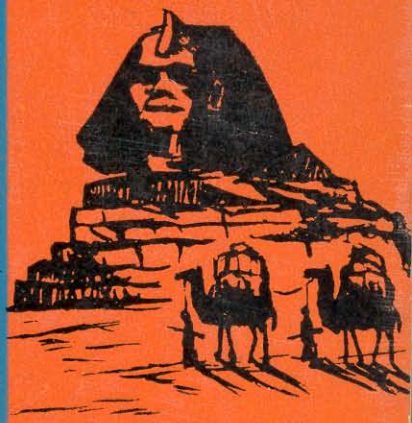

VINĂTORUL DE SPIONI

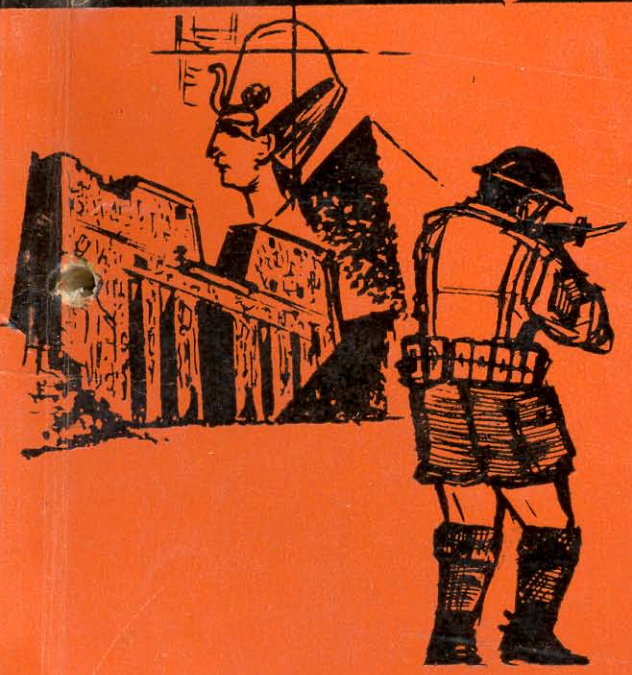

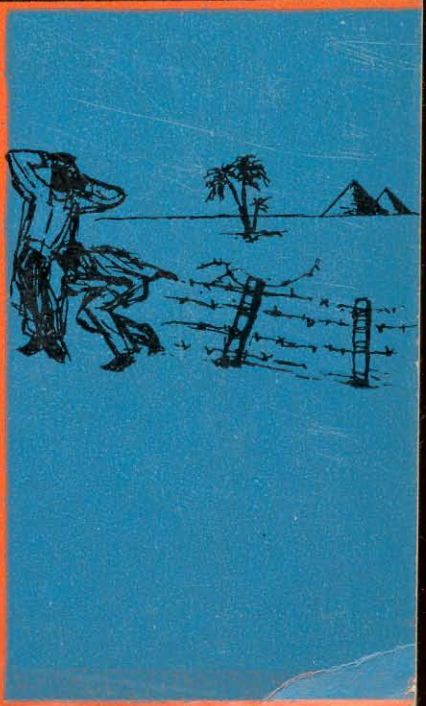

CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

PENTRU UZ INTERN

VÎNĂTORUL DE SPIONI

Seria 1410

1970

Traducere de lt. DAN SULUGIUC

Coperta executată de cpt. DUMITRU HÎRJEA

DIN PARTEA REDACȚIEI

În această lucrare sînt prezentate aspecte din activitatea maiorului Sammy Sansom, fost ofițer de securitate al armatei engleze pe timpul celui de-al doilea război mondial și ofițer însărcinat cu asigurarea securității ambasadei britanice de la Cairo.

Prima parte a lucrării tratează problemele legate de activitatea pe care a desfășurat-o maiorul Sansom pe front, în deșertul libian, ca șef al unei grupe de polițiști militari. Principalele sale atribuțiuni în această calitate au fost : apărarea secretului militar ; descoperirea și neutralizarea agenților inamici, mai ales a celor proveniți din rîndul beduinilor ; dezinformarea inamicului ; interogarea prizonierilor de război.

Un loc important în cuprinsul lucrării îl ocupă problemele legate de perioada în care maiorul Sansom a fost șeful serviciului de securitate din orașul Cairo și cînd s-a ocupat de : prevenirea scurgerii de secrete militare către inamic ; descoperirea și neutralizarea acțiunilor unor persoane care încercau să ajute inamicul ; descoperirea și neutralizarea spionilor inamici ;

asigurarea gărzii și pazei unor personalități care vizitau orașul Cairo sau Egiptul.

Ultima parte a lucrării este dedicată problemelor legate de perioada în care maiorul Sansom a fost ofițerul de securitate al ambasadei britanice, făcînd parte din Intelligence Service, avînd, după cum singur recunoaște, și o serie de sarcini informative.

Din aspectele prezentate rezultă că maiorul Sammy Sansom a făcut dovada unor calități ce l-au ajutat să rezolve cu succes misiunile pe care le avea de îndeplinit.

Datorită faptului că urmărea cu atenție evoluția evenimentelor din țara unde acționa și din lume, sesiza la timp ceea ce era mai important pentru munca lui, știind, de regulă, cînd, unde și cum să acționeze pentru a-și îndeplini misiunile. În orientarea muncii sale către problemele cele mai importante, a dat dovadă de mult discernămînt, selecționînd cu grijă din noianul de evenimente pe cele mai caracteristice pentru activitatea sa și stabilind căi eficiente de acțiune. În întreaga sa activitate Sammy Sansom s-a afirmat ca un bun psiholog. El a reușit să repereze cu ușurință persoanele de la care putea obține datele necesare, după manifestări aparent lipsite de semnificație, și să determine aceste persoane să lucreze pentru el chiar și împotriva dorinței lor. În felul acesta a reușit să intre în posesia unor informații de valoare în condiții destul de vitrege.

Curajul, combativitatea și perseverența în muncă, izvorîte din dorința lui de a-și servi țara, sînt trăsături dominante ale întregii activități pe care a desfășurat-o. Nimic nu l-a putut determina să dea înapoi, să renunțe la luptă, nici teama de cotropirea inamică sau furia maselor, în fața cărora s-a aflat deseori ; nici insuccesele în muncă, pe care le-a primit cu bărbăție, trăgînd din fiecare dintre ele învățămintele cuvenite ; nici ten-

tațiile pe care le-a întîlnit și de la care s-a eschivat cu multă abilitate, exploatînd situațiile respective exclusiv în interesul muncii pe care o avea de îndeplinit.

Cu toate calitățile lucrării, faptul că autorul se situează pe o poziție ideologică burgheză impune din partea cititorilor o atitudine critică, mult discernămînt și profunzime în analiza problemelor abordate, pentru a reține numai ceea ce este realmente esențial și util muncii de securitate.

PRIMUL MEU SPION

Mi-am început meseria de vînător de spioni ca urmare a unui anunț apărut la mica publicitate. „Sînt posturi disponibile — scria ziarul — la Serviciul de securitate din Poliția militară".

Știam foarte bine că sînt posturi libere în toate serviciile Poliției militare, dar eu nu voiam să mă fac polițist. De altfel, chiar dacă aș fi vrut, nu aș fi fost primit. Un metru șaizeci și șapte nu-i o statură de polițist. Serviciul de securitate era însă cu totul altceva. Anunțul nu pomenea nimic despre condițiile fizice. Se pare că era suficient să cunoști bine cîteva limbi străine, or din acest punct de vedere eu eram foarte tare.

Am citit anunțul pe cînd ieșeam din cazarma Kasr el-Nil, unde participasem la o tragere de antrenament cu arme de tir. Se căutau ofițeri și simpli soldați. M-am dus să mă înscriu și mi s-a dat să completez un chestionar.

Data nașterii : 22 decembrie 1909. Mai eram încă civil la data aceea.

Locul nașterii : Cairo, oraș pe care îl adoram. Aici îmi petrecusem cea mai mare parte a vieții și tot aici speram să mi-o sfîrșesc. Totuși, disprețuiam societatea de expatriați din care făceam parte, cluburile rezervate europenilor și „nopțile englezești" de la Groppi.

Naționalitatea : britanică.

Naționalitatea tatălui : de asemenea, britanică, deși s-a născut la Bagdad. Trebuia oare să amintesc și despre bunicii mei ? Ei au pus bazele stăpînirii britanice în Asia Mică pe vremea cînd Hamid mai guverna încă Turcia. Nu era cazul, căci, în fond, cine profitase de aceasta dacă nu comerțul bunicului din partea tatălui ? Bunicul din partea mamei își petrecuse cea mai mare parte a vieții vagabondînd în căutarea aventurii.

Studii (să se dea toate detaliile, cu date) : Amănunte ? Trebuia oare să amintesc de școala primară condusă de femeile acelea îngrozitoare de la Cheltenham, care îi considerau pe francezi ca fiind o specie inferioară iar pe egipteni puțin superiori cămilelor ? Nu, mai bine să încep cu colegiul englez de la Cairo, care era un institut de învățămînt cosmopolit, avînd un spirit larg în ceea ce privește primirea elevilor străini, deși egiptenii nu erau admiși în acest institut. Voi continua apoi cu „King's School" de la Ely, din Norfolk, unde am petrecut doi ani reci, umezi și banali, fiind pentru prima oară în viața mea în Anglia. Tatăl meu voia să mă trimită la Cambridge, dar am reușit să-l conving să-mi dea voie să mă întorc la Cairo și să studiez trei ani araba la El Azhar, cea mai veche universitate din lumea islamică.

Limbi străine (precizați dacă le vorbiți puțin sau curent) : Aici eram în elementul meu ! Puteam afirma fără să mă laud că vorbesc curent greaca și italiana, în afară de franceza și araba pe care le vorbeam ca pe limba mea maternă. Am învățat fără greutate limba franceză (lingua franca) a societății cosmopolite din Cairo, încă înainte de a merge la școală.

În paranteză fie spus, în instituțiile de învățămînt în care am studiat, limbile străine — singurul domeniu unde dovedisem că am talent — erau neglijate, fiind considerate neimportante.

Profesia : Agent de asigurări. Tatăl meu conducea filiala din Egipt a „Societății de asigurări pe viață Gresham". Această meserie îmi dădea posibilitatea să cutreier Egiptul și celelalte

țări arabe, deci puteam să mă dedic pasiunii mele devenite aproape o obsesie : studiul dialectelor limbii arabe.

Locul de muncă actual : Cenzura poștală. La începutul războiului ambasada britanică m-a recrutat pentru biroul de cenzură anglo-egiptean, serviciu de care am încercat să scap chiar de la început.

Alte calificări : Nici una, în afară de antrenamentele pe care le făceam la „British Rifle Club" * și care s-au soldat cu înrolarea mea în gărzile civile.

Data completării formularului : 11 iunie 1940, dată ce coincidea cu intrarea în război a Italiei, fapt care a situat Egiptul în centrul ostilităților și care m-a determinat să intru în Poliția militară.

De fapt, totul a fost foarte ușor. Nici nu trebuia să-mi bat capul cu completarea formularului, deoarece, în discuția care a urmat, trei ofițeri foarte amabili m-au interogat. Din modul în care au formulat întrebările reieșea că n-au citit chestionarul completat de mine, deși îl aveau în față, pe birou. După ce am repetat conținutul formularului, răspunzînd la întrebările lor, m-au supus unui examen. Era evident că nu s-a ținut cont că eram mic de statură, deoarece după puțin timp am primit numirea de ofițer și am fost trimis la cazarma Kasr el-Nil pentru a fi instruit. Aici totul a mers foarte repede. În trei săptămîni m-au învățat tot ce trebuia să știu despre munca informativă în general și despre securitatea militară în special. Pe lîngă acestea mi-au mai fost predate și cîteva noțiuni de administrație și disciplină ce trebuiau să fie cunoscute de orice ofițer.

După cele trei săptămîni am fost făcut locotenent și mi s-a dat comanda unei secții care acționa în deșert. Acolo, rolul meu se limita la verificarea actelor de identitate, confiscarea conservelor de carne de vită ce se vindeau la negru și supravegherea arderii documentelor secrete în niște crematorii improvizate.

---

* Clubul pușcașilor britanici.

Războiul începuse de două luni, cînd am sosit la Marsa Matruh, cel mai înaintat din posturile noastre fortificate. Acolo nu se petrecea nimic în afara unor mici incidente la frontiera libiană, dar știam că italienii concentrează trupe și se pregătesc să ne atace. După ceea ce se petrecuse în Franța, la toți ne era frică.

Calmul de care dădeam dovadă nu se datora curajului, ci lipsei de experiență. Privind deșertul de la ușa cortului, nu puteam să-mi imaginez că ar putea deveni un cîmp de bătaie. Era lună plină, iar în jurul meu numai frumusețe și pace. Dunele aruncau umbre negre, ciudate în lumina lunii, iar marea avea sclipiri de oțel. Cel mai mult mă impresiona liniștea care domnea în jur. Nu părăsisem orașul Cairo decît de cîteva ore, fapt ce-l resimțeam în mod fizic pentru că nu auzeam zgomotele din tabără, nici măcar pe cel produs de un avion îndepărtat.

Am intrat fără tragere de inimă în cort, unde ordonanța tocmai îmi aranja un pat de campanie. Deodată urletul strident al unei sirene a rupt tăcerea. Cîteva secunde mai tîrziu au izbucnit niște explozii violente. Un obiect a sfîșiat pînza cortului și mi-a trecut șuierînd la cîțiva centimetri de cap.

O întîmplare banală de război, despre care nici nu merita să amintesc, însă efectul pe care l-a avut asupra mea a fost extraordinar, nu atît datorită faptului că am fost la un pas de moarte, ci pentru că m-a schimbat total.

Am reacționat în mod automat. Mi-am pus casca și m-am aruncat la pămînt. Toată tabăra era în fierbere. Oamenii alergau, strigau și am auzit chiar strigăte de agonie.

Curînd bombardamentul a încetat și s-a restabilit liniștea. În cort lampa mai ardea încă și toate erau la locul lor, în afară de Jones, ordonanța, care zăcea pe nisip cu o rană sîngerînd la piept. Am fost șocat, deoarece nu-mi imaginasem că schija de șrapnel ar fi putut lovi pe altcineva după ce trecuse pe lîngă mine.

Tot ce învăţasem despre primul ajutor ce trebuie acordat unui rănit mi se învălmăşea în cap. Ce trebuia să fac ? Unde trebuia să fixez un garou pentru a-i opri hemoragia ? Nu era decît o singură soluţie : să alerg după ajutor. Am smuls păturile de pe pat pentru a-l înveli pe Jones.

— Îmi pare rău, domnule — mi-a spus el. — Sper să mă vindec repede. Sînt atîtea lucruri de făcut în acest cort şi am dorit foarte mult să vin în expediţie.

Drept răspuns, i-am dat să bea puţin whisky.

— Asta o să te pună pe picioare — am spus eu cu încredere, încercînd să-i dau vocii mele, pe cît posibil, cît mai multă siguranţă. — Deocamdată stai liniştit ; eu mă duc să caut un medic.

Nu am putut găsi nici unul, nici măcar un infirmier nu se oprea să mă asculte. Erau foarte mulţi răniţi, dintre care unii aveau nevoie de intervenţii chirurgicale urgente. În sfîrşit, am găsit într-o tranşee un medic care tocmai terminase de pansat un rănit. Ca să fiu sigur că nu-l voi scăpa, l-am apucat de umăr.

— Veniţi repede — m-am bîlbîit eu. — Ordonanţa mea e pe moarte, are hemoragie.

— Vin imediat, — mi-a răspuns — însă dacă nu te linişteşti va trebui să mă ocup de dumneata mai întîi.

Am murmurat nişte scuze şi l-am condus în cort. Jones mai trăia încă, dar luase o paloare cadaverică. Doctorul i-a făcut o injecţie cu morfină, spunîndu-i că nu are nimic, însă Jones şi-a dat seama că va muri.

— Aparatul meu de fotografiat — a spus el cu o voce atît de slabă încît a trebuit să-mi apropii urechea de buzele lui ca să aud ce spune — vă rog să-l trimiteţi mamei. Ea mi l-a dat înainte de plecare.

— O să trimit pe cineva să ridice cadavrul — spuse doctorul la plecare, regretînd probabil că şi-a pierdut timpul cu un muribund.

Jones avea douăzeci de ani și era un băiat foarte cumsecade. După ce a fost ridicat, m-am întins pe pat meditînd la această primă cunoștință cu frontul și cu moartea. Reacția imediată a fost o arzătoare dorință de răzbunare, care mi-a trecut însă curînd, deși ceva se schimbase în mine. După cele petrecute îmi dispăruse orice oroare la gîndul că va trebui să ucid la rîndul meu. Ocazia s-a ivit mai repede decît mă așteptam.

Moartea lui Jones mi-a dat un curaj pe care nu-l aveam înainte. Mă făcuse să înțeleg că trecusem pe lîngă moarte fără ca să fi avut, în afară de noroc, nici un alt mijloc s-o evit. De atunci, aveam sentimentul straniu că mi se acordase doar un răgaz și pe mine a pus stăpînire o resemnare pasivă, asemănătoare cu cea a credincioșilor mahomedani.

Nu aș fi menționat această întîmplare, atît de obișnuită, dacă nu ar fi avut acest dublu efect asupra mea. Ea explică, fără îndoială, de ce, în tot timpul petrecut în armată, mă arătasem de multe ori mai insensibil și mai viteaz decît îmi stătea în caracter.

Secția pe care o conduceam era prima de genul acesta care fusese trimisă în deșert. Avuseserăm de fapt și niște precursori, care treziseră însă aversiunea tuturor. După cîte am aflat mai tîrziu, aceștia nu ezitau să se folosească de lanterne pentru a-și lumina drumul în timpul nopții, ceea ce punea în primejdie întreaga tabără. Din această cauză nimeni nu voia să mă ajute. Toți erau convinși că am venit numai ca să le complicăm existența.

Nu aveam decît o idee vagă despre ceea ce trebuia să fac. Fiind într-o zonă înaintată, eram subordonat unui comandant, dar trebuia să țin legătura și cu șeful siguranței care se găsea la Marsa Matruh. Într-o zi, acesta, maiorul Baird, mă chemă la el și-mi întinse un document cu inscripția: „Strict secret — a se distruge după lectură".

— A fost găsit asupra unui beduin care încerca să ajungă la liniile italiene — mi-a spus el. — E posibil ca să-l fi obținut de la cei care lucrează la crematorii. Ce crezi ?

— E foarte puțin probabil — am răspuns eu. — Oamenii mei fac tot timpul inspecții prin tabără ca să verifice dacă acest tip de documente sînt distruse conform instrucțiunilor. De altfel, acest document nu-i nici boțit, nici murdar.

— Exact — a remarcat maiorul Baird. — S-ar părea că a fost sustras direct dintr-un birou, ceea ce probabil s-a și întîmplat. Beduinul ar fi trebuit să aibă prea mult noroc ca să dea din întîmplare peste un document de o asemenea importanță.

— La ce birouri a fost distribuit ?

— La toți comandanții de unități. Și tocmai aceasta constituie partea proastă. După cum vezi, exemplarul nu este numerotat. A fost multiplicat în tirajul obișnuit. Documentul e de acum cîteva zile, deci majoritatea copiilor sînt în prezent distruse, iar beduinul l-a putut obține de la oricare dintre birouri. Pînă în prezent n-a vrut să spună cine i l-a dat.

— Din ce trib face parte ?

— Din tribul Hamada — răspunse maiorul Baird, surprins. — Vorbești araba ?

— Credeam că pentru asta am fost chemat aici !

A început să vorbească repede în arabă și era rîndul meu să fiu surprins. Nu aș fi bănuit că o vorbește atît de fluent și că cunoaște atît de bine limbajul beduinilor.

— Vrei să-l interoghezi ? — m-a întrebat el.

— Numai dacă credeți că ar folosi la ceva.

— Ca să fiu sincer, nu ! Polițiștii egipteni care l-au arestat la frontieră au încercat deja să-l facă să vorbească, așa că nu cred că mai este cazul să insistăm.

Deodată mi-a venit o idee.

— E închis în lagăr ? — l-am întrebat eu pe maior.

— Da. Vrei să-l vezi ?

— Mă gîndeam la un plan fantezist — am spus eu, încercînd să alung senzaţia neplăcută că mă voi face de rîs.

— Un plan fantezist valorează mai mult decît nimic, mai ales în situaţia în care ne aflăm. Spune — zise el, încurajîndumă cu un surîs. N-a rîs cînd i-am spus planul, deşi nu era convins că vom reuşi. — Te-ai mai dat vreodată drept arab, în glumă, de pildă ?

— Nu, dar sînt sigur că voi reuşi.

— Atunci încearcă. Tot nu avem nimic de pierdut.

Sergentul Barnes mi-a făcut machiajul. Mi-a uns părul cu un amestec dezgustător de grăsime şi nisip, apoi m-a vopsit doar puţin, căci eram deja destul de ars de soare. Costumul voluminos de beduin nu lăsa să mi se vadă decît faţa şi mîinile. Eram mult prea scund şi grăsuliu ca să am aerul unui şeic interpretat de Rudolf Valentino, totuşi Barnes s-a declarat satisfăcut. De altfel, nimeni, în afară de el, nu m-a văzut deghizat în felul acesta. În plină noapte, m-a condus cu un camion pe şoseaua care mergea de-a lungul litoralului. O alarmă aeriană ne-a făcut să întîrziem. Abia după ora două noaptea am ajuns în ţara nimănui. Eram atît de grăbit încît am uitat de costumaţie, m-am împiedicat în poalele hainei şi m-am întins la pămînt cît eram de lung.

— Pe curînd — mi-a spus Barnes jovial înainte de a mă părăsi.

N-am dormit, deoarece îmi era frică să nu fiu prins de vreo patrulă italiană, aşa că m-am îndreptat spre liniile engleze. Pe drum mă rugam ca să fiu arestat, deoarece îmi dădeam seama că sistemul nostru de pază avea nevoie de îmbunătăţiri. Puţin după aceea am mai făcut o remarcă în legătură cu caporalul Baker, pe care îl considerasem pînă atunci prea blînd.

— Autorizația de trecere ?! Tasrih ?! — a strigat caporalul la mine.

Am ridicat din umeri și am dat din cap că nu înțeleg. Am fost dus fără menajamente pînă la biroul ofițerului de securitate al apărării unde am fost introdus după vreo jumătate de oră de așteptare.

— A fost arestat în timp ce încerca să treacă frontiera fără autorizație. Mi s-a părut suspect, părea că așteaptă pe cineva. L-am observat timp de zece minute înainte de a pune mîna pe el.

„Bravo — zisei eu în gînd — mă înșelasem asupra ta, Baker".

— Percheziționează-l ! — a ordonat maiorul Baird fără a se uita la mine.

— Interoghează-l, Mahmud !

„Dacă reușesc la această încercare voi putea să păcălesc pe oricine", îmi spuneam eu privind ochii negri și pătrunzători ai lui Mahmud. Șeicul Mahmud Abdel Karim era unul din șefii tribului Sunni, care trăia în deșert de foarte mult timp. Recrutîndu-l, Gerry Baird dăduse o lovitură de maestru. Șeicul era cinstit, cunoștea bine locurile și era foarte inteligent. I-am povestit o legendă cum că italienii mi-au confiscat caprele, iar eu am trecut pe teritoriul ocupat de englezi ca să caut de lucru. Acest fapt era plauzibil, deoarece beduinii nu respectau niciodată frontierele.

— Nu știai că ai nevoie de autorizație ? — mă întrebă Mahmud.

— Mi s-a spus că nu este necesară, tocmai de asta am și venit. Italienii ne chinuie fără încetare și am auzit că englezii ne lasă să trecem cu turmele, așa cum eram obișnuiți dintotdeauna.

— Unde ți-e autorizația italiană ?

— Am rupt-o.

Prost răspuns, destul de prost ca să fiu trimis în lagăr, ceea ce de fapt și doream. Înainte de a fi dus, am cerut să vorbesc între patru ochi cu ofițerul de securitate al apărării. Maiorul încuviință și făcu semn lui Mahmud și Baker să ne lase singuri.

— Ce ai să-mi spui ? — mă întrebă el,

— Dacă mi-ați oferi o ceașcă de ceai și o țigară mi-ar face o deosebită plăcere — am răspuns eu în engleză.

— Ești nou în serviciu, Sansom, — făcu el — dar ar trebui să știi că nu ofer niciodată ceai unui beduin suspect.

— Cînd m-ați recunoscut ? — l-am întrebat eu dezamăgit.

— Nu fi amărît. Te-am recunoscut abia atunci cînd ai început să vorbești englezește — răspunde el surîzînd și mi-a oferit o țigară. — Machiajul e bun. Te luasem drept italian — adăugă el — și eram foarte mulțumit că nu m-am lăsat păcălit.

— De ce ?

— Semeni și vorbești ca un beduin, însă îți lipsește mirosul lor.

Uitasem complet de lucrul acesta. La temperaturi ridicate europenii se dezbracă la maximum. Beduinii, dimpotrivă, se acoperă foarte mult, ca să nu lase căldura să pătrundă pînă la corp. Apa fiind puțină și mult prea prețioasă, ei se spală foarte rar și, cum dorm în corturi alături de turmele lor, capătă un miros caracteristic. Eu purtam un costum autentic și o haină groasă de lînă sub burnuz, dar făceam lucrul acesta de prea puțin timp ca să capăt acel miros specific.

— O să miroși curînd — spuse Baird, ca să mă consoleze. — Și nu te neliniști, pentru că beduinii nu mai simt acest miros. Din această cauză l-ai păcălit și pe Mahmud. Acum presupun că vrei să fii dus la închisoare ?

— Spuneți-i caporalului Baker să se poarte mai civilizat cu mine pe timpul transportului.

— Nu-i atribuția mea să-i instruiesc pe oamenii dumitale ! El știe foarte bine ce are de făcut.

A trebuit să accept să fiu maltratat de „blîndul" meu caporal, care m-a zvîrlit, pur şi simplu, între deţinuţi. În lagăr se aflau unsprezece deţinuţi beduini, victime ale autorizaţiei de circulaţie create de noi. Toţi erau foarte nemulţumiţi de acest amestec în viaţa lor. Indiferenţi faţă de politică, puţin le păsa cine le invadase ţara, fie ei englezi sau italieni, nu se gîndeau decît că aveau dreptul să fie lăsaţi în pace. Discutau numai despre eliberare, ceea ce a constituit un pretext ca să abordez un surîs de Mona Lisa şi să declar enigmatic că nu voi rămîne multă vreme în lagăr.

Nu puteam face nimic mai mult pînă la venirea sergentului Barnes. El trebuia să mi-l indice pe Sidi Mahomed Abdel Ganeiş, beduinul care a fost prins cu documentul secret şi căruia trebuia să-i las impresia că am aranjat ceva cu sergentul.

Barnes m-a condus într-un colţ al lagărului unde puteam fi văzuţi de un singur arestat. Aruncîndu-mi o privire nervoasă peste umăr, îmi şopti :

— Ăla e !

— Bine. Însă nu exagera, Barnes. Vino mîine la aceeaşi oră.

M-am forţat să nu-l privesc pe Sidi Mahomed şi m-am alăturat unui grup unde am început o conversaţie cît mai banală posibil. Spre marea mea satisfacţie, acesta nu mă slăbea din ochi şi, la un moment dat, cînd eram singuri, m-a întrebat :

— De ce ziceai că nu vei rămîne mult timp aici ?

— Am zis şi eu aşa — i-am răspuns rîzînd nervos. — Sper. Totul este în mîna lui Alah !

— Desigur ! — a răspuns Mahomed. — Scuză-mă că-ţi pun întrebări, dar parcă te-am văzut stînd de vorbă cu sergentul acela cu faţa roşie.

— El vorbea cu mine — l-am întrerupt eu. — Cum nu prea ştiu bine englezeşte, nu prea am înţeles ce voia să-mi spună.

— Asta înseamnă că ştii puţin englezeşte !

Am continuat să discutăm în felul acesta, deşi ardeam de nerăbdare să dau cărţile pe faţă şi să-l văd pe Sidi Mahomed făcînd la fel. A venit în sfîrşit momentul cînd am putut să-i întind capcana. După multe ocolişuri, l-am lăsat să înţeleagă că aş putea ieşi din lagăr, dar nu mă puteam considera salvat pe deplin, deoarece nu aveam cum să-mi procur o autorizaţie de liberă trecere.

— Dacă eşti de acord, aş veni cu tine — zise el.

I-am reamintit că evadarea nu putea reuşi fără această autorizaţie.

— Trebuie să furăm nişte autorizaţii imediat ce ieşim din lagăr — am repetat eu.

— Să furăm ? De unde ?

— De la orice birou al armatei. În toate aceste birouri există aşa ceva.

— Eşti sigur ? — mă întrebă el, privindu-mă drept în ochi.

— Absolut sigur. — Aici era şmecheria, căci, în realitate, în birourile armatei nu se găsea nici o autorizaţie.

Sidi Mahomed m-a părăsit fără să mai spună nimic. După vreo oră a venit din nou la mine.

— Am încredere în tine — zise el. — Dacă mă scoţi de aici, eu îţi fac rost de autorizaţie.

— Cum ? — am întrebat eu, prefăcîndu-mă mirat, deşi în sinea mea eram încîntat.

— Spune-mi, mai întîi, cum vom ieşi de aici ?

M-am prefăcut că nu am încredere şi am început din nou divagaţiile. În sfîrşit, ca şi cînd mi-aş fi călcat pe inimă, i-am mărturisit că sergentul cu faţa roşie ne va scoate din lagăr sub pretextul că ne duce la un interogatoriu şi ne va lăsa să fugim. În schimbul acestei destăinuiri, Sidi Mahomed mi-a mărturisit că el cunoaşte un secretar care ne va procura în mod sigur au-

torizațiile de care aveam nevoie. În mod precaut i-am sugerat că am putea indica sergentului numele secretarului și adresa biroului, dar mi-a tăiat-o scurt :

— Nu știu cum îl cheamă și nici unde lucrează. — A adăugat că trebuie să vorbească personal cu secretarul, așa că, dacă sergentul îl va ajuta să iasă din lagăr, el se va duce la biroul prietenului său și va lua autorizațiile. I-am spus lui Sidi Mahomed că singur nu va putea discuta cu sergentul, deoarece, deși nu cunosc prea bine engleza, eu am reușit să-l îndatorez pe sergent făcîndu-i odată un serviciu.

Sidi Mahomed a șovăit puțin, apoi a acceptat să merg și eu cu el.

— Cea mai potrivită oră este la prînz, — a precizat el, pentru că știa un loc unde îl putea prinde pe secretar cînd acesta se ducea la popotă.

Cînd Barnes a revenit, Sidi Mahomed m-a pus în încurcătură, postîndu-se la o distanță de la care putea auzi ce vorbim. Bineînțeles, el nu putea înțelege conversația noastră, dar eu am fost nevoit să mă exprim într-o engleză stricată.

A doua zi, exact la prînz, Barnes a venit după noi, iar Sidi Mahomed ne-a condus, după multe ocoluri, spre cantonamentul Diviziei a IV-a indiene, compusă din musulmani. În sfîrșit, ne-a făcut semn să ne oprim.

— Lăsați-mă singur, — zise el — altfel s-ar putea să nu stea de vorbă cu mine.

Barnes și cu mine ne-am retras la o oarecare distanță.

— Arestezi pe secretarul indian — i-am spus eu sergentului. — Eu mă voi ocupa de Sidi Mahomed.

După o bucată de timp apăru un indian slab. Acesta a fost vădit mirat cînd l-a zărit pe Sidi Mahomed, totuși s-a îndreptat imediat spre el.

— Hai — i-am spus eu lui Barnes, și am ieșit amîndoi din ascunzătoare.

Auzeam deja felicitările ofițerului de securitate al apărării cînd sergentul a întins brațul să-l prindă pe indian, dar acesta s-a ferit și s-a năpustit asupra sergentului, mișcînd brațele ca pe niște pistoane. Barnes cîntărea cu cel puțin 20 de kg mai mult, dar indianul, numai nervi, l-a doborît imediat. Am vrut să intervin, însă Sidi Mahomed a întins piciorul și mi-a pus piedică. Cînd mi-am restabilit echilibrul, indianul o luase deja la fugă. M-am repezit în urma lui fugind cît puteam de repede, strigînd trecătorilor să-l oprească, însă trecătorii, cînd nu rămîneau indiferenți, încercau să-mi stea mie în cale. Indianul se îndepărta din ce în ce mai mult cînd, la o cotitură, a dat peste o companie aliniată pe trei rînduri.

Un sergent major i-a strigat să se oprească. Indianul a șovăit, dar în cele din urmă s-a supus. Încîntat, m-am repezit și am pus mîna pe el, dar acesta a început să se zbată. Sergentul major a intervenit, însă... împotriva mea!

Trebuia să fi prevăzut că așa avea să se întîmple. Sergentul major era indian și bineînțeles că sărea în apărarea compatriotului atacat de un beduin. Am urlat cît mă ținea gura că sînt ofițer englez, însă secretarul m-a apucat de gît.

— Țineți-vă bine, vin imediat! — auzii atunci vocea cunoscută a sergentului Barnes.

Abordînd o expresie care nu prevedea nimic bun, el începu prin a aplica o lecție de box indianului și abia apoi i-a explicat sergentului major despre ce era vorba.

— Condu-l la biroul ofițerului de securitate! — i-am ordonat eu lui Barnes. — Eu mă ocup de Sidi Mahomed.

Cînd am ajuns la birou, secretarul arăta destul de prost, iar Barnes își debandaja încheieturile degetelor.

— De cînd dai documente secrete acestui beduin? — l-am întrebat eu pe indian.

— Nu am nimic de spus — mi-a răspuns el.

— Dacă nu vorbești, se va ocupa sergentul de tine.

Secretarul a făcut semn cu capul că refuză.

— Ia-l, sergent. Știi ce ai de făcut cu el, nu ?

Barnes se repezi la el, fără ca să-și ascundă satisfacția că se va putea întreține cu indianul încă un sfert de oră.

— Lăsați-mă. Voi vorbi ! — n-a mai putut rezista indianul. Începusem să capăt experiență. Bluful reușise !

AGENT DUBLU

Cel mai bun ofiţer de securitate al armatei din Egipt era maiorul Gerry Baird. Împreună cu şeicul Mahmud Abdel Karim, ei constituiau cea mai bună echipă de securitate din deşert. Oficial, aceasta nu era o echipă. Mahmud nu era decît un informator, dar, în practică, el dirija toţi beduinii care lucrau pentru noi.

În conversaţie, Gerry Baird recurgea mai mult la farmec decît la sarcasm, dînd dovadă de mai mult umor decît de răutate, deşi cîteodată era cuprins de furii violente şi inofensive care îi treceau la fel de repede cum îi veneau. Mahmud se descurca admirabil cu el. În vîrstă de vreo 40 de ani, mic, subţire, purtînd barbă, deoarece făcea parte din tribul Sunni, cu o faţă ascuţită ca o lamă de cuţit şi doi ochi negri extraordinar de pătrunzători, şeicul Mahmud Abdel Karim era unul din oamenii cei mai imperturbabili pe care i-am întîlnit vreodată. Nimic nu-i tulbura calmul său statuar. Nu l-am auzit niciodată ridicînd vocea, chiar dacă certa pe cineva. Era foarte periculos pentru cei pe care îi interoga. Nu cunoştea ce e frica, după cum mi-am putut da seama o dată cînd i-am salvat viaţa.

Plecasem în deşert la o întîlnire cu unul din agenţii noştri, pe nume Iusuf, pe care nu-l văzusem niciodată, deoarece nu trecea liniile frontului. Întîlnirea urma să aibă loc foarte aproape de poziţiile italienilor şi de aceea cerusem protecţia unei patrule britanice, care stătea însă în spatele nostru, la o anumită distanţă.

— Voi trage un foc de pistol dacă am nevoie de voi — i-am spus comandantului patrulei.

Îmi pusesem o uniformă potrivită pentru cazul în care aş fi căzut în mîinile inamicului. Apariţia mea se pare că l-a derutat pe Iusuf. Era nervos şi neliniştit. Ne-am dat seama că ceva nu era cum trebuia să fie. Văzînd că n-aveam încredere în el, Iusuf a scos un pistol Beretta şi a ordonat :

— Mîinile sus !

Ne-am supus şi el comandă :

— Întorceţi-vă !

În acest moment Mahmud s-a năpustit asupra lui. Iusuf a tras, dar n-a nimerit. Cei doi arabi se luptau ca să intre în posesia pistolului căzut în nisip. Iusuf a reuşit să pună mîna pe el şi să-l îndrepte spre Mahmud, dar între timp mi-am scos şi eu pistolul şi m-am apropiat ca să-l ajut pe Mahmud. Iusuf lipise deja ţeava revolverului de pieptul şeicului, cînd i-am tras un glonte în cap.

— De ce l-aţi omorît ? — m-a întrebat Mahmud dezamăgit. — Ar fi putut să ne spună atîtea lucruri...

— Dar era să te omoare ! — am exclamat eu enervat şi jignit de lipsa de recunoştinţă a lui Mahmud. El însă regreta într-adevăr dispariţia unui prizonier preţios şi-i părea sincer rău că nu m-am abţinut, deşi ştia prin ce primejdie trecuse. Acesta era un curaj de cea mai bună calitate, dar nu se sfîrşise încă totul.

„Focurile de pistol, mă gîndeam eu, trebuiau să fi alarmat patrula noastră“ şi chiar am auzit nişte voci, însă ele veneau din partea opusă.

— Probabil e patrula care a venit cu Iusuf — observă Mahmud arătînd spre mort. Atunci am înţeles că oamenii noştri nu puteau să audă împuşcăturile, deoarece se aflau în direcţia din care bătea vîntul.

— Îi voi reţine eu pînă ce dumneavoastră veţi merge să-i căutaţi pe ai noştri.

După toate probabilităţile, Iusuf trecuse de partea italienilor şi organizase o ambuscadă ca să-l prindă pe Mahmud. Am luat-o la fugă trăgînd cu pistolul şi, de îndată ce i-am văzut pe ai noştri, i-am prevenit că sîntem atacaţi de italieni. În acelaşi timp eram neliniştit, căci se auzeau împuşcături din direcţia unde se găsea tovarăşul meu.

L-am găsit teafăr, şezînd alături de corpul lui Iusuf cu automatul în mînă şi nici urmă de italieni.

— Mi se pare că am nimerit unu, aşa că veţi putea face un prizonier, — spuse el jovial — iar în Iusuf au mai intrat cîteva gloanţe, pentru că l-am folosit drept scut.

Italienii fugiseră cînd ne-au auzit venind. Urmele de sînge confirmau cele spuse de Mahmud, dar italienii îşi luaseră cu ei camaradul rănit.

★

Spionii beduini schimbau în mod frecvent stăpînul şi ar fi fost o naivitate din partea noastră să ne aşteptăm la loialitate din partea lor. Ei lucrau numai pentru bani şi prea puţin îi interesa de unde proveneau aceştia. Înainte de război, beduinii fuseseră singurii locuitori ai deşertului şi nu se sinchisiseră niciodată de frontiere. Se considera că agenţii noştri cei mai siguri erau aceia care se deplasau mai mult în Libia, unde italienii erau consideraţi ocupanţi, dar cazul lui Iusuf demonstra că antagonismul dintre ocupaţi şi ocupanţi putea dispare cu uşurinţă.

Italienii au fost primii care au dat autorizaţii de circulaţie beduinilor şi care i-au folosit ca spioni. Noi, la început, am dis-

prețuit posibilitățile lor informative, dar experiența ne-a arătat că după o scurtă instruire și cu puțină cheltuială ei puteau să procure frînturi de informații foarte importante pentru un ofițer de specialitate. Numai semnalarea amplasamentului trupelor și a numărului carelor de luptă sau vehiculelor pe care le vedeau merita pe deplin micul salariu pe care li-l dădeam. Dar, instruindu-i puțin, puteam obține de la ei mai mult.

Am creat și noi un sistem de autorizații de trecere și am înființat lagăre pentru suspecți. Cum eram singurul, în afară de maiorul Baird, care cunoșteam araba, îmi petreceam ore în șir interogînd deținuții. În același timp, mă ocupam și de organizarea rețelei noastre de spioni, avînd concursul neprețuit al lui Mahmud.

Cel mai interesant dintre spionii noștri și, fără îndoială, cel mai util, a fost, cu toată trădarea lui, Ahmed Sayed, în vîrstă de aproximativ 35 de ani, pe care-l recrutase Mahmud după sosirea mea.

Lui Sayed îi plăcea această meserie și s-a dovedit a fi un informator foarte bun, chiar prea bun ca să mai putem avea încredere în el ! Fără nici un fel de instruire știa ce fel de informații ne trebuiau nouă. Acest lucru ne-a făcut să bănuim că avea deja ceva experiență de agent, or aceasta nu ar fi putut-o căpăta decît lucrînd pentru italieni ! Dacă ar fi lucrat pentru italieni și i-ar fi părăsit sau dacă aceștia l-ar fi expulzat, ne-ar fi spus-o cu siguranță. Cum el n-a făcut-o, se putea deduce că mai lucra încă pentru ei. Deci, informațiile pe care ni le furniza puteau fi fabricate de către italieni. Am verificat informațiile pe cît era posibil și am constatat că erau reale. Cum nici noi nu-l foloseam ca să furnizăm informații false inamicului, se putea trage concluzia că era agent dublu. Acest lucru nu era deloc extraordinar. Neavînd nici un scrupul, majoritatea beduinilor acceptau bani din ambele părți.

L-am însărcinat pe unul din agenții noștri să-l supravegheze pe Ahmed Sayed după ce acesta trecea liniile italiene. Raportul

a confirmat bănuielile noastre. Ahmed Sayed s-a dus, imediat ce a trecut linia frontului, să-l întîlnească pe şeicul Mustafa ben Harun, şeful reţelei de spionaj inamice. Am fost însărcinat să-l interoghez.

— După părerea ta, — l-am întrebat eu — ce ţi-ar face italienii dacă ar afla că lucrezi pentru noi ?

El a făcut un gest cu mîna ca să-mi arate că-i vor tăia gîtul.

— Şi noi ce ţi-am face dacă am descoperi că spionezi pentru italieni ?

— Eu să spionez pentru italieni ? — exclamă el. — Cum v-aţi putut gîndi la aşa ceva ?

— Atunci, de ce eşti aşa de speriat încît nu răspunzi la întrebarea mea ?

— Nu am de ce să-mi fie frică ! — răspunse el pe un ton sfidător.

— Atunci răspunde... După părerea ta, ce-ţi vom face dacă te prindem că spionezi pentru italieni ?

— Ştiu că spionii prinşi sînt executaţi !

— Nu ai vorbit niciodată cu şeicul Mustafa ben Harun ?

Era o întrebare capcană. Putea să răspundă afirmativ, negativ sau să nege că a auzit de acest şeic, însă nu trebuia să se gîndească, ci să răspundă imediat. Dar el a rămas pe gînduri.

— Nu mai are nici o importanţă ce vei răspunde acum — i-am zis eu cînd l-am văzut ezitînd cîtva timp. — Acum e prea tîrziu.

— Nu ! — zise el.

— Dacă era adevărat ai fi răspuns imediat. De aceea, ştiu că e o minciună. Ai vorbit cu el acum cinci zile, după ce ai trecut liniile italiene. Am dovada trădării tale şi o să te trimit în judecată. Vei fi executat în mod sigur. Nu ai decît o singură şansă : să-mi spui adevărul şi voi încerca să te salvez.

Ahmed Sayed nu era un imbecil şi a cerut să-i promit că nu-l voi denunţa înainte de a-mi spune totul. L-am ascultat.

Apoi m-am dus la şeful Biroului 2 de la cartierul general al generalului Wawell, ca să-i raportez că eram în măsură să transmit italienilor informaţiile false cu care voia el să-i dezinformeze. I-am povestit toată întîmplarea, iar el m-a autorizat să-i spun lui Ahmed Sayed cu ce condiţie îi vom cruţa viaţa, adică va continua să lucreze pentru ambele tabere, dar va da italienilor informaţii pregătite de noi, iar noi, drept recompensă, îi plătim dublu. În această postură l-am trimis din nou pe Sayed peste linia frontului şi mă întrebam dacă va mai reveni vreodată. Totuşi, el s-a întors zîmbitor, cu misiunea îndeplinită, gata să o ia de la început. Dotat cu un oarecare simţ al umorului, se amuza că italienii îi plăteau nişte informaţii făcute de noi, dar, mai ales, că şi noi îl plăteam ca să le transmită

Totul a mers bine o bucată de timp, pînă cînd Biroul 2 m-a anunţat că informaţiile aduse de Sayed erau, de asemenea, false. Am făcut o verificare şi bănuielile noastre au fost confirmate. Italienii descoperiseră că Sayed era agent dublu şi ne jucau aceeaşi farsă. Biroul 2 mi-a cerut să continui jocul, deoarece informaţiile au o mare valoare atunci cînd ştii că sînt false. A şti ceea ce italienii voiau să ne facă să credem, putea fi mai util decît informaţiile autentice. Între timp însă, zîmbetul lui Ahmed Sayed devenise forţat şi-mi era milă de el. Italienii îi plăteau dublu, fără îndoială, ca şi noi, dar îl ameninţau cu moartea dacă nu-i servea. Era prins în acest angrenaj şi s-ar fi retras cu plăcere dacă nu ar fi trebuit să se supună exigenţelor contradictorii ale stăpînilor săi.

Italienii credeau că noi înghiţim informaţiile lor false deoarece încă nu aflaseră că şi noi le plăteam cu aceeaşi monedă. Ştiam însă că mai devreme sau mai tîrziu vor afla, dar speram că modul în care vor reacţiona ne va permite să ne dăm seama de lucrul acesta. Culmea ironiei este că ei au acceptat situaţia din aceleaşi motive ca şi noi.

Atunci mi-am amintit anecdota cu negustorii evrei care locuiau într-un sat la jumătatea drumului între Minsk şi Pinsk.

Ei se spionau reciproc. Într-o dimineață unul dintre ei se pregătea să plece cu trăsura mai devreme, ca să nu-l vadă celălalt unde merge, dar Moise prevăzuse și această situație, și-l aștepta.

— Unde te duci, Isac ? — întrebă el.

— La Minsk, Moise.

— Măi Isac, îmi spui că te duci la Minsk ca să mă faci să cred că te duci la Pinsk, dar eu știu că mergi chiar la Minsk. De ce mă minți ?

Fusesem avansat căpitan și puteam să-mi asum riscul de a mă prezenta cu o propunere la șeful Biroului 2. Cînd m-a primit, acesta părea că n-a mai dormit de o săptămînă.

— Dacă doriți — am raportat eu foarte concis — să-i păcăliți pe italieni cu ceva important, puteți să le dați informații adevărate prin intermediul lui Ahmed Sayed, iar ei le vor crede false.

— Ia mai repetă o dată — zise el.

— Să presupunem că noi trebuie să atacăm pe la nord și să simulăm un atac la sud. Vom spune aceasta italienilor. Dar, cum ei vor primi informația asta de la Ahmed Sayed, vor crede că lucrurile vor sta invers. Ei se vor pregăti să primească atacul în sud. Bineînțeles, nu am nici un motiv să cred că vom ataca, după mersul actual al lucrurilor, mai degrabă cred că vom prinde rădăcini în deșert. Italienii au ocupat Sidi Barrani în urmă cu trei luni și de atunci nici unul din combatanți n-a mai făcut nici o mișcare. Dar, cînd va fi nevoie, cred că Ahmed Sayed va putea să ne facă acest ultim serviciu.

A doua zi, atins de febră, am fost evacuat la spitalul din Helmieh, la periferia orașului Cairo. Cînd am ieșit din spital, italienii se retrăgeau fugind cît îi țineau picioarele și principala problemă pe care trebuiau să o rezolve ofițerii de securitate era ca să-i cazeze pe cei 38.000 de prizonieri de război italieni căzuți în ultima săptămînă.

N-am aflat niciodată dacă sugestia mea cu Minsk-Pinsk a fost pusă în aplicare. Secretul atacului dat la 9 decembrie de către generalul Wawell a fost păstrat cu străşnicie. Marsa Matruh şi-a pierdut importanţa, iar nomazii de la frontieră şi-au reluat activitatea paşnică. Sper că Ahmed Sayed a profitat de situaţia nou creată şi s-a retras din joc.

Personal, nu m-am mai întors în deşert. După ce-am ieşit din spital am fost numit şeful securităţii militare din sectorul oraşului Cairo.

INFORMAȚII, VĂ ROG!

Numirea mea la Cairo mă decepționase, căci mai aspiram să lucrez activ. După ce Wawell îi făcuse pe italieni să se retragă pînă la Benghazi, războiul părea terminat pentru Egipt și gîndul că voi lîncezi într-un birou nu-mi surîdea deloc. Dar curînd am văzut că lucrurile nu stăteau chiar așa. Nu-mi petreceam mult timp la birou, căci orașul Cairo oferea toate categoriile de aventuri.

Am avut, de asemenea, noroc, cînd mi-am ales adjunctul, Francis Astley, cunoscut sub numele de Bones (oase), care intrase în serviciu o dată cu mine. Răspunseserăm la același anunț și urmaserăm același curs. În timp ce eu fusesem trimis în deșert, el fusese numit în zona canalului și transferat la Cairo cu puțin timp înaintea mea.

Era fiu de pastor anglican și-și făcuse studiile la Colegiul Trinity din Malborough și la Oxford. La începutul războiului fusese profesor la Universitatea din Cairo. Din punct de vedere intelectual era un gigant, ca și fizic de altfel, fiind bine clădit și înalt de peste un metru optzeci. Pătruns de spirit universitar, avea umor și făcea cu brio față locului pe care-l ocupa la agapele din barul popotei. Avea o fire atît de bună încît nu se putea hotărî să facă rău cuiva, oricine ar fi fost acesta, lucru

destul de neplăcut pentru mine. În unitatea noastră se păstra o disciplină de fier, totuşi existau şi unii care călcau pe alături, iar Francis îi trimitea pe toţi la mine ca să nu fie obligat să-i pedepsească el.

Nu l-am văzut tulburat decît o singură dată. A intrat în biroul meu fluturînd o scrisoare ce părea să aibă un aspect oficial.

— Sammy, — îmi zise el în felul lui democratic de a fi — unul din verii mei a decedat şi nu are moştenitor direct. După cîte se pare, sînt ruda lui cea mai apropiată.

— Şi ce vezi rău în asta ?

— Păi, era baronet.

Am fost întrutotul de acord că în această împrejurare era cazul să mergem la bar ca să medităm asupra destinului omenesc. După cîteva toasturi, s-a resemnat, mai mult sau mai puţin, şi a acceptat să devină sir Francis Dugdale Astley, al şaselea baronet.

A rămas la Cairo împreună cu mine pînă la sfîrşitul războiului. Toţi ceilalţi ofiţeri nu şi-au efectuat decît stagiul militar în unitatea noastră, după care au plecat. Unul din ei a rămas un an : locotenentul Coldstream Gaurds Cristopher Soames, care, mai tîrziu, a devenit ministru al agriculturii, pescuitului şi alimentaţiei. S-a distins spărgînd capul lui Hussein Sirri Paşa, fratele fostului prim-ministru al Egiptului. Viguros, neînfricat şi arzînd de nerăbdare să acţioneze, reprezenta tipul ideal al ofiţerului de gardă şi n-am înţeles niciodată de ce a fost lăsat să îmcezească atît de mult alături de noi. Învăţa foarte repede ceea ce voia să ştie, dar, deşi era inteligent şi entuziast, nu era făcut din aluatul din care se fac ofiţerii de securitate.

Dar să vă spun ce s-a întîmplat, căci era cît pe ce să provocăm o criză diplomatică. În timp ce efectuam o descindere într-un cafe-bar, ca să prindem un spion italian, prevăzînd că ni se va opune rezistenţă, aveam la noi bastoane cu cap de plumb. A avut loc o încăierare în care Soames s-a comportat

excelent, dar, în timpul scandalului, era foarte greu să-i deosebeşti pe prieteni de duşmani şi mai greu încă pe neutri. Astfel, din întîmplare, bastonul lui Soames s-a abătut şi asupra capului lui Hussein Sirri Paşa, care servea o cafea. O singură lovitură şi Hussein era întins la pămînt !

*

Cînd am venit la Cairo, Astley se ocupa de securitatea militară şi avea foarte mult de lucru. Erau atîtea uniforme în oraş încît se remarcau mai mult din cauza diversităţii decît a uniformităţii. Ca să vedem cît de vigilenţi erau militarii noştri, am îmbrăcat în uniformă germană doi dintre ofiţerii de informaţii. Aceştia s-au plimbat două zile prin oraş, fără ca să-i legitimeze cineva !

Astley continua să se ocupe de obiective militare, în timp ce eu organizam o secţie de oameni îmbrăcaţi civil pentru restul sarcinilor. Împărţirea sarcinilor nu era rigidă, între noi făcîndu-se unele permutări. În cele din urmă ne-am organizat pe cinci secţii, fiecare secţie fiind compusă dintr-un ofiţer, un subofiţer reangajat şi zece subofiţeri mobilizaţi. În afară de aceştia, ne mai foloseam de agenţi şi informatori civili.

Era foarte greu de găsit agenţi buni, totuşi noi am recrutat mult şi în împrejurările cele mai curioase, ca de exemplu în cazul Andrea Lazaru. La prima noastră întîlnire încercase să mă ucidă, însă fără răutate. Din fericire pentru amîndoi, nu m-a nimerit. Iată şi povestea lui.

Unul dintre subofiţerii noştri, care acţiona la frontiera dintre Egipt şi Palestina, îmi atrăsese atenţia asupra unui camion care făcea naveta între El-Kantara şi Ierusalim. Şofer pe camion era un cipriot pe nume Andrea Lazaru, însoţit de obicei de un soldat palestinian. Camionul transporta marfă la Ierusalim şi se întorcea gol. Subofiţerul a devenit bănuitor cînd a observat că un poliţist egiptean, de serviciu la frontieră, pleca cu camionul şi revenea la postul său după o scurtă perioadă de

timp. Omul nostru a pîndit camionul şi, la întoarcerea de la Ierusalim, a observat că acelaşi poliţist era de serviciu şi că şi de data aceasta s-a urcat în camion.

Părea să fie vorba de contrabandă, dar atitudinea ciudată a poliţistului 'l-a făcut pe omul nostru să creadă că putea fi vorba de ceva mult mai serios. Foarte inspirat, s-a abţinut să percheziţioneze camionul şi m-a prevenit.

M-am dus la frontieră puţin înainte de a se întoarce camionul de la Ierusalim. Cînd a sosit, poliţistul egiptean s-a urcat în cabină şi au plecat. I-am urmărit de aproape cu jeepul. Foarte curînd s-au oprit şi au coborît cu toţii, şoferul, palestinianul şi poliţistul. Le-am strigat în greacă şi arabă să vină la mine. În mod intenţionat ne-am oprit destul de departe, pentru a vedea dacă vor încerca să fugă, ceea ce au şi făcut. Numai că atunci cînd poliţistul a vrut să se urce în camion, palestinianul i-a înfipt un pumnal în spate, iar camionul a plecat în noapte. I-am spus şoferului să-i urmărească cît mai aproape posibil. Am fi putut să-i ajungem din urmă cu uşurinţă, însă îmi era frică ca aceştia să nu facă vreo manevră disperată. Am tras în cauciucuri şi i-am obligat astfel să oprească. Aveam cu mine trei oameni de la F.S. (securitatea militară). Palestinianul nici măcar n-a încercat să opună rezistenţă, însă Lazaru ne-a ameninţat cu un revolver şi a tras un foc spre mine, dar nu m-a nimerit. L-am dezarmat imediat, deşi se zbătea ca un leu.

Între timp, poliţistul egiptean a murit. Lovitura de pumnal fusese dată în aşa fel încît să atingă inima. Poliţistul avea haşiş asupra lui, iar palestinianul voise să-l reducă la muţenie. Fapta palestinianului mi s-a părut prea deplasată pentru un simplu act de contrabandă, mai ales că haşişul este cel mai puţin nociv dintre stupefiante. Focul de pistol mi s-a părut, de asemenea, exagerat pentru momentul acela. Cei doi oameni au negat însă orice altă faptă criminală. Lazaru afirma că voise doar să mă intimideze, totuşi eu simţisem suflul glonţului. Afacerea aceasta m-a intrigat şi m-am dus să-i văd pe cei doi la închisoare.

Palestinianul, fericit că scăpase de spînzurătoare, nu mi-a fost de nici un folos, în schimb Lazaru mi-a vorbit deschis şi a sfîrşit prin a mă convinge că fusese, într-adevăr, vorba de contrabandă. Era o canalie simpatică, care cunoştea la perfecţie toate mahalalele oraşului Cairo. M-am gîndit că ne-ar putea fi util şi i-am propus să treacă de partea noastră. S-a declarat gata să facă orice numai să scape de închisoare, răspuns pe care l-am apreciat pentru sinceritatea lui. După multe demersuri am obţinut, în sfîrşit, eliberarea lui. L-am pus sub supraveghere pe o perioadă de timp, însă el s-a dovedit loial şi ne-a adus multe servicii, ajutîndu-ne să arestăm un număr mare de dezertori şi de prizonieri de război evadaţi.

După război, Lazaru s-a întors în Cipru pentru a-şi relua meseria de ceasornicar. Înainte de a pleca, a ţinut să mă vadă neapărat.

— Vă sînt nespus de îndatorat — mi-a spus el — şi vreau să vă mărturisesc ceva înainte de a pleca. În ziua cînd am tras împotriva dumneavoastră eram hotărît să nu-mi greşesc ţinta.

Ironia soartei a făcut ca eu, în mod indirect, să fiu cauza morţii lui. Influenţat de caracterizarea elogioasă pe care i-o făcusem, serviciul nostru de securitate l-a angajat din nou cînd au început tulburările în Cipru. Cei din E.O.K.A. au aflat că-i informator şi l-au omorît în prăvălioara lui de ceasornicar.

Nu ne lipseau niciodată voluntarii. În timpul războiului se prezentau sute de candidaţi care voiau să devină spioni sau informatori. Erau de toate naţionalităţile. Unii doreau să cîştige bani, alţii îşi ofereau serviciile gratis. Trebuia doar să-i triem pe cei buni de cei răi, pe cei siguri şi loiali de cei nesinceri. În această privinţă eram mult avantajat deoarece, pe lîngă faptul că cunoşteam bine ţara şi oamenii, aveam multe relaţii stabilite dinainte de război şi care îmi dădeau posibilitatea, în mod oficial şi mai ales neoficial, să fac verificări foarte minu-

ţioase. Acest lucru mi-a permis să-mi dau seama că nici unul din voluntari nu corespundea muncii pe care dorea s-o facă.

Foarte puţini dintre ei, chiar şi cei neinteresaţi materialiceşte şi cinstiţi, nu rezistau tentaţiei de a-şi dovedi valoarea, căutînd informaţii de genul pe care-l credeau ei că ne erau necesare. Cei recrutaţi de noi nu erau supuşi acestei tentaţii şi furnizau informaţii ce meritau mult mai mult să fie luate în consideraţie. După această descoperire nu am mai folosit informatori voluntari, în afară de cazul cînd îi bănuiam că sînt agenţi dubli şi voiam să-i demascăm sau să-i dezinformăm.

Am ordonat oamenilor mei să descopere, printre membrii colectivităţilor străine, persoane ce puteau deveni agenţi utili, egiptenii fiind mai puţin siguri decît europenii. Cînd se găsea un candidat corespunzător, fără ştirea acestuia, era supravegheat de oamenii mei, apoi se trecea la recrutarea lui. Prefăcîndu-se că îi este prieten, un om de-al meu îi afla părerile politice, trecutul, viciile. Dacă se dovedea corespunzător, după studiul făcut era supus la diferite încercări şi abia după aceea i se propunea individului surprins colaborarea. Dacă refuza, avea neplăceri, dar natura umană este făcută în aşa fel încît refuzurile erau raritaţi.

Poate că această metodă de recrutare pare cam murdară, însă inamicul avea atîţia spioni mărunţi la Cairo încît nu aveam altă soluţie. Cazul Zorka este suficient ca să justifice acest lucru.

Zorka făcea parte dintre refugiaţii sosiţi la Cairo în vara anului 1941, cînd germanii ocupaseră Balcanii. Era căsătorită cu un grec, care, fiind militar, rămăsese pe front. Organizaţia refugiaţilor îi găsise o locuinţă în cartierul Zamalek, unde a descoperit-o sergentul Arnold. Fac o mică digresiune, pentru a-i prezenta biografia lui Arnold.

Arnold făcea parte din corpul de geniu cînd l-am cunoscut. Evreu de origine poloneză, devenise un cetăţean onorabil al statului Israel şi vorbea curent cîteva limbi pe care eu

nu le cunoșteam. La fel ca mulți alți evrei din Palestina, dorise să lupte împotriva nazismului, iar un comisariat fără imaginație îl repartizase la geniu. Am reușit să-i obțin transferul în unitatea noastră și el ne-a adus mari servicii în problemele poloneză și iugoslavă. După război a devenit președintele secției italiene din Legiunea Britanică.

Arnold nu era numai un bun lingvist, ci poseda un amestec de curiozitate și spirit de observație care-i permit ofițerului de securitate să facă descoperiri importante și care dau impresia de pură întîmplare. El avea obiceiul să se amestece printre refugiații polonezi și iugoslavi și să culeagă informații de la ei. În acest mediu a întîlnit-o pe Zorka. S-a convins repede de inteligența ei și mi-a propus să o recrutăm. Am cerut colonelului Grigorievici, de la misiunea iugoslavă din Cairo, să facă o investigație în legătură cu ea. Primul raport pe care l-am primit i-a fost favorabil și i-am spus lui Arnold să o supună la încercările obișnuite. Totul a mers bine pînă într-o seară, cînd Arnold i-a făcut o vizită pe neașteptate și ea, foarte agitată, i-a cerut să plece. I-a explicat că avea un prieten, care i-ar face cu siguranță o scenă dacă ar găsi un alt bărbat la ea. Arnold a observat o caschetă de ofițer în vestibul și, după ce a ieșit, s-a postat în apropiere ca să supravegheze ușa.

Era aproape miezul nopții cînd ofițerul a plecat. Arnold l-a urmărit pînă la o casă situată la vreo patru sute de metri de acolo. Această casă era rechiziționată de armata britanică și prietenul lui Zorka locuia acolo într-o cameră cu încă doi ofițeri. A fost foarte ușor să-l identificăm pe căpitanul Smith, care lucra la secția manevre din Marele stat major.

Nu era nimic extraordinar în faptul că avea o iubită. Mulți ofițeri își luau cîte o amantă pentru perioada pe care o petreceau departe de casă și multe femei refugiate, departe de soții lor, căutau consolare. Noi o studiam pe Zorka în secret cu scopul de a o recruta și pentru noi viața ei nu trebuia să ascundă nimic. Arnold i-a pus casa sub supraveghere și a aflat că Smith

avea obiceiul să cineze la Zorka şi să plece abia după micul dejun, a doua zi.

L-am pus şi pe Smith sub supraveghere. Am făcut şi o mică investigaţie în legătură cu el şi a rezultat că acest ofiţer, cunoscut pentru marea lui conştiinciozitate, de puţin timp încetase să mai facă ore suplimentare, reuşind ca în timpul programului să execute acelaşi volum de muncă.

— Nu are cumva la el o servietă cînd se duce la Zorka ? — am întrebat eu la întîmplare.

— Ba da, aproape întotdeauna ! — răspunse Arnold, şi ochii îi străluciră.

Problema devenea serioasă. M-am dus din nou la colonelul Grigorievici şi i-am cerut să facă o investigaţie mai serioasă asupra acestei femei.

— Bănuiesc că este spioană — i-am explicat eu.

Colonelul s-a ocupat personal de acest lucru şi mi-a telefonat chiar în aceeaşi seară.

— S-ar putea să aveţi dreptate — mi-a zis el. — Am studiat declaraţia pe care a făcut-o la sosirea ei la Cairo. Această declaraţie conţine cel puţin o contradicţie şi două greşeli. S-ar putea să fie vorba de o confuzie, totuşi am impresia că sînt minciuni. Vreţi să-i cer explicaţii ?

— Nu, mulţumesc, nu încă — am zis eu. — Vin acum la dumneavoastră să-mi daţi unele amănunte.

Grigorievici mi-a explicat cu răbdare că anumite lucruri declarate de Zorka nu puteau fi adevărate şi mi-a arătat că alte lucruri, deşi greu de respins, nu erau întrutotul plauzibile. După sfîrşitul analizei strălucite pe care a făcut-o, am avut convingerea că Zorka nu era cine voia să pară. Cînd m-am întors la birou, Arnold m-a anunţat că Smith tocmai sosise la Zorka avînd o servietă plină la el.

— Bine ! Vom face o percheziţie în zori — i-am răspuns eu.

Pe vremea aceea eram tînăr, fără experienţă, şi cred că eram şi puţin cam avîntat. Aveam cel puţin zece soluţii înainte

de a trece la violență. Acționam însă după inspirație și dacă aș fi greșit aș fi avut multe neplăceri. Arnold încerca să-mi atragă discret atenția, însă i-am respins obiecțiunile.

— E prea tîrziu ca să mai cerem un mandat — i-am răspuns eu. — Toată lumea se teme să-și asume răspunderea. Mie nu mi-e teamă !

Frumoase cuvinte, într-adevăr, dar mergeam la noroc și am înțeles aceasta abia cînd am pătruns în apartament și am găsit perechea în pijamale. Pe fața lui Zorka am citit un amestec de neîncredere și furie, în timp ce pe Smith l-a cuprins mînia. Îmi imaginez cît de umilit aș fi fost dacă nu găseam nimic.

— Păstrați-vă sîngele rece, căpitane Smith — am spus eu cu un calm aparent extraordinar. — Dacă ne ajutați, voi încerca să vă scot din încurcătura în care ați intrat.

— Să mă ia dracu dacă...

— Nu văd de ce soția dumneavoastră ar trebui să afle că întrețineți o amantă la Cairo — am făcut eu, lovindu-l peste burtă. — Sînt dispus să cred că n-ați furnizat în mod conștient secrete ale armatei. Dacă ați crezut că dormiți extraordinar de bine în brațele acesteia, faptul se datorează probabil nu dragostei, ci unui narcotic pe care vi-l turna în pahar. Gustul este aproape imperceptibil și erați probabil prea beat sau prea îndrăgostit ca să-l simțiți. Îmi permiteți să arunc o privire în servieta dumneavoastră ?

Îl consideram pe căpitanul Smith un imbecil cinstit și pe fața lui am putut urmări toate stările sufletești prin care trecea : frica, rușinea și gîndul că soția ar afla de infidelitatea lui, surpriza și neîncrederea că Zorka ar putea fi o spioană și el cel dus de nas, apoi o bănuială bruscă amintindu-și de somnul adînc și gustul ciudat al ultimului pahar înainte de a adormi. A aruncat o privire rugătoare spre Zorka, implorînd-o parcă să spună că nu e adevărat, dar ea era prea ocupată cu Arnold, pe care încerca să-l împiedice să percheziționeze apartamentul. O groază crescîndă i-a apărut în ochi și buzele au început să-i tremure.

— Vreți să-mi permiteți să mă uit în servieta dv. ? — am repetat eu rugămintea.

Căpitanul Smith mi-a aruncat servieta și primul dosar pe care l-am văzut purta ștampila „Secret", iar un altul „Strict secret" ; celelalte nu prezentau nici un interes pentru inamic. Toate aparțineau căpitanului Smith de la secția manevre.

Era ușor să-ți închipui dezmierdările pentru care căpitanul aducea documentele și lucra la Zorka în loc să rămînă la birou. Îl vedeam luptîndu-se cu propria conștiință : a lua cu el astfel de documente era interzis, dar nimeni n-ar fi putut observa. Ceilalți ofițeri îl socoteau nebun pentru că făcea ore suplimentare și, în fond, de ce să nu renunțe la ele și să-și petreacă serile cu Zorka ? În acest caz făcea exces de zel, însă comitea o greșeală tehnică.

— Ajutor, Freddy, mă doare ! — strigă Zorka, controlîndu-și volumul vocii ca o adevărată artistă, ca să nu alarmeze vecinii.

Arnold se lupta din greu cu ea. O ținea disperat de mîini și avea fața plină de sînge în urma zgîrieturilor. După ce a strigat, Zorka și-a înfipt dinții în antebrațul lui Arnold. Între timp, poate din întîmplare, dar eu mă îndoiesc, nasturii de sus ai pijamalei s-au desfăcut și un sîn a țîșnit afară.

Asta era prea mult pentru Smith, care a vrut să-i sară în ajutor. I-am ținut calea.

— Dacă interveniți, voi fi obligat să vă acuz că ați acordat ajutor unei spioane inamice — am spus eu repede.

— N-are importanță ! Dați-mi voie să trec ! — și strînse pumnii cu un aer amenințător.

— Ajutor, Freddy ! Ajutor ! — strigă Zorka.

Arnold reușise să-și smulgă brațul din strînsoarea dinților ei.

— Am găsit locul unde făcea fotografiile — îmi raportă Arnold peste umărul ei, iar Smith a împietrit cu brațul ridicat.

M-am întors spre Zorka, care m-a lovit peste față, apoi mi-a dat o lovitură de genunchi în burtă cu o precizie foarte puțin feminină. Arnold i-a imobilizat brațele și forța a părăsit-o. Ea s-a mulțumit să-mi arunce în continuare un torent de înjurături, în limba ei, nelipsite de o oarecare poezie, așa cum m-a încredințat Arnold mai tîrziu.

— Spune-mi că e o greșeală, Zorka ! — o ruga Smith, care venise după noi și se mai întreba încă dacă trebuia s-o ajute pe amanta lui, acum pe jumătate goală.

— Lașule ! — urlă ea și-l scuipă în față.

Smith s-a prăbușit pe un scaun, ascunzîndu-și fața în mîini.

Acesta a fost sfîrșitul dramei. O jumătate de oră mai tîrziu l-am dus la Marele stat major.

— Presupun că voi fi deferit Curții Marțiale ? — m-a întrebat întunecat.

— Poți fi sigur de asta. Dacă crezi că te ajută, pot spune că nu te-ai opus la arestare și percheziție.

— Mulțumesc, dar de ce ați montat această înscenare ? Ați fi putut să mă arestați și în altă parte decît în apartamentul ei.

— Aveam nevoie de probe.

— Le-ați găsit ?

I-am arătat filmul pe care îl luasem de la Zorka. Acesta era și motivul pentru care fixasem percheziția în zori. Zorka îl apărase cu atîta înverșunare, încît devenisem convins că erau fotografii după documentele aduse de Smith.

— Habar nu aveam că ea îmi fotografiază documentele — îmi spusese acesta. — Sper că mă vor crede. Mă gîndesc că ar fi mai bine să mărturisesc totul.

— E cea mai bună soluție — i-am răspuns eu nu prea convins.

Avea un aer atît de nenorocit încît mi s-a făcut milă de el.

— Nu vor ajunge lucrurile chiar atît de departe pe cît crezi. Probabil vei fi obligat să recunoști o neglijență criminală, dar nu te vor împușca pentru asta.

— Credeți ? — m-a întrebat el.

În ochi i-a apărut o scurtă strălucire, apoi n-a mai scos o vorbă. Arnold a renunțat fără regret la recrutarea Zorkăi, iar colonelul Grigorievici a trimis un interpret pentru interogatoriu.

Zorka s-a jurat că Smith știa că era spioană, aducîndu-i totuși documente secrete pentru că era îndrăgostit de ea. Căpitanul nu știa însă că ea fotografia documentele în timp ce el dormea, iar Zorka afirma că nu i-a spus și lucrul acesta, deoarece îi era frică să nu-l sperie gîndul că va fi descoperit de contraspionaj dacă s-ar fi găsit vreun film, iar de frică poate că el ar fi încetat să-i mai aducă documente.

Mi-am amintit că Smith se oprise la jumătatea gestului și nu m-a lovit cu pumnul cînd Arnold a pomenit prima oară de fotografii, de felul în care își manifestase neștiința, în sfîrșit, de lumina din ochi și tăcerea lui cînd i-am spus că este vinovat doar de neglijență.

Mai departe am lăsat lucrurile să meargă de la sine, nu m-am mai interesat de eroii dramei.

— Cum de ați bănuit-o pe Zorka ? — mă întrebă într-o zi Grigorievici. — De ce v-ați interesat de femeia aceasta ?

— Pentru că făceam un studiu asupra ei în vederea recrutării. Sergentul Arnold credea că ar fi bună de spioană și nu se înșelase deloc, ce spuneți ?

CAZUL GENERALULUI FUGAR

Una din părţile triste ale cazului Smith a fost că inamicul nu avea, probabil, nevoie de informaţiile pe care acesta le furniza fără voia lui. La sfîrşitul anului 1940 generalul Henry Maitland Wilson, examinînd documentele Statului major italian din Libia, a fost neplăcut impresionat cînd a găsit întreaga colecţie a planurilor engleze de apărare din deşert.

A fost neplăcut impresionat, dar nu surprins, deoarece erau planurile trimise chiar de el, cu cîteva luni mai înainte, generalului Aziz el-Masri, şeful Statului major al armatei egiptene. În consecinţă, ambasadorul britanic la Cairo a cerut demiterea generalului.

M-am întrebat întotdeauna de ce i-au fost trimise aceste planuri. Acesta nu-şi ascunsese niciodată simpatia faţă de Axă. În timpul primului război mondial luptase alături de turci şi nu a ascuns niciodată că cea mai scumpă dorinţă a lui era aceea de a-şi lua revanşa împotriva englezilor.

Deşi demis, generalul El-Masri n-a fost supus nici unei anchete sau supravegheri serioase. În consecinţă, el a unit rîndurile egiptenilor din înalta societate, care erau gata oricînd să ne producă necazuri şi contra cărora acţionam în mod preventiv.

— Ce efect a produs demiterea sa asupra egiptenilor ? — am întrebat eu.

— Exact acela la care trebuia să vă aşteptaţi — îmi răspunse Hussein, informatorul meu din acest domeniu. — Aparent, ofiţerii se arată foarte indignaţi, însă în sinea lor sînt încîntaţi, deoarece perspectivele de înaintare în grad cresc. Trupa rămîne absolut indiferentă. Ce se întîmplă în armata voastră cînd este demis un general ?

— Aproape acelaşi lucru, mai puţin indignarea. Dar ofiţerii noştri nu pot fi demişi decît de guvern. Dumneavoastră ştiţi cum a fost demis generalul El-Masri ?

— Din ordinul englezilor. De aici şi indignarea aparentă.

— E oare numai aparentă ?

— În mare parte, cel puţin... Cred că unii ofiţeri au tendinţa să-l considere erou.

— Şi asta-i totul ? — l-am întrebat eu simţind că-mi ascunde ceva.

— Nu, dar nu vă pot spune nimic pentru moment.

Ştiam că avea mustrări de conştiinţă. Trebuia să aştept cu răbdare pînă se decidea să vorbească.

Majoritatea egiptenilor l-ar considera pe Hussein trădător. Dacă conducătorii actuali ai Egiptului ar putea să-l identifice după cele scrise de mine — şi eu mă străduiesc să fac imposibil acest lucru — l-ar aresta, l-ar judeca şi, cu siguranţă, l-ar împuşca. El se considera însă patriot şi din patriotism mă informa asupra colegilor săi ofiţeri, fiind convins că ţara sa avea să aibă de suferit dacă Anglia pierdea războiul.

Hussein era de aceeaşi vîrstă cu mine. Ne-am cunoscut la şcoală şi am devenit prieteni buni. Era fiul unui mare proprietar agricol şi nepotul unui conducător politic. S-a făcut ofiţer de cavalerie şi şi-a atras simpatia tuturor pentru că nu încerca să obţină o promovare rapidă, deşi ar fi putut-o face. Era neîntrecut în toate jocurile, bea numai sec şi părea că nu-l interesează altceva decît plăcerea sa personală.

În realitate nu era un om chiar atît de simplu. El refuza să recurgă la corupție, deoarece avea oroare de astfel de lucruri. Deși era membru al clasei conducătoare, dorea să-și vadă țara scăpată de feudalism și putreziciune. Chiar dacă îi admira pe englezi pentru ideile lor de libertate, dreptate socială, integritate și democrație, dorea din toată inima să-i vadă plecînd din Egipt. El credea că-l vor menține pe regele Faruk pe tron și după plecarea englezilor, dar că nici o reformă socială sau politică nu se va face atîta timp cît Egiptul nu se va bucura de o adevărată independență.

— Diferența dintre mine și ceilalți — îmi spunea el, — este că eu sînt convins că dacă am fi aliați cu germanii situația noastră ar fi mult mai proastă. Unii îl ascultă pe marele muftiu al Ierusalimului vorbind la radio Berlin, care îi asigură că Germania va cîștiga războiul și îi va lichida pe toți evreii din Palestina. De bună seamă că aceștia cred tot ce aud. Dar știu, de asemenea, că Hitler vorbește de arieni și nearieni. Or noi arabii sîntem tot un popor semit. Dacă victoria Axei ar asigura independența Egiptului, aș fi de partea ei, dar dacă Hitler învinge, lumea va fi condusă de rasiști, iar noi vom deveni cetățeni de mîna a doua și vom trăi într-o asuprire continuă. Umilirea actuală cred că este temporară. În ce mă privește, am să fac tot ce-mi stă în putință ca să vă ajut să cîștigați războiul, chiar dacă s-ar părea că-mi trădez camarazii care au încredere în mine. După victoria împotriva nemților am să mă întorc la camarazii mei și am să lupt alături de ei ca să vă alungăm din Egipt.

Îl întîlneam pe Hussein cam o dată la cincisprezece zile la clubul sportiv Gezira, unde jucam tenis și discutam la un pahar de vin. Participam la toate recepțiile de la clubul ofițerilor de la Zamalek. Hussein era, de asemenea, prezent și avea obiceiul supărător de a-mi da informații între două glume, indicîndu-mi ofițerii ce trebuiau supravegheați. Prietenia noastră era atît de

cunoscută încît nimeni nu şi-ar fi putut închipui că el furnizează informaţii englezilor.

— Tinerii ofiţeri — mi-a zis el într-o zi — pot constitui o primejdie mai gravă decît generalii.

Întorcîndu-mă la birou am deschis un dosar pe care l-am intitulat „Elementele subversive din armata egipteană" şi care, fără ca eu să fi bănuit măcar, a devenit dosarul viitorului guvern al Republicii Egiptene.

— Nu prea sînt prieteni ai Axei — îmi zise Hussein.

— Sînt numai antibritanici — i-am răspuns eu.

— Toţi sîntem — a replicat el, fără ca să zîmbească de data aceasta. — Aceşti tineri au toate motivele să se considere nedreptăţiţi şi am multă simpatie pentru ei. Oricare ar fi motivele lor, în mare parte egoiste, ei pot face, totuşi, ceva ca să cruţe ţara de corupţie. Sincer vorbind, nu v-aş fi pomenit nimic despre ei dacă n-ar fi ales ca şef pe generalul El-Masri.

— Au vreo organizaţie ?

— Da, dar foarte slabă. Unii, după cîte am auzit, sînt foarte apropiaţi de „Fraţii musulmani". Nu văd cum o să meargă mai departe cu această „frăţie" medievală.

— Puteţi să-mi spuneţi cine sînt ?

— Aproape toţi cei care au intrat în armată în urma decretului din anul 1936, altfel spus, oamenii din clasa de mijloc, fără bani şi influenţe. Este evident că unii sînt mai activi decît alţii, dar în această problemă nu vă pot ajuta. Veţi afla cu siguranţă, căci aveţi destule surse de informaţii despre noi, după cîte îmi dau seama.

De fapt, nu aveam pe nimeni în afară de el ! Aproape toţi agenţii mei erau civili străini şi nu mă puteam aştepta la mare ajutor din partea lor. M-am hotărît să pătrund mai mult în armata egipteană, fără a mă folosi însă de egipteni. Pentru aceasta îi aveam la îndemînă pe sudanezi.

Sudanezii erau mult mai uniţi, chiar şi decît evreii. Se salutau între ei şi se ajutau ca şi cum ar fi fost rude de sînge.

N-am văzut niciodată un sudanez fără serviciu sau cerşind. În afară de aceasta, erau foarte bine organizaţi. Toţi trebuiau să se înregistreze la Agenţia sudaneză şi nu a fost prea greu să-mi procur o copie după registrul agenţiei. Am punctat doi tineri. Unul dintre ei, Zein, era mic funcţionar în Ministerul de Interne egiptean, celălalt, Mahomed, îşi cîştiga cu greu pîinea făcînd pe curierul. După o investigaţie destul de sumară i-am recrutat ca agenţi.

Mulţumită ajutorului pe care şi-l acordau sudanezii între ei, acestor doi agenţi nu le-a fost prea greu să pătrundă în armată. În afară de ofiţeri şi soldaţi, în armată mai erau şi angajaţi civili ca bucătari şi ospătari la popote. Zein şi Mahomed s-au împrietenit cu aceştia fără ca să trezească bănuieli.

La început nu mi-au furnizat decît informaţii vagi şi neinteresante. Tinerii ofiţeri se plîngeau de încetineala cu care erau avansaţi, însă această situaţie există în toate armatele, dar egiptenii aveau alte motive, cu totul deosebite, ca să se plîngă.

Erau, de asemenea, unele murmure împotriva englezilor, însă nimic nu indica posibilitatea unei acţiuni, ceea ce nu era de mirare, deoarece nu era nimic de făcut în perioada aceea. Wawell cucerise Benghazi şi se credea că Egiptul nu mai era ameninţat. Cea mai mare parte din Armata Nilului fusese trimisă în ajutorul grecilor. Se zvonea că nemţii ajunseseră în Tripolitania, însă, la 27 martie, Wawell nu era încă neliniştit. Patru zile mai tîrziu, Rommel a atacat şi, în două săptămîni, inamicul s-a aflat la frontiera egipteană.

Bineînţeles, reacţia a fost deosebit de violentă la Cairo şi am trecut prin momente grele. Această întorsătură a lucrurilor a dat curaj ofiţerilor egipteni, care acum se exprimau mai liber, şi curînd m-am convins că exista un grup revoluţionar, nu prea bine închegat, format din ofiţeri inferiori.

Această „Societate a ofiţerilor liberi", cum s-a numit mai tîrziu, fusese fondată în îndepărtata garnizoană de la Manka-

bad, din Egiptul de sus, în anul 1938. Poveşti foarte frumoase învăluiesc acest eveniment.

„După o zi de manevre grele — spune versiunea oficială — un grup de tineri ofiţeri au început să discute despre viitorul ţării, în jurul focului de tabără. Unii patrioţi, alţii idealişti, toţi au subliniat însă necesitatea purificării Egiptului. Au vorbit cu mînie despre ocupaţia britanică, de nedreptăţile sociale, de inegalitate în repartizarea bunurilor, de corupţie politică, de oligarhie şi chiar de monarhie. S-au întrecut în critici violente, dar toţi au rămas muţi cînd cineva a întrebat ce trebuia făcut. Atunci, Gamal Abdel Nasser, un tînăr înalt, cu aer timid, care stătuse pînă în acel moment deoparte, a luat cuvîntul.

— Ce trebuie să facem ? — zise el. — Să luptăm cu armele dacă este necesar. Nu avem în faţa noastră decît o singură cale, calea revoluţiei !

Apoi a jurat în mod solemn, împreună cu încă doi camarazi, să-şi dedice viaţa luptei împotriva nedreptăţii şi asupririi."

Aceasta se povesteşte în Egipt, însă adevărul e mult mai prozaic. Aceşti ofiţeri erau primii din rîndul păturilor de mijloc. Intraseră în şcoala militară în urma unui decret guvernamental, anexă a tratatului anglo-egiptean din 1936, care dădea posibilitatea tinerilor să intre în armată indiferent de stare socială şi avere. Au descoperit însă curînd că avansarea era bazată pe relaţii şi nu pe merit. Discursurile ţinute în jurul focului la Mankabad au avut un caracter mult mai personal decît se susţine. Toţi nutreau ambiţii normale, dar se convinseseră că nu vor ajunge niciodată pe culmi nici pe merit, nici la vechime. Mizeria felahilor nu-i interesa de loc.

Aşa se face că pătrunderea în armata egipteană a devenit dintr-o dată partea cea mai importantă a misiunii mele. Egiptul era ameninţat de o invazie şi, de data aceasta, în mod foarte serios, căci era vorba de nemţi. Afrika Korps fusese oprit la frontieră şi mai păstram încă oraşul Tobruk, dar fuseserăm alungaţi din Grecia. Churchill califica retragerea de la Benghazi drept

un dezastru teribil, în timp ce Rommel primea întăriri masive dobîndind superioritatea şi în aer. Englezii concentrau trupe la Alexandria şi se pregăteau să dezarmeze armata egipteană imediat ce aceasta ar fi încercat să întoarcă armele împotriva lor. Informaţiile furnizate de Zein şi Mahomed arătau clar că ofiţerii egipteni erau gata să se ridice împotriva noastră la primul semnal. Mai era, de asemenea, clar faptul că revoluţia va porni de la gradele inferioare şi nu de la înaltul comandament. Nu mă putusem însă apropia de conducerea grupului şi-mi dădeam seama că trebuia să pătrund mult mai adînc pentru a fi capabil să interceptez semnalul revoluţiei.

— Cred că lucrează organizaţi pe celule, ca comuniştii ! Fiecare membru nu cunoaşte decît pe membrii celulei sale — îmi spuse Hussein.

Acest lucru îmi simplifica misiunea, deoarece toate celulele trebuiau să primească ordinul de revoltă simultan, deci trebuia să pătrund doar în una singură. Aveam însă nevoie de un membru al societăţii pentru a-l recruta, deoarece numai o persoană care avea această calitate mi-ar fi putut furniza informaţii sigure. Aveam nevoie de noroc şi am avut, căci iată ce raport telefonic am primit într-o zi :

— Tocmai am ascultat o convorbire telefonică între un băcan şi fiul său, care telefona de la clubul ofiţerilor din Zamalek. Fiul voia bani ca să-şi plătească nişte datorii şi popota. Băcanul a refuzat, condiţionînd darea banilor de obţinerea de către fiu a unui contract cu armata engleză. Băcanul vrea să vîndă englezilor ouă şi legume. Vă reproduc ultimele sale cuvinte : „e în interesul tău şi ar fi mai bine să obţii acest contract decît să te amesteci în comploturi idioate ce nu duc nicăieri".

Cel care raporta se numea Bernard, un libanez supraveghetor la centrala telefonică, unul din primii agenţi din Cairo.

— Ştiţi cum îi cheamă ? — am întrebat eu.

— Am aflat că pe fiu îl cheamă Mussa.

— Mulţumesc.

I-am telefonat lui Hussein care, spre norocul meu, era acasă.

— Puteți să mergeți acum la clubul ofițerilor ? — l-am întrebat eu.

— Da, dacă e urgent.

— E urgent. Acolo este sau era acum un minut sau două un ofițer pe nume Mussa. Are nevoie de bani, dar tatăl său îi cere în schimb să-i procure un contract cu armata engleză. Faceți-l să vă destăinuiască acest lucru și oferiți-vă să-l prezentați unui ofițer britanic care poate să-l ajute în această problemă.

— Bine — răspunse Hussein, după un moment de ezitare.

— O să vă telefonez mai tîrziu.

O oră mai tîrziu îmi telefona de la club.

— Sînt cu Mussa, vreți să vorbiți cu el ? — m-a întrebat.

— Așteptați-mă la club că vin și eu imediat.

L-am găsit pe Mussa nervos, neliniștit, bănuitor.

— Hussein — am început eu — mi-a spus că tatăl dumneavoastră dorește să obțină un contract cu armata britanică, pentru a furniza legume și ouă. Cred că pot să-l ajut.

Modul în care am abordat discuția i-a alungat o parte din suspiciuni.

— Se poate aranja repede treaba asta ? — m-a întrebat Mussa, care părea să aibă datorii serioase. — Am mare nevoie de contract.

— Și eu la fel.

Mi-au trebuit trei ore ca să obțin asentimentul ofițerilor de administrație de la Statul major, dar contractul a fost semnat într-un timp record. I-am cerut lui Mussa o întîlnire la Rotonda Groppi. A venit cu un aer radios.

— V-am adus o mică recompensă — îmi zise el scoțînd un teanc de bancnote. Regret că nu pot mai mult !

— Puneți-vă banii la loc — i-am zis eu. — N-am nevoie de bani, ci de informații.

— Nu înțeleg — s-a bîlbîit el.

— Vreau să știu ce se petrece printre tinerii ofițeri. Acesta e prețul meu. Dacă nu-l acceptați, voi anula contractul și veți fi arestat pentru activitate împotriva securității statului. Știu destule despre comploturile voastre ca să fiți condamnați la moarte.

— Vă rog, nu vorbiți așa aici !

Vorbisem foarte încet și nimeni nu m-ar fi putut auzi, dar el era îngrozit și am considerat că-i mai recomandabil să termin repede.

— Gîndiți-vă bine și telefonați la numărul acesta, la ora 18 — i-am zis eu.

Nimeni nu m-a părăsit vreodată atît de grăbit. Părea la fel de îngrozit și cînd mi-a telefonat.

— Putem să ne întîlnim la miezul nopții ? — mi-a propus, dînd ca loc de întîlnire o stradă pustie din spatele cabaretului Hellmieh Palace.

— Aș prefera un alt loc — i-am răspuns eu.

— Nu, e bine acolo. Să veniți singur. Nu pot să vorbesc mai mult.

Aveam impresia că-mi întinde o cursă, așa că am spus la patru din oamenii mei să fie pregătiți și, într-o mașină civilă, să vină la locul întîlnirii dacă-i chem sau dacă întîrzii mai mult de o jumătate de oră. Aveam senzația că viața îmi atîrnă de un fir de păr cînd m-am oprit pe străduța aceea întunecoasă, cu spatele la zid și cu mîna pe revolver.

— Nu ți-ar folosi la nimic dacă voi fi ucis — i-am zis eu lui Mussa cînd acesta a ieșit din umbră. — Am lăsat un bilet în care am scris unde mă aflu și pentru ce motiv. Vei fi acuzat încă de o crimă, în afară de celelalte.

Tremurînd, m-a asigurat că-i departe de el asemenea gînd. Privind nervos peste umărul meu, mă trase în umbra unei porți și mă rugă să fiu discret.

— Dacă voi fi descoperit mă vor ucide — se bîlbîi el. — Am să vă spun tot ce vă interesează numai dacă mă asigurați că ei nu vor afla nimic.

— Atunci nu trebuie să ne mai întîlnim pe la colțuri întunecoase ca acestea.

— Dar nu pot veni la dumneavoastră la birou sau la barul Groppi, n-ar fi sigur !

— Ne vom întîlni mîine la ora 15 într-o casă din Dokki, unde un gentleman ca mine sau ca dumneata poate să-și petreacă cîteva ore cu o prietenă. Dar înainte de a pleca dă-mi o dovadă de sinceritate, spune-mi cine-i șeful celulei dumitale ?

— Nu înțeleg...

— Ba da.

— Putem să discutăm mîine despre asta.

— Nu, acum.

— Comandantul de aviație Zulficar — îmi zise el într-un murmur.

Aviația egipteană era deci și ea amenințată. Hussein Zulficar Sabri, am aflat eu a doua zi, lucra la aerodromul din Almala. Le-am spus lui Zein și Mahomed să intre în contact cu civilii sudanezi care deserveau aeroportul.

Cîteva amănunte doar despre felul cum au decurs întîlnirile mele cu Mussa.

În acea perioadă la Cairo erau multe apartamente ce puteau fi închiriate unele cu luna, altele cu săptămîna, cu ziua și chiar cu ora. Prețul era enorm, însă în el era inclusă și discreția. Închiriasem trei — unul pe o stradă laterală din centrul orașului, unul în suburbia Heliopolis și al treilea la Dokki, dincolo de Zamalek. Erau locuri minunate pentru întîlniri cu informatorii.

Mussa a fost foarte mulțumit de această alegere. El însuși folosise acest gen de case, ceea ce constituia probabil cauza datoriilor pe care le avea. De cum s-a hotărît să colaboreze cu mine mi-a povestit tot ce știa. Era o bombă !

Toţi membrii grupului primiseră deja ordin să fie pregătiţi pentru revolta generală. La primirea semnalului, fiecare urma să plece la unitatea lui, unde trebuia să-i pună pe ceilalţi ofiţeri, inclusiv pe comandant, să aleagă: ori se alătură mişcării, ori vor fi arestaţi. Sperau să cîştige de la început destui ofiţeri superiori, care, la rîndul lor, să-i convingă şi pe ceilalţi să-i urmeze.

În afară de aceasta, ei mai aşteptau nişte ordine despre care Mussa nu avea nici o idee. El nu ştia, de asemenea, lucrul cel mai important, cine va da semnalul. El nu cunoştea personal pe nici un alt şef în afară de comandantul Zulficar.

Convingerea mea era că ordinul urma să fie semnat de generalul Aziz el-Masri. Reputaţia şi autoritatea lui îl făceau omul nr. 1 al revoltei, dar mai eram convins că el servea numai de paravan şi că hotărîrea avea să fie luată de şeful grupului de tineri ofiţeri. Dar cine era acesta? Făcea parte, fără îndoială, din cei care-l stimau pe general, dar aproape toată lumea îl stima.

Simţeam că nu voi putea merge mai departe. Nu aveam nici măcar certitudinea că Mussa mă va anunţa cînd se va da semnalul revoltei, dar, pentru ca aceasta să reuşească, răsculaţii trebuiau să colaboreze cu germanii. În cazul acesta m-ar fi anunţat Hussein în momentul în care i s-ar fi cerut să se alăture revoltei, existînd însă şi posibilitatea ca aceştia să nu aibă încredere în el sau să nu poată să mă prevină.

Trebuia că vorbesc cu colonelul Hegazi, şeful serviciului de informaţii al armatei egiptene. Era un om cinic, ironic, care m-a ajutat însă întotdeauna cînd am avut nevoie. Puţin după ce am deschis dosarul cu această problemă, am vorbit cu el, în termeni generali, despre starea de spirit a tinerilor ofiţeri, dar el nu-i lua în serios şi mi-a spus că-mi pierd timpul de pomană. El nutrea pentru ei dispreţul caracteristic al bătrînilor faţă de

tînăra generație. Poate că între timp își schimbase părerea și era mult mai informat ca mine, dar era puțin probabil că mi-ar fi vorbit de șefii acestei mișcări. Dacă izbucnea o revoltă, el însuși trebuia să se hotărască de partea cui va fi. Ca să treacă de partea noastră, ceea ce era probabil, trebuia să aibă certitudinea că insurecția nu va reuși și că el nu risca nimic dacă-i denunța pe șefi. Pînă la urmă, am luat hotărîrea să nu-i spun nimic.

Îl obligam pe Mussa să-mi telefoneze în fiecare zi, iar cînd avea informații ne întîlneam la unul din cuiburile de dragoste. Îl amenințam și îl chinuiam fără milă și niciodată n-am fost mai urît de vreun om. El nici măcar nu încerca să-și ascundă ura și era „o plăcere" întîlnirea de o oră cu un om mînat de cea mai aprigă dorință de a ucide.

În această perioadă aveam impresia că mă aflu pe un butoi cu pulbere. Au avut loc alarme false și, o dată, semnalul de revoltă a fost chiar dat, dar a fost anulat imediat.

— De ce nu mi-ai telefonat cînd ai primit acest ordin ?

— Nu puteam s-o fac fără a trezi bănuieli. A trebuit să mă prezint imediat la unitate. Acolo am primit ordin de adunare și v-am chemat imediat.

— Dacă nu mă avertizezi la primirea ordinului, nu poți să-mi fi de nici un folos. Cred că ar fi mai bine să distrug fără întîrziere celula voastră și să termin cu tine.

— Nu, vă implor ! — răspunse el. — Jur că o să vă avertizez imediat data viitoare.

Erau promisiuni fără valoare, bineînțeles, dar nu puteam face nimic în plus. În mod brusc, mișcarea condusă de Rașid Ali, din Irak, a făcut ca revolta din Egipt să pară iminentă. Am crezut-o inevitabilă cînd am aflat că, la 2 mai, trupele irakiene deschiseseră focul împotriva bazei aeriene britanice de la Habbaniya. Situația era atît de asemănătoare în cele două țări în-

cît o revoltă pornită într-una din ele putea să se extindă şi în cealaltă.

Revolta irakiană părea că va reuşi. La Statul major toată lumea, chiar şi Wawell, credea că vom pierde baza de la Habbaniya şi că vom fi constrînşi să acceptăm condiţiile lui Raşid Ali. Personal m-aş fi mirat dacă s-ar fi întîmplat acest lucru, şi asta din cauza părerii pe care o aveam despre capacitatea militară a arabilor. Totuşi, o revoltă egipteană, avînd drept sprijin pe Rommel, ar fi fost foarte periculoasă.

L-am obligat pe Mussa să-mi telefoneze de trei ori pe zi. Fapt aproape de necrezut, ordinul n-a fost dat niciodată. „Generalul El-Masri s-a opus", a declarat mult mai tîrziu şeful grupului conspirativ. Dacă acest lucru e adevărat, deşi mă cam îndoiesc, aceasta a făcut-o deoarece îi considera pe tinerii ofiţeri incapabili de hotărîrea şi de curajul necesar pentru a duce revolta pînă la capăt.

Momentul critic a trecut. Mult mai repede decît se credea, revolta irakiană a fost domolită şi apoi înăbuşită. Am aflat abia după război că Churchill refuzase varianta susţinută de Wawell şi ordonase să luptăm. Habbaniya a fost salvată, deoarece artileriştii irakieni o luau la fugă de fiecare dată cînd un avion trecea pe deasupra lor. Deşi a fost criticat de Churchill pentru lipsa spiritului ofensiv în timpul revoltei din Irak şi a fost înlocuit cu generalul Auchinlech, Wawell era mai puţin vinovat decît consilierii săi. Credinţa fanatică în calităţile războinice ale arabilor a dus în mod continuu la rezultate neprevăzute.

„Soluţia" adoptată de Ernest Bevin, în 1947, în problema palestiniană a fost probabil inspirată de convingerea că arabii îi vor arunca cu uşurinţă pe evrei în mare. Fără îndoială că Eden nu s-ar fi amestecat niciodată în nenorocita problemă a Canalului de Suez din 1956, dacă ar fi ştiut cît de uşor şi-ar fi încheiat israelienii socotelile cu Nasser dacă ar fi fost lăsaţi să acţioneze singuri.

Eşecul lui Raşid Ali mi-a dat răgaz să respir. Tobruk era bine apărat. Wawell recucerise oraşele Sollum şi Halfaya.

Nu m-am mirat deloc cînd am aflat de la Mussa că revolta armatei egiptene fusese amînată.

Am început să mă ocup de alte cazuri pe care le neglijasem în această perioadă. Dar, după o zi sau două, Mussa mi-a dat o informaţie bombă :

„Generalul El-Masri va trece de partea nemţilor. Comandantul Zulficar îl va duce cu avionul în Libia".

Hotărîrea am luat-o în cîteva secunde, deşi nu aveam nici o putere să-l arestez pe general sau pe Zulficar. În mod teoretic ar fi trebuit să anunţ serviciul de informaţii, însă asta ar fi întîrziat lucrurile şi nici acesta nu avea mai multă putere ca mine. M-am hotărît pentru calea cea mai scurtă şi anume : să-l conving pe colonelul Hegazi să acţioneze.

Înainte de a pleca mi-a venit ideea să iau cu mine dosarul „Elemente subversive". Mi-a prins bine, căci, cînd l-am sculat din pat pe Hegazi — obişnuia să-şi facă în fiecare zi siesta — acesta a negat posibilitatea unei revolte în armată, chiar şi existenţa unui grup de ofiţeri revoluţionari.

— Uitaţi-vă puţin prin hîrtiile acestea — i-am spus dîndu-i dosarul.

Observîndu-i reacţiile mi-am dat seama că era surprins şi că nu se prefăcea. Părea de necrezut, dar şeful serviciului de informaţii nu avea nici cea mai mică idee despre existenţa unui complot şi a unui proiect de revoltă. Ceea ce era şi mai îngrijorător era faptul că-l considera pe generalul El-Masri inofensiv şi nu dăduse nici o dispoziţie ca acesta să fie supravegheat.

— Nu-mi vine să cred că vrea să treacă la nemţi — îmi zise el.

— Dacă nu-l împiedicaţi dumneavoastră, va trebui să-i avertizez pe şefii mei, însă El-Masri va avea destul timp să dispară, fapt care cred că va avea consecinţe serioase.

— Ăsta-i unul din cele mai frumoase eufemisme englezeşti

pe care le-am auzit vreodată — răspunse el cu o umbră de zîmbet.

Nu exageram deloc. Pentru nemți generalul avea și altă importanță, în afară de sfaturile pe care le-ar fi putut da în legătură cu ocuparea Egiptului. Ei ar fi exploatat cu siguranță gradul și reputația lui pentru a atrage armata egipteană de partea lor. Îl vedeam deja șeful unei „Armate de eliberare", un fel de de Gaulle egiptean. În ciuda slabei lor valori militare, egiptenii, sub conducerea nemților, ar fi constituit totuși un obstacol în calea noastră. Trebuia să-i dezarmăm fără întîrziere, să renunțăm de a considera Egiptul ca aliat și să-l tratăm ca țară ocupată. Eram în ajunul unei bătălii hotărîtoare în deșert. Aveam credința, și informațiile pe care le dețineam o confirmau, că fuga generalului El-Masri ar fi putut însemna pierderea Egiptului.

— Bine — zise Hegazi. — Vă duc la comandantul bazei de la Armaza și o să-l punem sub supraveghere. Doriți să veniți cu mine ?

— Foarte mult chiar.

— Atenție însă, eu mai sînt înclinat să cred că ați fost prost informat. — Era supărat că i-am stricat siesta și nu m-ar mai fi crezut niciodată dacă mă înșelam acum.

A trebuit să-l trezim din somn și pe comandant, care, după privirea pe care mi-a aruncat-o, m-a făcut să înțeleg de partea cui era, dar cred că nu știa nimic despre proiectul generalului de a fugi.

— Comandantul Zulficar e de serviciu ? — a întrebat Hegazi după o scurtă prezentare a situației.

— Da.

— Vreau să fie supravegheat în secret atît el cît și avionul său și aș dori să nu decoleze înainte de a fi pus sub supraveghere.

— Ați ajuns poate prea tîrziu — răspunse celălalt cu o plăcere evidentă. — Trebuia să plece într-un zbor de antrena-

ment acum cîteva minute. Îl veți auzi decolînd dintr-un moment în altul.

Trecuse destul de mult timp de cînd Mussa îmi transmisese mesajul și o groaznică presimțire m-a făcut să sar în picioare.

— Nu l-am putea opri ?

Cineva bătu la ușă. Un caporal intră și salută.

— Am un mesaj din partea comandantului Zulficar — spuse el. — Tocmai va decola împreună cu generalul El-Masri și nu se va mai întoarce niciodată la bază.

Hegazi și cu mine era cît pe ce să-l doborîm pe caporal cînd ne-am repezit afară. Am sărit în mașina lui Hegazi și am ordonat șoferului să intre pe pistă.

— Iată-l !

Bombardierul se mai găsea încă la sol, dar cele două motoare duduiau, iar avionul se puse în mișcare. Era la vreo 800 de metri de noi cînd a început să ruleze pe pistă.

— Mai repede ! — i-am strigat șoferului, care încetinise.

Avionul se pregătea de decolare. Apropiindu-ne, l-am văzut pe pilot că se uita la noi. Ne-a depășit.

— Urmărește-l ! — i-am ordonat eu șoferului.

Șoferul a zmucit brusc volanul, răsturnîndu-ne în mașină, și s-a repezit în urma avionului.

Urmărirea, care părea la început inutilă, devenise un fel de joc. Hegazi și cu mine, aplecați pe marginea scaunelor, îl ajutam cu sfaturi pe șofer. Am văzut coada avionului ridicîndu-se. În secunda următoare, roțile trebuiau să se desprindă de sol. Am continuat totuși să alergăm după el. Dar coada căzu la loc iar roțile nu se mai desprinseră de la sol.

— Se va ciocni de gard ! — strigă Hegazi.

A fost un accident spectaculos. Aripa dreaptă s-a agățat de un stîlp de ciment și avionul a făcut o săritură la dreapta.

În acel moment coada se ridică, iar elicea muşcă pămîntul. Am crezut că avionul se va înfige în pămînt şi mă aşteptam să văd ţîşnind flăcări din norul de praf şi fum. Contactul însă a fost întrerupt şi aparatul a rămas nemişcat, sprijinit pe aripa stîngă.

Şoferul a tras maşina paralel cu gardul. Hegazi şi cu mine am sărit din maşină şi am fugit la avion. O ambulanţă şi o maşină de pompieri au intrat pe pistă, urmate de maşina comandantului bazei. Au fost scoşi ocupanţii avionului accidentat. Spre marea mea surprindere erau trei, al treilea fiind un tînăr ofiţer. Dar eu nu mă uitam decît la El-Masri, mic, îndesat, strîngînd o servietă plină la piept şi pe care voia s-o apere cu îndîrjire. Colonelul Hegazi înaintă foarte încurcat :

— Cred că sînt obligat să vă arestez — zise el jenat.

Sînt de acord cu politeţea în orice împrejurare, dar aveam impresia că Hegazi era prea exagerat. Apoi, am înţeles. Totul putea să se inverseze de la un moment la altul şi generalul ar fi putut redeveni şeful Statului major.

El-Masri îi aruncă o privire sinistră, fără să răspundă. Ne-am întors tăcuţi la biroul comandantului bazei. Aici furtuna izbucni.

— Ce caută omul acesta aici ? — spuse generalul arătîndu-mă pe mine. — Spuneţi-i să plece.

— Căpitanul Sansom doreşte să vă pună cîteva întrebări, domnule general — răspunse Hegazi fără să cedeze.

— Cum îndrăzneşti să spui asemenea lucruri ? Aruncaţi-l afară.

— D-le general, — spuse Hegazi încordat — căpitanul Sansom şi cu mine am hotărît să vă interogăm împreună, conform regulamentului semnat chiar de dumneavoastră pe vremea cînd eraţi şeful Statului major.

Era o victorie, însă fără nici un profit. El-Masri a declarat că refuză să deschidă gura atîta timp cît eram şi eu prezent acolo. Cum asta nu putea duce la nimic, am plecat. De altfel,

n-aveam de ce să mă plîng. Dejucasem planul de fugă al generalului şi împiedicasem crearea unei „armate a Egiptului liber" pe teritoriul ocupat de germani. Hegazi mi-a spus mai tîrziu, după ce cercetase documentele din servietă, că acesta era scopul lui El-Masri.

— Ce ştiu nemţii din toate acestea ? — l-am întrebat eu.

— Totul. Erau în contact cu generalul de aproximativ două luni. Aceasta este a treia încercare de a fugi.

— Cum ?

— A vrut mai întîi să plece cu un submarin şi a cerut nemţilor să trimită unul în lacul Burullus.

— Adevărată nebunie ! — am exclamat eu.

Mă scăldasem de multe ori în acest lac, situat în zona canalului. Nu era destul de adînc şi era prea supravegheat ca să poată pătrunde un submarin în el fără a fi descoperit. Auzind remarcile mele, Hegazi a continuat :

— Aşa au spus şi nemţii. Ei au un consilier care cunoaşte mai bine Egiptul decît egiptenii, căci au respins şi al doilea proiect pentru motive la fel de serioase. Generalul se hotărîse să plece pe calea aerului şi le-a cerut un avion ca să-l ia de pe terenul de la El-Khataba. Ei au obiectat foarte just şi au propus un teren plat pe drumul spre oază, în apropiere de Djebel Rozza.

— Locul acesta pare într-adevăr mai convenabil.

— Avionul german, purtînd iniţialele R.A.F. *, a aterizat la locul convenit şi la momentul fixat, însă maşina generalului a rămas în pană pe cînd se îndrepta spre locul întîlnirii. Avionul a trebuit să plece fără el. A avut ghinion.

— Ba, din contră, a avut un noroc chior că a putut ajunge pînă la cea de-a treia tentativă — am replicat eu furios pe

* Royal Air Forces — Forţele aeriene regale. (Aviaţia militară britanică, N. T.)

Hegazi şi pe mine însumi. — Sper că nu va mai avea ocazia să mai organizeze încă una !

Comandantul Zulficar şi ofiţerul Abdel Rauf au fost judecaţi şi închişi pînă la sfîrşitul războiului. O primejdie fusese înlăturată, grupul tinerilor ofiţeri suferise un eşec şi îşi pierduse punctul de sprijin, dar el rămăsese totuşi intact.

Am sperat să ajung pînă la conducerea acestuia, dar nu numai că nu am realizat nici un progres, ci am pierdut şi singurul contact cu grupul. Celula pe care o conducea Zulficar a fost dizolvată, conjuraţii gîndindu-se probabil că Hegazi şi cu mine am fost informaţi de unul din membrii ei. Mussa nu mai putea acum să-mi furnizeze nici o informaţie. De altfel, era atît de îngrozit încît nu cred că m-ar fi putut ajuta într-o nouă criză. În afară de cîteva întîlniri ocazionale — cînd nu a avut nimic să-mi comunice — l-am lăsat să se bucure în linişte de importanta rentă furnizată de tatăl său, drept recompensă pentru profitabilul contract cu armata engleză.

Am aflat, de asemenea, că Abdel Rauf, al treilea om arestat împreună cu El-Masri, făcea parte din organizaţia „Fraţii musulmani". Ca şi Hussein, nu puteam crede că un grup de tineri ofiţeri, ambiţioşi, cu idei moderne, ar fi putut avea ceva comun cu această mişcare anacronică, dar nu era exclusă o alianţă temporară, în care fiecare voia să se servească de celălalt.

Dosarul „Elemente subversive" se îngroşa mereu. A trebuit să deschid cîte unul pentru fiecare ofiţer bănuit că face parte din grup şi tuturor celor care-i făcuseră vizite generalului El-Masri. Mi se întîmpla cîteodată să le contemplu întrebîndu-mă care ar putea fi şeful lor.

Eram înclinat să cred că este un tînăr ofiţer de transmisiuni, mic, subţirel şi care părea să fie un adormit din cauza

pleoapelor grele. Se numea Anwar el-Sadati. Îl vizitase în mod frecvent pe El-Masri şi era în contact cu ghidul suprem al „Fraţilor musulmani". A intrat printre primii în armată după decretul din 1936 şi devenise ofiţer doi ani mai tîrziu, cînd fusese numit în tabăra de la Mankabad.

Acest om, pe care nu-l văzusem decît în fotografie, era unul din cei doi ofiţeri care juraseră în mod solemn împreună cu Nasser, în noaptea cînd fusese constituită mişcarea revoluţionară. Nu a trecut mult timp pînă cînd m-am întîlnit faţă în faţă cu el.

MISIUNI ŞI... MISIUNI

După încordarea produsă de încercarea de fugă a generalului, munca mea zilnică a început să-mi pară neinteresantă.

În martie 1941, ministrul de externe, Anthony Eden, a venit la Cairo, iar eu am primit o mustruluială foarte politicoasă de la generalul de brigadă Maunsell, şeful serviciului de informaţii.

— Cairo e plin de agenţi inamici — îmi zise generalul. — Trebuie să-i stîrpim.

— Trebuie să înţeleg că mi se dau noi ordine ? — am întrebat eu cu un aer inocent.

— Cred că nu este cazul să vă reamintesc că trebuie să respectaţi imunităţile diplomatice ?!

Am interpretat instrucţiunile generalului Maunsell ca fiind un avertisment ca să nu fiu prins în flagrant delict de violare a imunităţii diplomatice a vreunui străin şi am spus oamenilor mei să meargă pînă la limita extremă. Această mărire a libertăţii de acţiune ne permitea să tăiem agenţilor inamici o parte din legături. Efectuam o supraveghere constantă a membrilor unei legaţii despre care aveam informaţii că era un adevărat cuib de spioni.

Într-o zi am aflat că un funcționar egiptean al acestei legații, Khalil Sabri, închiriase un cuib de dragoste în apropiere de apartamentul pe care-l aveam la Heliopolis.

— Poate că este nevinovat, — îmi zise agentul meu — dar ieri după-amiază, în timp ce se afla acolo, soția unui englez cu o funcție înaltă a intrat în aceeași casă.

Mi-a spus numele englezoaicei iar eu, în gînd, i-am tras o înjurătură birjărească. Poziția soțului ei mă obliga la o prudență extremă.

— Cît timp a stat acolo ? — am întrebat eu.

— Aproximativ două ore.

— Vedeți cine ocupă camerele vecine și dacă este posibil să ne instalăm în una din ele fără să atragem atenția prea mult.

Ideea să instalez microfoane — dacă era vorba numai de o legătură amoroasă — nu-mi surîdea deloc.

Mi-am procurat fotografii și informații despre ambii parteneri. Khalil Sabri, tînăr și seducător, era cunoscut că-i plăceau femeile de origine europeană, de preferință blonde. La legație era funcționar inferior. Provenind dintr-o familie săracă, nu avea resurse materiale deosebite. Cum de putea să închirieze cu luna o cameră la Heliopolis ? Trebuia să verific acest lucru, precum și faptul dacă era într-adevăr îndrăgostit de o femeie destul de în vîrstă care putea să-i fie mamă. O întîlnisem pe această doamnă în societate. Era fără îndoială bine conservată, dar nu extraordinar de atrăgătoare. Totuși, prospețimea tenului, rafinamentul, decența ei plină de rezerve și delicatețea aproape feciorelnică puteau înflăcăra cu ușurință un tînăr arab cu sînge fierbinte, mai ales dacă era destul de îndrăgostită de el ca să plătească ea chiria.

Soțul ei, sînt sigur, n-o bănuia de infidelitate și nici că ea se culca cu un om care lucra pentru o țară inamică. Prin urmare, el nu era prea discret față de ea în ceea ce privește problemele de serviciu, fapt ce o punea în posesia unor informații interesante pentru inamic.

Nu luasem încă nici o hotărîre asupra camerei de la Heliopolis, cînd am fost anunţat că doamna în cauză a intrat în legaţia pe care eu o supravegheam îndeaproape.

— Aduceţi-o la mine imediat ce va ieşi ! — am ordonat eu.

A sosit cu nările-i aristocratice fremătînd de mînie. Nu era obişnuită să fie introdusă cu forţa într-un taxi de doi mitocani !

— E o ruşine ! — începu ea. — Soţul meu va face scandal cînd va afla.

— Va face şi mai mult scandal cînd va afla ce aţi făcut dumneavoastră cu Khalil Sabri la Heliopolis, marţea trecută, între orele trei şi cinci — i-am răspuns eu.

A îngălbenit, dar nu şi-a pierdut cumpătul.

— Dacă aţi fi un gentleman nu mi-aţi vorbi astfel în faţa acestei persoane — îmi spuse ea fără să-l privească pe sergentul major care o escortase, dar arătînd că-i este neplăcută prezenţa acestuia.

— El ştie tot atît de mult ca şi mine despre aventurile dumneavoastră — am răspuns eu brutal, făcînd totuşi semn din ochi sergentului major să iasă. — Intrînd în mod deschis în legaţie trebuia să ştiţi că treziţi bănuieli. Sînt surprins că Khalil v-a cerut să vă duceţi acolo. E mai prost decît îl credeam.

Obrajii i se împurpurară.

— Nu mi-a cerut-o el — mi-a răspuns ea răstit. — Venirea mea l-a tulburat în mod deosebit. Dar de ce sînt bănuită ? Că am furnizat secrete militare ?

— Că v-aţi compromis prosteşte cu un spion inamic — i-am spus eu. — V-aţi lăsat sedusă, dumneavoastră, soţia unui înalt funcţionar britanic.

— De ce sînteţi atît de brutal ? — m-a întrebat ea cu o privire plină de ură. — O să-i spuneţi şi soţului meu ?

— Nu ştiu încă — am minţit eu. — De ce v-aţi dus la legaţie ?

— Ca să încerc să vă ajut ! — zise ea pe neașteptate. — Ca să culeg informații, nu ca să dau. Mă luați, desigur, drept o idioată !

— Nu cred nimic — am răspuns eu. — Mai bine să începem cu începutul.

Ea înțelese că nu avea de ales.

— Khalil nu este spion. Îi urăște pe nemți și dorește să cîștigăm războiul. Oh, văd că nu mă credeți, dar îl cunosc mai bine decît dumneavoastră.

— Nici nu mă îndoiesc — am murmurat eu.

— El încearcă să descopere unele lucruri pentru mine... Mă foloseam de el.

S-a oprit și-și mușca buzele.

— I-ați văzut pe spioni cînd ați fost acolo azi dimineață ?

— E prima mea vizită. Voiam să grăbesc lucrurile.

Îmi era milă de ea cînd o vedeam în rolul de Mata Hari în mizerie.

— Vreți să spuneți că vă culcați cu Khalil ca să obțineți informații de la el ? — am întrebat-o eu.

— Îl iubesc — răspunse ea și începu să plîngă. — Dar am încercat să-l atrag la cauza noastră.

Am anunțat serviciul de informații și am fost recompensat cu neplăcuta sarcină de a-l pune la curent pe soț și să-l întreb ce informații ar fi putut scoate de la ea Khalil. Ca să o menajez pe cît posibil, nu am cerut să fie prezentă cînd îi dădeam această dublă lovitură soțului ei, dar răspunsul lui a fost o directă în maxilarul meu. Și-a chemat soția ca să-și apere virtutea, dar, cînd a aflat adevărul, a fost dărîmat complet. Au fost rechemați în Anglia și n-am mai auzit niciodată vorbindu-se de ei.

Războiul continua să fie dezavantajos pentru noi. Rommel recucerise Halfaya și noi am fost constrînși să evacuăm insula

Creta. Se vorbea de infiltrările nemților în Siria și Liban, rămase sub mandat francez. La Cairo am scos un suspin de ușurare cînd am aflat că trupele aliate invadaseră aceste două țări la 8 iunie și ne-am bucurat enorm cînd trupele noastre au declanșat un atac în deșert. Dar atacul a eșuat. Aproape imediat generalul Wawell a fost înlocuit. La 22 iunie, Germania a atacat Rusia. În vara aceea, cînd armatele hitleriste cîștigau victorie după victorie în Rusia, iar Rommel amenința canalul, șansele noastre de a menține Egiptul au scăzut foarte mult. Colaborarea cu autoritățile egiptene a devenit din ce în ce mai grea. Nu primeam sprijinul necesar nici din partea poliției, deși șeful ei, Russel Pașa, era englez și oarecum prieten cu mine.

Aveam ca ofițer de legătură cu această poliție pe căpitanul Murad Effat, un arab creștin, care credea în ceea ce făcea. Ministrul de interne a încercat de mai multe ori să mi-l ia, însă cu ajutorul lui Russel Pașa am reușit să-l păstrez. Effat era un om modest, șters și nu putea fi sustras de la munca lui. Era incoruptibil, ca și grecul Calomiris, proprietarul barului Kit-Kat, cel mai select local de noapte din Cairo. Mă duceam pe la Kit-Kat mai mult în interes de serviciu, cam de trei ori pe săptămînă. Hekmat Fahmy, cea mai seducătoare dansatoare din Egipt, dădea spectacole acolo. Era un punct de atracție pentru ofițerii în permisie, deci un loc unde se vorbea mult și fără discreție. Spionii și contraspionii mișunau prin local, iar sirenele languroase priveau cu admirație pe „eroii" beți turtă, cerîndu-le să le povestească aventurile lor. Barmanul Mac (diminutivul lui Mahmud, omul meu) era încontinuu cu auzul încordat și cu privirea atentă.

Interzisesem de cîteva ori accesul militarilor în Kit-Kat, fapt care m-a făcut foarte nepopular, deoarece acesta era fără discuție cel mai bun cabaret din Cairo în acea perioadă, și autoritățile la care mă așteptam cel mai puțin, Marele stat major,

mi-au cerut mereu să ridic restricţia. Întotdeauna simulam că o fac cu regret, deşi în sinea mea mă bucuram, căci Kit-Kat era un excelent teren de acţiune şi pentru mine.

În ciuda directivelor date de Churchill lui Eden, guvernul egiptean permitea în continuare miilor de italieni şi germani să circule în voie. Îmi trebuiau dovezi serioase ca să arestez pe unul dintre ei ca spion şi acestea nu erau uşor de obţinut.

Poliţiştii egipteni aveau ordin să mă însoţească tot timpul, nu pentru a mă ajuta, ci pentru a verifica dacă respectam cu stricteţe legea. În practică, eram totuşi obligat să-i domolesc cînd se lăsau furaţi de excesul de entuziasm faţă de datorie, care-i face pe toţi poliţiştii din lume să recurgă la forţa fizică mai mult decît permite legea. Un exemplu este cazul furturilor de livrete militare.

Livretul militar avea aceeaşi importanţă pentru un soldat ca şi legitimaţia pentru un ofiţer. Deci era indispensabil oricărui spion care dorea să se dea drept soldat englez. De aceea m-am neliniştit cînd, în mod brusc, preţul unui livret a crescut de la 10 piaştri la 25. Consecinţă normală, furtul livretelor a crescut considerabil. Preţul lor însă n-a scăzut. Era evident că cineva le cumpăra pe scară mare.

Cea mai mare parte a furturilor era opera hoţilor de buzunare care acţionau în districtul Klian Khanli din Muski, marele bazar de obiecte metalice.

Aveam mai mulţi informatori siguri, totuşi nici unul n-a putut să-mi spună unde se duc aceste livrete. Am urmărit mai multe piste la Alexandria, Port Said şi Suez, am întins curse, dar totul a fost zadarnic.

O nouă bandă a intrat în acţiune în apropiere de cartierul prostituatelor. Hoţii îi atrăgeau acolo pe soldaţi, îi snopeau în bătăi pe o stradă pustie şi le luau banii, ceasul, stiloul şi, bineînţeles, livretul militar.

— Trebuie să știu unde merg aceste livrete — i-am spus eu căpitanului Effat.

— Veți afla imediat ce-i arestăm pe hoți — mi-a răspuns el, iar eu, cunoscînd metodele de lucru ale poliției egiptene, l-am crezut. Iată și acțiunea noastră :

Căpitanul Bolton, fiul lui Sady Bolton din Jersey, cu care eram prieten, s-a oferit să servească drept momeală. S-a îmbrăcat în uniformă de soldat și într-o seară s-a aventurat în cartierul prostituatelor, prefăcîndu-se că e beat. Cunoscînd bine metodele bandei, Bolton a evitat codoșii obișnuiți, dar a urmărit doi oameni învăluiți în giubele și cu glugi pe cap.

Străzile erau înguste și prost luminate și ne venea foarte greu să-i urmărim fără zgomot. Ne orientam după zgomotul pașilor. Aceștia s-au oprit brusc. Ne-am oprit și noi și, ascultînd cu atenție, am auzit mai întîi un murmur de voci apoi un strigăt de ajutor care venea fără îndoială de la Bolton. Am alergat și l-am găsit apărîndu-se voinicește împotriva a patru bandiți. Auzindu-ne că venim, aceștia au luat-o la fugă în direcții diferite. M-am repezit la cel mai apropiat, însă acesta mi-a dat o lovitură de picior în burtă. M-am îndoit de durere, cînd am auzit o împușcătură. Era Effat, care l-a rănit pe adversarul meu. Stăteam întins pe pavaj gemînd de durere, iar ceilalți continuau vînătoarea. Numai unul a scăpat.

Effat a fluierat și patrule ale poliției au sosit la fața locului. Bolton și cu mine arătam destul de prost, dar asta nu era nimic în comparație cu starea în care-i aduseseră polițiștii pe bandiți. Am ajuns la postul din Muski, al cărui șef fusese ales special pentru acest cartier și care i-a bătut el însuși pe bandiți cu o plăcere vădită. Aceștia erau fără îndoială foarte rezistenți, căci a trebuit să-i trateze mult timp în felul acesta pînă să se hotărască să vorbească. La un moment dat, am vrut să intervin să nu mai fie maltratați, dar m-am reținut și bine am făcut.

Am aflat în sfîrşit unde mergeau aceste livrete furate. Erau trimise lui Mahmud el-Charawani, criminal notoriu, căutat de multă vreme de poliţia din Cairo.

Effat a fost încîntat. Am hotărît să luăm cu asalt casa banditului chiar în noaptea aceea. Cu toate protestele sale, l-am trimis pe Bolton la culcare şi i-am spus lui Effat să-l ia şi pe şeful de post din Muski pentru cazul că am fi întîmpinat o rezistenţă. Eram acum şase.

El-Charawani locuia într-un cartier insalubru, cu străzi înguste, în spatele Universităţii El-Azhar. Scopul nostru era să-l luăm prin surprindere. Conduşi de Effat, am dat năvală în casa dărăpănată. Şeful de post aprinsese o lanternă, însă a scăpat-o din mînă cînd a fost violent lovit de un scaun. Ne-am repezit în întuneric trăgînd cîteva focuri de revolver, pînă ce un subofiţer, Gregory Bersos, a reuşit să găsească lanterna.

Am pus mîna fără greutate pe cei doi oameni care se aflau în cameră. Unul dintre ei era chiar Mahmud el-Charawani, care a protestat vehement, susţinînd că este nevinovat.

— O să vedem asta după ce percheziţionăm ! — îi răspunse Effat.

În acelaşi moment cineva a tras o rafală, parcă din plafon, în direcţia lanternei. Bersos îndreptă fasciculul de lumină spre locul de unde porniseră gloanţele. Un om ascuns deasupra unui bufet ţinea în mînă un pistol automat. Ne-am adăpostit şi am tras la rîndul nostru. Trebuia însă să avem mult noroc ca să-l nimerim. Dar, fiind înghesuit într-un spaţiu prea mic, omul se folosea cu destulă greutate de armă. Bersos a ochit cu grijă şi l-a rănit în pulpă. Omul a urlat de durere şi a mai tras o rafală. Şeful de post, cu mult curaj, s-a repezit la el şi, prinzîndu-l de pantaloni, l-a trîntit la podea.

Era un cipriot, pe nume Kyriakos Catzeflis, dezertor din armată şi omul care primea de fapt livretele militare. Am găsit

un mare număr de livrete, suficiente pentru a-l condamna pe cipriot. Toate erau furate recent.

— Ce faceţi cu livretele astea ? — l-am întrebat eu pe Catzeflis. — Cine vi le cumpără ?

A refuzat să vorbească şi l-am dat pe mîna unui subofiţer care vorbea greceşte. Nu ne-am folosit de violenţă, ci l-am supus la un interogatoriu de gradul trei — un amestec de ameninţări şi promisiuni — pe care-l prelungeam atît cît trebuia. Dura destul de mult, dar era la fel de eficace ca şi metoda egipteană.

Cînd Catzeflis a cedat, i-am oferit o ceaşcă de ceai şi o ţigară şi i-am repetat prima întrebare.

— Cine vă cumpără livretele ?

— Regele — zise el. — Vreau să zic regele Faruk.

— E clar că nu regele George al VI-lea ! Majestatea sa este prieten cu dumneata ?

— Nu l-am întîlnit niciodată personal, dar întotdeauna am dus livretele la palatul Abdin.

Mi-a dat numele unui ofiţer de la curtea regală căruia îi preda livretele.

Pentru mine afacerea era încheiată şi am transmis un raport la serviciul de informaţii. Evident că Catzeflis exagerase presupunînd că regele Egiptului era cel care îi cumpăra livretele, dar cunoşteam mulţi membri din anturajul său gata să-l ajute pe inamic. Tatăl său, regele Fuad, îi iubea pe italieni şi chiar adoptase pe unul din ei, Polli Bey, care la început fusese electrician la palat, devenind însă cu timpul o personalitate îngrijorătoare şi pe care l-aş fi arestat cu dragă inimă.

Furturile de livrete practic au încetat, dar eu mi-am zis că acţiunea n-a fost reuşită, deoarece au fost pedepsiţi numai complicii fără importanţă, în timp ce conducătorii acestui joc aparţineau curţii regale. Afacerea a avut totuşi un rezultat fericit. Puţin după aceasta, am primit misiunea ca, în colaborare

cu serviciul de securitate al armatei egiptene, să întocmesc o listă cu italienii şi nemţii ce trebuiau arestaţi imediat ce s-ar fi ivit ocazia. Am fost ajutaţi de italienii care constituiau un grup antifascist, unde, după cîte ştiu, agenţii străini nu reuşiseră să pătrundă niciodată.

★

Vara anului 1941 a fost foarte grea. Rommel era la frontiera egipteană, iar prin Cairo treceau tot felul de soldaţi şi ofiţeri. Dintre aceştia nu erau periculoşi cei care dezertau, ci aceia care se îmbătau şi strigau în gura mare că îl vor bate pe frit cînd se vor întoarce pe front. Ofiţerii erau de obicei mai discreţi, dar erau mai periculoşi, deoarece ştiau mai multe. Mi se întîmpla foarte des să aud doi ofiţeri, aparţinînd unor unităţi diferite, făcînd schimb de informaţii în faţa unui pahar cu bere. Mă duceam şi le atrăgeam atenţia.

— Dacă vreţi ca nemţii să nu ştie toate acestea înainte de a vă întoarce pe front, de ce nu vorbiţi în camera de la hotel, — le spuneam eu — deşi nu vă pot garanta că acolo nu s-ar găsi microfoane. Mai bine v-aţi distra şi aţi uita acest război îngrozitor.

Erau rari cei care nu voiau să înţeleagă ce le spuneam, dar totuşi existau. Singura consolare: fără voia lor îi foloseam drept momeală. Îi urmăream pe cei care păreau să fie interesaţi de o conversaţie indiscretă şi le făceam percheziţii acasă cu ajutorul poliţiei egiptene.

Unul din subofiţerii mei rămînea în permanenţă la barul Shepheard. Problema care trebuia să o rezolv şi care a rămas fără soluţie era de a stabili dacă Joe, barmanul elveţian, era spion în solda inamicului. Dacă a fost, s-a comportat într-adevăr strălucit. L-am urmărit personal de multe ori şi nu am observat nici un gest la el cînd un ofiţer se apleca la urechea altuia să-i facă o confidenţă. Eu îl consideram nevinovat.

La începutul lunii noiembrie, ca să edificăm cazul lui Joe, un subofiţer de-al meu a lăsat doi ofiţeri guralivi să meargă mai departe ca de obicei. Tocmai voia să intervină, cînd un general de brigadă i-a luat-o înainte, însă nu pentru a le cere să fie mai discreţi.

— Greşiţi complet — le zise el. — Nu-i nici vorbă să aşteptăm loviturile lui Rommel. Vom declanşa ofensiva în mai puţin de o săptămînă şi vor ieşi scîntei. Tobruk va fi eliberat la sfîrşitul lunii, iar la sfîrşitul anului vom ajunge pînă la Benghazi.

Părea prea tînăr pentru a fi general şi era prea plin de decoraţii. Avea şi Victoria Cross ! Subofiţerul îmi telefonă imediat. Am chemat poliţia militară şi ne-am dus la barul Shepheard. Generalul pălăvrăgea mereu. Ofiţerul de la poliţia militară i-a cerut legitimaţia. Roşindu-se, acesta a declarat că n-o are la el. L-am arestat. Era un locotenent din corpul de învăţămînt militar, fost învăţător, care nutrea visuri de glorie şi suferea de un teribil complex de inferioritate. Nu era nici măcar beat ! Am fost surprinşi cînd am aflat că venea chiar din deşert şi nu ne puteam explica ce căuta corpul de învăţămînt acolo. A fost anchetat şi supus unui examen psihiatric, după aceasta n-am mai auzit niciodată vorbindu-se despre el.

Dar, lucru tulburător, avea perfectă dreptate în previziunile sale. Auchinlech a declanşat ofensiva exact o săptămînă mai tîrziu, Tobruk a fost eliberat la 8 decembrie şi Rommel s-a retras din Benghazi înainte de sfîrşitul anului.

Înlăturarea provizorie a ameninţării unei invazii mi-a dat voie să respir mai liber, dar m-am trezit în faţa unor noi probleme cînd japonezii au declanşat atacul de la Pearl Harbour, la 7 decembrie. În realitate, declaraţia de război a Germaniei împotriva S.U.A. ne-a umplut de bucurie. Inamicii noştri ne veniseră în ajutor. Cu şase luni mai înainte ne întrebam cum

vom reuşi singuri să-i înfrîngem pe Hitler şi Mussolini şi iată că acum, cu ajutorul lor, aveam un aliat nou şi puternic.

Nu-mi imaginam că acest fapt miraculos ar fi putut schimba cu ceva munca mea, căci nu exista în Egipt o colonie japoneză, dar uitasem să-i pun la socoteală pe americani, care se hotărîseră să-şi lepede indiferenţa şi să intre în acţiune.

În această perioadă la Cairo exista un conglomerat de forţe libere — polonezi, francezi, belgieni, olandezi, iugoslavi, greci etc. — şi noi întreţineam relaţii foarte bune cu ele, asigurîndu-le în schimb securitatea. Am oferit americanilor ajutorul nostru, dar ei s-au declarat capabili să se descurce singuri. Nu s-au descurcat prea bine la început, dar au trimis repede la Cairo un şef al poliţiei militare şi, la cererea acestuia, am făcut o verificare a personalului civil folosit de ei. Am dat afară cîteva persoane şi de atunci ne-au cerut întotdeauna părerea cînd angajau pe cineva.

★

Nemţii au revenit la fel de repede cum plecaseră. La 7 ianuarie Rommel se găsea deja la El-Agheila, dincolo de Benghazi, unde a rămas două săptămîni, apoi a înaintat, ne-a alungat din Benghazi şi Derna şi a ajuns dintr-o dată la porţile oraşului Tobruk.

În aceste condiţii, guvernul britanic a hotărît să nu mai tolereze neutralitatea Egiptului. Sir Miles Lampson, ambasadorul nostru, a fost însărcinat să transmită un ultimatum. În această acţiune am avut un rol activ. Mai întîi în calitate de consilier. Avîndu-se în vedere cunoştinţele mele despre ofiţerii egipteni, mi s-a cerut să prevăd ce măsuri trebuiau luate pentru a preveni o intervenţie a armatei.

— Vom merge la palat cu tancurile — mi s-a spus.

— Trebuie blocate toate drumurile spre Cairo şi toate arterele din centrul oraşului — am răspuns eu imediat. — Nu dau un ban pe calităţile lor militare, o trupă de premilitari ar fi suficientă să debaraseze terenul. Tinerii ofiţeri nu-l iubesc pe rege, dar pe noi ne iubesc şi mai puţin şi vor reacţiona violent la o asemenea umilinţă.

Drumurile au fost deci barate. La ora H, trupele noastre au luat cu asalt cazarma gărzii regale, din piaţa Abdin, şi i-a pus în stare de arest pe toţi cei ce se aflau înăuntru. Simultan, santinelele de la porţile palatului au fost înlocuite cu soldaţi englezi. Sir Miles Lampson şi-a făcut apariţia în Rolls-Royceul său, însoţit de maşini blindate şi tancuri. N-a fost tras nici un foc de armă.

Locuitorii oraşului nici nu ştiau ce s-a petrecut. Trecătorii priveau santinelele britanice fără să se mire de prezenţa lor. Chiar şi tancurile, aliniate în curte, nu le-au atras atenţia la început. Pe urmă, unii mai isteţi şi-au dat seama că se întîmplă ceva neobişnuit. Mulţimea a început să se adune. Un cordon de soldaţi o menţinea la o bună distanţă de palat. Între timp, ambasadorul a prezentat regelui Faruk ultimatumul şi eu trebuia să iau măsuri ca să previn un atentat împotriva ambasadorului, o misiune foarte greu de realizat. Cel mai mare pericol îl prezentau ofiţerii din gardă, printre care se puteau afla şi unii mai impulsivi, aşa că i-am ţinut sub stare de arest pe toţi, pe tot timpul tratativelor.

Faruk avea de ales : ori îl demitea pe primul ministru, ori îşi pierdea tronul. I-am cerut să-l însărcineze pe Mustafa el-Nahas Paşa, şef al partidului Wafd şi partizan al aliaţilor, să formeze un nou guvern.

La început Faruk a refuzat. Ambasadorul a acceptat să telefoneze ministrului de externe pentru a întreba dacă condiţiile

nu puteau fi mai blînde. A plecat la ambasadă, dar trupele noastre au rămas pe poziție, fapt care mi-a dat posibilitatea să îmbunătățesc măsurile de securitate din interiorul palatului. Tocmai mă ocupam de aceste probleme cînd am fost chemat la poarta principală, unde am fost martor la un spectacol surprinzător.

Afară se afla Fitzpatrick Pașa, energicul irlandez, șef adjunct al poliției egiptene, dar soldatul de gardă nu se lăsase intimidat de uniformă. Avea ordin să nu dea voie la nimeni să intre. Fitzpatrick se legitimase zadarnic, soldatul rămînînd impasibil.

— Puteți fi și papa de la Roma, — i-a zis soldatul — dacă vă apropiați vă străpung cu baioneta.

Am auzit aceste ultime cuvinte pe care Fitzpatrick le-a primit, se înțelege, foarte prost. Din motive de securitate poliția egipteană nu a fost informată și, cu atît mai puțin, nu i s-a cerut concursul. Or ea ar fi avut mult de lucru, căci chiar în spatele cordonului instigatorii au început să strige „Rommel ! Rommel !" și alte lozinci ostile. Fitzpatrick avea gradul de miralai (general de brigadă) și a trebuit să fac apel la un ofițer superior ca să-l potolească.

Ministrul de externe a refuzat să îndulcească condițiile și nici n-a vrut să audă de prestigiul lui Faruk. Polli Bey, fostul electrician italian, care se afla cu regele, spumega de furie.

— Îl pierdeți pe singurul vostru prieten din Egipt — ne-a strigat el. — Majestatea sa vă urăște. N-are să v-o ierte niciodată. Veți regreta, căci într-o zi veți avea nevoie de ajutorul lui ca să rămîneți aici.

— E mult mai probabil ca majestatea sa să aibă nevoie de noi ca să-și păstreze tronul — spuse unul din ofițerii noștri și eu înclinam să-i dau dreptate.

Această zi petrecută la palat nu m-a făcut adept al monarhiei egiptene. Nu am văzut nici măcar luxul exagerat pentru care era renumit regele şi, amestecîndu-mă prin mulţimea din oraşul Cairo, mă întrebam dacă va mai dura mult pînă la izbucnirea revoluţiei. Nu mă aşteptam ca acest regim corupt şi nepopular să mai dureze încă zece ani, dar, ca majoritatea oamenilor politici, supraestimam curajul revoluţionarilor.

CRIZA

Acceptarea ultimatumului, la 4 februarie 1942, de către regele Faruk, marca în mod practic sfîrşitul neutralităţii Egiptului, deşi acesta n-a declarat război puterilor Axei decît doi ani mai tîrziu. Dar, sub conducerea lui Nahas Paşa, Egiptul a devenit un adevărat aliat, pentru prima dată de la începutul ostilităţilor.

Una din primele acţiuni ale noului ministru a fost constituirea unei comisii care să hotărască internarea celor de naţionalitate italiană sau germană. Comisia era compusă din membri ai guvernului, şeful poliţiei şi ofiţeri din securitatea britanică, printre care mă găseam şi eu. Nu eram încă destul de puternici ca să-l trecem pe listele de cetăţeni străini şi pe Polli Bey, dar listele pe care le-am întocmit au servit ca bază pentru alte discuţii.

Am terminat această acţiune exact la timp, deoarece Rommel a atacat în deşert, înconjurînd flancul trupelor noastre la Bir-Hakeim. Tobruk, lucru aproape de necrezut, a căzut fără să opună rezistenţă, lăsînd inamicului 25.000 de prizonieri şi cantităţi importante de provizii. La 21 iunie, nemţii au trecut frontiera şi generalul a plecat în grabă în deşert ca să preia personal comanda la ceea ce mai rămăsese din Armata a 8-a.

Constatînd că Marsa Matruh nu putea fi apărată, el a ordonat ca trupele să se retragă cu două sute de kilometri, pînă la un punct cunoscut pînă atunci numai de el. Locul respectiv se numea El-Alamein. Resturile armatei s-au oprit, în sfîrşit, la acel punct.

La Cairo s-a stîrnit panica. Femeile şi copiii englezilor au fost evacuaţi în grabă spre Palestina şi Sudan. Am telefonat soţiei mele să-şi facă bagajele şi am aflat că plecase deja. Mie mi se ordonase ca, în cazul în care oraşul Cairo ar fi căzut, să rămîn pe loc cu cîţiva oameni bine aleşi pentru a efectua acte de sabotaj pînă la recucerirea oraşului. Situaţia părea mult mai gravă decît în realitate. Chiar de la începutul panicii, mulţi prieteni egipteni au venit să-mi spună că puteam conta pe ei fără nici o rezervă în cazul în care Cairo avea să fie ocupat. Nu ar fi avut loc niciodată o rezistenţă naţională, dar n-aş fi fost complet izolat.

Între timp se ardeau documentele secrete în crematorii mari, instalate pe acoperişul lui Red Pillars, nume dat cartierului general de la Kasr el-Aini. Trebuia să asigur securitatea transporturilor acestor documente. Într-o zi, unul din ofiţerii mei şi-a cumpărat nişte alune şi a observat că pe punga în care erau vîndute se afla inscripţia „Strict secret". Interogat, vînzătorul a spus că adunase hîrtiile de pe stradă. Era una din mulţimea de foi care se împrăştiaseră purtate de vînt din crematoriile deschise. Vîntul puternic le-a răspîndit pe o suprafaţă întinsă. Chiar dacă am fi vrut, n-am fi putut să distribuim mai bine documentele noastre secrete în tot oraşul Cairo.

În rîndul populaţiei civile, înaintarea lui Rommel a dat naştere la toate reacţiile posibile, de la bucurie pînă la panică. Cred că pentru prima dată oamenii de afaceri şi-au dat seama de marele profit ce-l trăgeau de pe urma noastră. Cîştigaseră milioane de pe urma britanicilor şi se întrebau dacă germanii vor fi la fel de darnici. Unii se considerau compromişi cu noi

și s-au hotărît să dispară cît mai era încă timp. Au avut loc mari accidente de circulație pe șoseaua care duce spre Khartum.

Din cauza acestei panici acțiunile la bursă au scăzut considerabil. Cei care au știut să-și păstreze sîngele rece au realizat profituri enorme. Este curios faptul că mulți dintre aceștia erau evrei și ei ar fi trebuit să fie cei mai speriați de venirea nemților. Totuși, ei nu și-au pierdut capul.

— Nu ne putem întoarce în Palestina — îmi explica unul dintre ei. — Voi preferați să fim masacrați de nemți decît să vă creăm greutăți cu arabii. Nu putem miza decît pe victoria voastră. Dacă cîștigați, vom supraviețui, totul va reveni la normal și acțiunile vor crește, deci acum e momentul să le cumpărăm.

Una din primele consecințe normale ale crizei a fost creșterea numărului cetățenilor civili internați în lagăre. Cu treaba aceasta am fost însărcinat eu, probabil datorită cunoștințelor mele lingvistice. Am avut o ședință cu Russel Pașa și cu noul subsecretar de stat cu problemele interne, Hassan Pașa Riafaat. Am formulat două doleanțe. Prima, poliția să nu interogheze pe europeni decît în prezența mea, deoarece știam că aceștia încercau să-i corupă pe polițiști, și a doua, în operațiile pe care le efectuam polițiștii trebuiau să fie în mod formal sub ordinele mele. Ambele doleanțe mi-au fost îndeplinite.

Am intrat imediat în acțiune și am lucrat zi și noapte. La început am acționat fără să mai alegem, arestînd, în mod inevitabil, și oameni perfect nevinovați, mai ales italieni. Eram copleșiți de o avalanșă de denunțuri fiecare acuzîndu-și vecinul, fie din răutate, fie pentru a trage un profit. Știam că majoritatea denunțurilor false erau exagerate, dar nu puteam să ne asumăm nici un fel de risc. Metoda cea mai simplă era de a-i aresta și a-i obliga să-și dovedească nevinovăția. Brutală metodă, dar a fost aplicată chiar și în Anglia, în 1940, cînd invazia părea iminentă.

Am rechiziționat școala italiană de la Bulac, unde erau ținuți cei mai puțin suspecți, adică cei care erau acuzați că ar

fi avut un drapel italian sau german. În timpul descinderilor am găsit mii de drapele, pregătite în vederea organizării unei primiri triumfale a lui Rommel la Cairo.

După o săptămînă de activitate puţin cam dezordonată am avut norocul să găsesc o bază mai solidă. De o bucată de vreme aveam în atenţie două italience, cele două surori Endozzi. Amîndouă erau înalte de aproape 1,80 m, slabe şi păreau adevărate vrăjitoare. Acest aspect fizic le dezavantaja, căci mulţi membri ai Clubului antifascist le considerau foarte periculoase, fără a putea dovedi însă acest lucru. Fuseseră funcţionare la consulatul italian, iar după închiderea acestuia au lucrat pentru suedezi, care reprezentau interesele Italiei la Cairo. Nu era nimic extraordinar în aceasta şi operaţiunea se făcuse cu consimţămîntul guvernului egiptean. Sarcina lor era limitată la ţinerea unei evidenţe la zi a cetăţenilor italieni.

Nu le internasem în lagăr după lovitura de la 4 februarie şi nici nu mă tenta s-o fac fără un motiv bine întemeiat. Am efectuat totuşi o descindere la ele, la orele trei dimineaţa, împreună cu căpitanul Murad Effat. A fost un eşec. Bătrîna, mama lor, dormea tocmai în camera în care intrasem. S-a ridicat din pat urlînd şi apoi a căzut leşinată. Surorile s-au repezit la ea spunîndu-ne că mama lor era bolnavă de inimă şi ne-au acuzat că am ucis-o. Nesimţind pulsul bătrînei, am crezut că au dreptate. A trebuit destul timp pînă să-şi vină în fire, aşa că, mai avînd încă vreo două descinderi de făcut, am percheziţionat superficial locuinţa.

— Trimite pe cineva să vadă ce-au spus după plecarea noastră — i-am spus eu lui Effat.

Era o operaţie obişnuită, dar surorile Endozzi n-au avut perspicacitatea să o prevadă. Strigătele îl alarmaseră pe portar care, curios fiind, trăsese cu urechea atît în timpul descinderii cît şi după aceea. N-a trebuit să asculte prea mult, deoarece imediat după plecarea noastră mama şi fiicele se tăvăleau de rîs, bucurîndu-se că ne-au păcălit. Bătrîna a fost călduros feli-

citată pentru admirabila ei performanță și toate trei traseră concluzia că va trece multă vreme pînă la viitoarea descindere.

Am revenit în noaptea următoare. Și de data aceasta ne-au prezentat un spectacol frumos. Bătrîna își repetă numărul cu atîta putere de convingere încît era cît pe ce să-l împiedic pe căpitanul Effat, care voia să-i toarne o găleată de apă în cap, dar apa a liniștit-o. Nu a trebuit să căutăm mult, căci ascunzătoarea era de-o naivitate dezarmantă. În rezervorul de apă de la W.C. am găsit un săculeț impermeabil care conținea un dosar asupra comunității italiene pregătit special pentru a fi predat nemților. De atunci, am putut acționa pe o bază sigură. Am arestat pe mulți dintre aceia care mă convinseseră că sînt nevinovați și am eliberat pe unii care ar fi trebuit să fie arestați de nemți.

În cursul acestor operațiuni am avut mai multe neplăceri. De pildă, un fascist periculos a evadat din școala de la Bulac, însă curînd un informator mi-a semnalat prezența acestuia într-o cîrciumă. M-am dus acolo cu informatorul și cu un subofițer. Ne-am apropiat de evadat, însă acesta m-a lovit pe neașteptate cu o sticlă de bere în cap. A ieșit tărăboi. Lumina a fost stinsă, mesele răsturnate, toată lumea se bătea și urla. Informatorul a reușit să scape din încăierare și să cheme în ajutor o patrulă care tocmai trecea pe acolo. Pînă la urmă am arestat nu numai pe evadatul nostru, ci și cîțiva prieteni de-ai săi. M-am ales cu o durere cumplită de cap și cu un ochi vînăt.

Cu toate că eram foarte ocupat, îmi găseam întotdeauna timp să mă întîlnesc cu prietenul meu Hussein, la Gezira Sporting Club, care se ținea tare cu toată tensiunea existentă. Ne-a rămas fidel, dar declara că probabil era singurul ofițer egiptean care mai rămăsese de partea noastră după evenimentele de la 4 februarie.

— Toată lumea vrea să-i ajutăm pe nemți cînd vor ajunge aici, — mi-a spus el.

„Armata egipteană — scriam eu într-un raport — trebuie considerată nu numai inutilă, ci ca o a cincea coloană în potențial, deși nu prea primejdioasă, datorită slabei sale pregătiri". Trebuia pregătit un plan ca, în caz de forță majoră, unitățile să fie consemnate în cazărmi, dezarmate sau chiar desființate. În ceea ce îi privea pe ofițeri, aceștia trebuiau categorisiți după spiritul de inițiativă și curaj nu după ideile politice, căci în majoritate doreau victoria Axei.

— Supravegheați-i în special pe cei mai tineri — m-a sfătuit Hussein. — Ei sînt cei care vorbesc cel mai puțin și complotează cel mai mult.

Am pus sub urmărire pe cei pe care îi bănuiam mai mult și am fost surprins cînd am aflat că locotenentul Anwar el-Sadati, ofițerul de transmisiuni, purta discuții îndelungate cu ghidul suprem al „Fraților musulmani". Cele două mișcări s-ar fi putut alia împotriva noastră.

În schimb, am fost foarte mirat cînd am descoperit că una din legăturile lui Anwar era un copt * și acesta nu putea nutri prea multă simpatie pentru „Frații musulmani". L-am pus sub urmărire pe Ezzat, așa se numea coptul, și am aflat că dorea să se împrietenească cu soldați englezi.

— Îi vom trimite un prieten — am hotărît eu, și i-am dat această sarcină sergentului Wilson.

În felul acesta m-am angrenat în cea mai mare afacere de contraspionaj pe care am realizat-o eu în tot timpul războiului.

Cîteva zile mai tîrziu, Wilson îmi arăta fotografia unei tinere arabe foarte drăguțe.

— Superbă, ce ziceți ? M-aș îndrăgosti foarte ușor de ea — adăugă el cu un suspin.

— Am impresia că te-ai și îndrăgostit. Ce nu merge ?

— Vrea un cadou.

---

* copt = arab de religie creștină.

— Şi ce-i cu asta? — am zis eu nerăbdător, căci Wilson nu avea obiceiul să mă facă să-mi pierd timpul cu banalităţi.

— Doreşte un plan al Marelui stat major.

— Cum?

— Se numeşte Zahira Ezzat. Este sora coptului pe care mi-aţi ordonat să-l urmăresc.

Wilson era un băiat foarte dotat. Printre altele, se pricepea la desen şi de multe ori stătea în faţa unei cafele făcînd schiţe, ceea ce nu-l împiedica să asculte ce se vorbea în jurul lui. Într-o zi l-a văzut pe copt într-o cafenea împreună cu o fată. Wilson a intrat în cafenea, s-a aşezat la o oarecare distanţă de cei doi şi a început să-i facă portretul fetei, care s-a simţit flatată. Restul a fost uşor.

— Aceasta dorea să ştie din ce unitate fac parte — îmi povesti Wilson. — Nu vorbeam nici de cinci minute cînd m-au întrebat dacă cunosc clădirea în care se află Marele stat major. Era evident că doreau să afle imediat dacă merita să-şi piardă timpul cu mine sau nu. Le-am spus că o cunosc cum îmi cunosc buzunarele. Am luat masa împreună, iar după aceea coptul m-a lăsat împreună cu sora lui, cu invitaţia foarte transparentă de a profita de ocazie.

— Îmi pare rău! Ai o misiune foarte neplăcută — am glumit eu.

— Îi era foarte frică. S-a purtat foarte drăguţ cu mine, dar, în schimb, mi-a cerut un plan al Marelui stat major. Am întrebat-o la ce-i trebuie acest plan şi mi-a răspuns că vrea să vadă cum arată. Ca spioană e, în mod evident, o debutantă. I-am spus că voi face tot posibilul şi o să-i duc o schiţă.

— Este totuşi încurajant — am spus eu după ce a terminat raportul.

— Ce anume?

— Că ei nu au încă planul Marelui stat major.

Nu glumeam. Securitatea Marelui stat major m-a preocupat întotdeauna. Atîta lume circula pe acolo, printre care mulţi

civili, încît mă temeam ca informaţiile să nu se scurgă chiar din centru. Numai faptul de a se afla în clădirea respectivă îi făcea pe oameni periculoşi. Ofiţerii nu ezitau, de exemplu, să facă schimb de informaţii prin telefonul interior, fără să se sinchisească de telefoniste. Telefonistele erau în majoritate englezoaice, însă erau şi unele recrutate dintre localnice. În afară de acestea mai era şi personalul civil. Fuseseră toţi verificaţi, însă nici un sistem de securitate nu este absolut sigur, după cum atîtea exemple au dovedit-o.

Luasem măsuri de control foarte severe, care îmi atrăseseră antipatia celor de la Marele stat major. Am fost invitat la comandant în legătură cu aceste măsuri, însă, din fericire, această invitaţie a fost făcută chiar în momentul în care îl urmăream pe copt, prietenul lui Anwar el-Sadati. I-am ordonat lui Wilson să întocmească un raport amănunţit asupra cazului, iar măsurile pe care le luasem nu numai că n-au fost anulate, ci au fost întărite.

I-am spus lui Wilson să nu cedeze imediat, ca să nu trezească bănuieli.

— Trebuie să ceri mai mult, nu numai nişte sărutări caste — l-am sfătuit eu.

Cînd am considerat că a venit momentul, i-am spus să fixeze o întîlnire cu fratele ei — căruia îi trebuia planul, după cum mărturisise fata. Trebuiau să se întîlnească într-o cafenea la orele patru după-amiază.

— Spune-i coptului că-i aduci planul, dar că vrei o sută de lire sterline, în afara celorlalte avantaje.

Wilson a desenat un minunat plan imaginar al Marelui stat major. Trebuia să fie foarte apropiat de realitate, deoarece, mai tîrziu, urma să fie folosit ca probă la tribunal. Întîlnirea a fost fixată şi eu am luat măsurile de rigoare. Ca să nu risc prea mult, am aşteptat pînă la orele trei. Apoi m-am dus la poliţia egipteană, unde am cerut un ofiţer şi trei oameni civili, mulţumindu-mă să le spun că era vorba de o arestare. Ne-am dus la

cafenea şi ne-am aşezat la o masă vecină cu cea la care se găsea Wilson şi coptul.

Primul îşi juca foarte bine rolul. Cel de-al doilea nu voia să dea banii pînă nu verifica că sulul de hîrtie din mîna lui Wilson conţinea într-adevăr planul Marelui stat major, iar Wilson refuza să-l arate pînă nu primeşte banii. În sfîrşit, Ezzat a reuşit să arunce o privire în interiorul ruloului. Satisfăcut, îi întinse un plic lui Wilson care, la rîndul lui, aruncă şi el o privire, apoi îi dădu planul. Nu doream să facem o scenă în localul unde Ezzat putea avea prieteni. Am aşteptat să iasă ca să trecem la acţiune.

Ezzat era însă mai bine instruit decît soră-sa. Un Chevrolet în care se mai aflau trei oameni îl aştepta la ieşire. S-a urcat în maşină, iar şoferul a demarat imediat.

Din fericire, chiar în acel moment se opri un taxi ca să ia un client, dar noi i-am spus egipteanului indignat să mai aştepte. Şoferul, nu mai puţin indignat, a fost aruncat jos de la volan.

Nici un şofer n-ar fi îndrăznit să-şi forţeze într-atît maşina încît să ajungă din urmă Chevroletul. A fost o goană disperată în care am traversat tot oraşul şi care s-a terminat într-un labirint de străduţe unde cei urmăriţi au coborît şi s-au baricadat într-o casă. S-au tras cîteva focuri, iar eu am fost lovit cu un scaun în cap, dar cam asta a fost totul. I-am arestat pe toţi patru. Ezzat mai avea încă în mînă planul pe care nu voia să-l piardă. Datorită acestei dovezi a fost condamnat la trei ani muncă silnică. Ceilalţi erau nişte oameni de paie.

Cazul se termină aici... deocamdată ! Nici metodele cele mai eficace de la interogatorii nu l-au făcut pe Ezzat să spună ce voia să facă cu planul. Credea că va fi în curînd eliberat şi bine răsplătit de către nemţi, sau poate conta pe ajutorul unor egipteni sus-puşi şi acest lucru n-ar fi fost de mirare, deoarece noi ne îndreptasem atenţia asupra lui pentru că era prieten cu Anwar el-Sadati, care-l frecventa pe generalul El-Masri şi pe

ghidul suprem al „Fraţilor musulmani". Nici nu avea rost să-l întrebăm pe Ezzat ce voia să facă cu planul ! Nu-mi puteam imagina să existe un complot egiptean împotriva Marelui stat major. Era clar că un spion german dorea să pătrundă în clădire ca să fure unele documente şi dorea să cunoască poziţia birourilor ce-l interesau. Nu-l vedeam pe copt în acest rol. Spionul trebuia să se dea drept soldat britanic sau aliat, or pentru aceasta era nevoie de multă competenţă şi de un curaj excepţional. Eram deci avertizaţi că există un astfel de om la Cairo.

— Eşti sigur — l-am întrebat eu pe Wilson — că fata nu ştie mai multe în această problemă ?

— Absolut sigur !

— Ce-ar fi s-o cauţi şi să încerci să afli mai multe despre legăturile fratelui ei. Ce părere ai ?

— Nu-i proastă — mi-a răspuns el furios ! — Dacă vreţi să faceţi asta, găsiţi pe altul. N-are să mă lase să mă apropii de ea.

— Să ne concentrăm atunci atenţia asupra spionului care vrea să pătrundă în Marele stat major.

— Nu cred că e vorba de un copt — observă Wilson.

— Nici eu. De altfel, cred că e timpul să căutăm un neamţ.

Nu era decît o intuiţie, desigur. Însă aveam să constatăm că ăsta era adevărul.

CAZUL EPPLER

Cînd l-am văzut pe Eppler pentru prima dată, acesta îşi aprindea ţigara cu o bancnotă de cinci lire. Atunci nu mă gîndeam că am în faţa mea pe cel mai periculos spion din Egipt, totuşi m-am hotărît să-l supraveghez, deoarece oamenii fără o ocupaţie precisă, care dădeau foc la bancnote de cinci lire, m-au interesat întotdeauna.

Dintre spionii capturaţi în timpul celui de-al doilea război mondial, Hans Eppler şi camaradul său, Peter Monkaster, s-au bucurat de o situaţie demnă de invidiat, căci au fost singurii care au scăpat cu viaţă.

Nu credeam că sînt prea aproape de realitate considerînd că planul Statului major putea servi unui spion de o îndrăzneală şi o competenţă excepţională, dar Anwar el-Sadati ne făcea să ne gîndim la Eppler, care corespundea cel mai bine acestei presupuneri.

El era neamţ, eu englez, însă prima dată cînd ne-am întîlnit am discutat în arabă şi ne-am luat unul pe altul drept egipteni. Eppler s-a născut în Egipt din părinţi europeni, ca şi mine, şi-a pierdut tatăl de mic, iar mama lui s-a recăsătorit cu un egiptean bogat care l-a adoptat şi, cu toate că acesta mai avea un copil, l-a considerat întotdeauna ca pe fiul său. Deşi

după botez era catolic, s-a convertit la mahomedanism şi a făcut chiar un pelerinaj la Mecca. Uitase că este german şi nu a manifestat nici un interes pentru politică pînă la începutul războiului. Atunci, la vîrsta de 25 de ani, a renunţat la viaţa de tînăr egiptean bogat ca să lupte pentru o „patrie" pe care nu o văzuse niciodată şi pentru un führer care dispreţuia rasa tatălui său adoptiv.

Johannes Eppler a plecat în Germania trecînd prin Turcia. La Berlin a fost primit de amiralul Canaris, şeful serviciului de informaţii. Îşi făcuse studiile în şcolile engleze de la Alexandria şi Heliopolis şi vorbea curent engleza, germana şi araba, iar datorită faptului că era cetăţean al Egiptului nu avea nevoie de acte false ca să se dea drept arab.

Trebuia totuşi format pentru meseria de spion. A urmat diverse cursuri pentru a învăţa să folosească cifrurile şi aparatele de radio, iar timp de şase luni a studiat organizarea armatei britanice, armamentul şi modul de identificare a diverselor unităţi.

Am auzit vorbindu-se de el, fără să-i cunosc numele, în mai 1941, cînd generalul El-Masri încerca pentru a treia oară să treacă la nemţi. Informîndu-mă asupra acestui lucru, colonelul Hegazi adăugase : „Nemţii au pe cineva care cunoaşte Egiptul mai bine decît egiptenii". Acesta era Eppler. El a demonstrat nemţilor că era imposibil să trimită un submarin în lacul Burullus, unde el se scăldase în copilărie, şi a respins planul conţinînd varianta terenului părăsit de la El-Khataba, indicînd folosirea celui de lîngă Djebel-Rozza. Tot el a pregătit şi planul fugii, care ar fi reuşit cu siguranţă, dacă n-ar fi survenit accidentul de automobil al lui El-Masri. Eppler mi-a spus mai tîrziu că el fusese acela care l-a ajutat pe Raşid Ali să ajungă în Germania după înfrîngerea revoltei din Irak. Fostul prim-ministru fugise în Turcia, iar poliţia şi agenţii noştri îl supravegheau ca să nu treacă pe teritoriul german. Eppler a plecat cu avionul la Istanbul, s-a dus la Raşid Ali, a schimbat hainele

cu acesta şi a făcut mult zgomot în grădina vilei, atrăgînd atenţia poliţiştilor ce efectuau supravegherea, în timp ce Raşid Ali a plecat la aeroport, s-a urcat într-un avion german sub numele de Eppler şi, o dată ajuns la Berlin, a început să facă propagandă antibritanică.

Misiunea următoare a lui Eppler, de altfel şi ultima, a fost botezată de către serviciul de informaţii german „Acţiunea Kondor". Scopul ei era de a-i asigura lui Rommel un agent de încredere la Cairo.

Acţiunea constituia, într-un fel, un omagiu adus contraspionajului nostru. Deşi capitala egipteană era plină de spioni şi informatori, deşi înalte personalităţi din anturajul regelui, ca şi majoritatea ofiţerilor erau de partea Axei şi-i doreau victoria, totuşi nemţii nu primeau de la Cairo informaţiile de care aveau nevoie. Rommel dorea informaţii amănunţite şi sigure asupra planurilor noastre, or pentru aceasta era nevoie de un spion de mare încredere şi care să fie capabil să aprecieze informaţiile pe care le procura, deoarece noi reuşiserăm să-i neutralizăm sau să-i prindem pe toţi agenţii mai importanţi ai nemţilor. Nemţii au hotărît să folosească pe cineva special pentru munca aceasta, iar acest cineva a fost Eppler.

A fost trimis în Libia, la statul major al lui Afrika Korps, unde Rommel în persoană i-a dat instrucţiuni amănunţite. În aceeaşi misiune a plecat şi un radiotelegrafist, Peter Monkaster, neamţ născut în Africa orientală şi care se folosea de un paşaport american pe numele de Sandstetter.

Au plecat spre Cairo la începutul anului 1942, cînd situaţia era relativ liniştită în deşert. Noi menţineam încă linia El-Gazala — Tobruk — Bir Hakeim, dar Rommel pregătea atacul care avea să-l ducă pînă la El-Alamein. Bătălia pentru Egipt avea să înceapă curînd şi momentul era oportun pentru a plasa un agent îndrăzneţ la Cairo.

— La revedere şi succes — i-a spus Rommel în încheierea discuţiei. — Ne vom revedea sper la... Cairo.

Contele Ladislau de Almaszy, arheolog maghiar, s-a oferit să-i ajute să traverseze deşertul. Cinci oameni dintr-un comando au format escorta, iar convoiul, format din trei maşini luate de la englezi, a plecat la 11 mai şi a făcut trei săptămîni pînă a ajuns la Nil, puţin mai sus de Cairo. Eppler şi Monkaster au trecut cu mult curaj printr-o unitate militară britanică şi au luat trenul. Au ajuns în capitală după o săptămînă de la marele atac declanşat de Rommel la 27 mai 1942.

Prima grijă a lui Eppler a fost să-şi găsească o locuinţă. A închiriat un şlep de pe Nil, care era amenajat pentru acest scop. Cu multă îndrăzneală s-a instalat în el, alături de şlepul unui maior din serviciul de informaţii britanic care, din simpatie pentru vecin, i-a procurat o antenă specială pentru aparatul de radio.

Monkaster a instalat postul de radio, iar Eppler a făcut primele contactări. Adusese cu el o listă de simpatizanţi ai Axei, iar printre cei mai influenţi figura numele locotenentului Anwar el-Sadati. Ajungînd la concluzia că cea mai bună metodă de a obţine informaţii era să îmbrace o uniformă britanică şi să intre în Marele stat major, el ceruse locotenentului arab să-i procure planurile acestuia. El-Sadati a încredinţat această misiune coptului Ezzat, şi aici am intervenit eu.

După ce l-am arestat pe Ezzat mă întrebam cum va transmite spionul, care avea nevoie de planul Marelui stat major, informaţiile nemţilor ?

O notă a serviciului de informaţii ne-a dat un răspuns plauzibil. Una din secţiile de ascultare recepţionase un post de emisie necunoscut în regiunea oraşului Cairo. Postul emitea zilnic la miezul nopţii, codificat, dar pînă la acea dată emisiunile fuseseră prea scurte ca postul să poată fi reperat de staţiile goniometrice.

— În orice caz, se pare că nu transmite multe lucruri — a remarcat sergentul major Harper cînd i-am arătat nota. — Mai degrabă aş zice că aici scrie : „nimic de semnalat".

— E curios — am remarcat eu. — Bătălia cunoaşte o perioadă critică, nu se publică nici o ştire despre mersul evenimentelor, iar un spion avînd legătură cu Anwar el-Sadati, de exemplu, n-are nimic interesant de semnalat nemţilor !

Un nou raport al staţiei de ascultare presupunea că era vorba de o simplă emisiune de identificare, deoarece aceasta nu primea nici un răspuns. S-a dat ordin să fie bruiată imediat ce va emite un mesaj mai lung.

Mă aflam în acest stadiu cu investigaţiile cînd am primit un telefon de la Turf Club.

— E un tip suspect aici — îmi spuse interlocutorul meu, un ofiţer englez. — Un locotenent din „Rifle Brigade"* face cinste la toată lumea. (Nu prea m-am mirat. Acest lucru era obişnuit la „şoarecii deşertului" aflaţi în permisie). Se află aici de puţin timp şi plăteşte în bani englezeşti.

Lucrurile se schimbau acum.

— Mulţumesc — am răspuns. — Încearcă să-l reţii pînă sosesc eu.

M-am dus la Turf Club, însă darnicul locotenent dispăruse. Simţind bănuielile informatorului meu, se făcuse nevăzut în timp ce acesta telefona.

Peter, barmanul, mi l-a descris şi mi-a dat banii pe care îi primise de la el. Erau mai multe bancnote, dintre care una de cinci lire.

A plăti în bani englezeşti nu era ilegal şi erau acceptaţi pretutindeni, dar militarii primeau solda în lire egiptene şi în afară de unele sume infime primite în scrisori ei nu aveau alţi bani englezeşti.

Numărul ofiţerilor inferiori din Rifle Corps, care se aflau în acea perioadă la Cairo, era limitat şi avînd semnalmentele furnizate de Peter mi-a fost uşor să verific dacă se potriveau cu a vreunuia dintre ei. Răspunsul a fost negativ. După cum bănuisem, era vorba de o deghizare. Putea fi fără importanţă

* Brigada de puşcaşi.

— un pariu între soldaţi — însă banii englezeşti mă făceau să mă gîndesc şi la altceva.

Poate că e un spion ! Totuşi, mi se părea ciudat. Toată lumea ştia că banii englezeşti nu erau folosiţi în Egipt şi toţi ofiţerii englezi aflaţi în Egipt se foloseau de lire egiptene. Să nu fi ştiut serviciul de informaţii german acest lucru ? Nu prea părea posibil, dar nu era nici imposibil ! A subestima inamicul este, desigur, o mare greşeală, dar nu trebuie nici supraestimat. Singura explicaţie plauzibilă era că nemţii făcuseră o greşeală colosală într-o problemă elementară. Nu dăduseră agentului banii potriviţi pentru ţara respectivă. Greşeala se agrava şi datorită faptului că, potrivit regulamentelor în vigoare, banca nu schimba bani englezeşti, aceştia trebuind trimişi Intendenţei britanice. M-am dus la intendenţă să văd ce sume se primiseră între timp.

— Într-adevăr, cred că sumele au crescut în ultimele două săptămîni, îmi spuse tînărul funcţionar privindu-mă surprins. Aşteptaţi un moment ca să verific şi vă spun cifra exactă.

Creşterea sumei era sensibilă, însă nu prea mare.

— Variază mult de la o săptămînă la alta — observă intendentul. Cîteodată este mult mai mare, alteori nu creşte deloc.

— Poate e o coincidenţă — am remarcat. — De unde primiţi aceste sume ?

— Ca de obicei, de la Shepheard, de la Groppi, Turf Club şi de la alte localuri de noapte. Pot să vă dau şi amănunte.

— V-aş fi recunoscător. Trimiteţi-mi, de asemenea, şi banconotele englezeşti indicînd originea lor.

Nu eram încă sigur că sînt pe urmele unui agent inamic. Chiar admiţînd că serviciul de informaţii german a făcut o greşeală, agentul, în mod sigur, şi-a dat seama şi a căutat sau va căuta să se debaraseze de bani în mod discret. Am dat ordin unuia din oamenii mei să afle cu cît se schimbau lirele la negru.

— Nu mai pot fi schimbate — mi-a raportat acesta. —

Nimeni nu mai acceptă lire. Toată lumea e convinsă că Rommel va cuceri Egiptul.

Traficanţii puteau să se debaraseze de valută britanică prin intendenţa noastră dar numai în mod indirect şi cu sume mici. Deci, ei erau obligaţi să păstreze banii aşteptînd o ocazie favorabilă, căci valoarea de schimb a lirei depindea mult de mersul războiului, or, în momentul respectiv, situaţia noastră pe front era foarte proastă. Găsisem explicaţia de ce agentul nu putuse să scape de banii englezeşti. Avusese ghinionul să ajungă la Cairo exact în momentul în care era imposibil să-i schimbe. Ironie a soartei, căci singurul vinovat de insuccesul agentului era Rommel, deoarece era prea victorios în deşert.

După cum am aflat mai tîrziu, la sosire, Eppler şi Monkaster au schimbat o sumă mare la negru, pierzînd o treime din valoarea ei, iar a doua oară li s-a oferit numai jumătate din valoarea sumei şi aceştia au refuzat să facă schimbul. Cîteva zile mai tîrziu nu le-au mai putut schimba la nici un preţ şi atunci s-au hotărît să folosească banii aşa cum îi aveau.

Am considerat cazul ca fiind foarte interesant. Am pus o hartă a oraşului Cairo pe un perete din biroul meu şi de fiecare dată cînd primeam bani englezeşti marcam locul de unde proveneau cu un steguleţ. Aşa cum îşi spusese şi funcţionarul de la intendenţă, aceşti bani proveneau de la localurile de noapte frecventate de ofiţerii din Armata a 8-a aflaţi în permisie.

Am pus oamenii mei să-i supravegheze pe cei care plăteau cu bani englezeşti şi am dat semnalmentele locotenentului din Rifle Brigade, furnizate de Peter, barmanul de la Turf Club. Le-am ordonat să fie foarte prudenţi ca să nu dea de bănuit, fapt ce le-a restrîns libertatea de acţiune.

Acesta a fost unul din motivele eşecului lor. Un alt motiv era acela pe care l-am presupus şi eu, că respectivul a observat că fusese semnalat la Turf Club. De atunci Hans Eppler nu a mai purtat niciodată uniforma britanică. Căutînd un locotenent din Rifle Brigade, noi urmăream de fapt o fantomă.

Aveam foarte mult de lucru, deoarece situaţia era foarte gravă şi eram să pun acest caz pe linie moartă cînd un raport primit de la Londra m-a determinat să-i acord o atenţie deosebită.

Trimisesem banii la Banca Angliei pentru expertiză. Mulţi dintre aceştia proveneau din băncile ţărilor neutre, ca Elveţia şi Spania, ceea ce întărea presupunerea că fuseseră daţi de nemţi unui spion. Mai mult încă, biletele de cinci lire erau false, însă mult prea bine imitate ca să fie făcute de nişte falsificatori obişnuiţi. „Sîntem aproape siguri că bancnotele au fost falsificate de statul german", se scria în raportul băncii.

La Londra se ştia că nemţii imprimau lire false şi le răspîndeau în ţările neutre pentru a devaloriza banii englezeşti. Fuseseră examinate mai multe exemplare, majoritatea fiind bancnote de cinci lire. În această privinţă un stat poate face treabă mai bună decît falsificatorii, însă experţii de la Banca Angliei distingeau cu uşurinţă bancnotele autentice de cele false.

Concluzia era evidentă, însă din nou ne-am întrebat cum a putut un serviciu de informaţii să fie atît de stupid încît să dea unui agent nu numai bani nepotriviţi pentru ţara unde acţiona ci şi bani falşi, atît de uşor de recunoscut de un expert care putea să le stabilească şi originea. „Made în Germany"*. Ce imbecil hotărîse să folosească banii pregătiţi pentru războiul economic în scopul finanţării propriilor spioni ? Acest lucru putea să-l coste viaţa pe spion şi să facă zadarnice cheltuielile şi eforturile depuse pentru pregătirea lui.

— În zilele următoare vei explora toate localurile de noapte şi casele de „rendez-vous" scumpe din oraş — am spus eu unuia din agenţii mei. (I le-am indicat pe hartă. Steguleţele indicau locurile asupra cărora trebuia să-şi îndrepte atenţia). Să-mi aduci pe toţi suspecţii, oricine ar fi, însă s-o faci discret.

---

* Fabricat în Germania (în limba engleză, în original).

Subofiţerii mei nu puteau efectua cu de la sine putere arestări şi din această cauză am cerut concursul poliţiei egiptene şi a secţiei noastre speciale de la poliţia militară. Într-unul din birouri am instalat o permanenţă formată din doi ofiţeri, doi oameni din poliţia egipteană şi doi de la poliţia militară. Un inspector egiptean şi un reprezentant al poliţiei militare trebuiau să însoţească pe agenţii mei încît aceştia să poată aresta, după caz, cetăţeni civili sau militari. Cînd aveau nevoie de intervenţia unui ofiţer, trebuiau să dea telefon la birou ca să vină un ofiţer.

Datorită panicii care domnea la Cairo în acea perioadă am putut acţiona cu o discreţie relativă. Era uşor de pretins că această situaţie impunea acţiunile pe care le întreprindeam. Pe de altă parte, de la 4 februarie se făceau multe arestări, aşa că cele cîteva descinderi ale poliţiei nu riscau să atragă atenţia suspectului în mod special.

Am arestat sute de persoane, începînd cu ofiţeri britanici şi aliaţi şi pînă la lustragii. Majoritatea erau foarte indignaţi căci erau nevinovaţi — cum era, de exemplu, un sergent de aviaţie care-şi sărbătorea ziua onomastică cu un bilet de cinci lire trimis de mătuşa lui. Mulţi însă erau contrabandişti, traficanţi de stupefiante, hoţi şi criminali de alte tipuri, fapt ce făcea foarte importantă această acţiune pentru poliţia egipteană, însă nu şi pentru mine. Din toate interogatoriile nu am putut obţine nici măcar o informaţie certă. Însă numărul lirelor englezeşti pe care mi le trimitea intendentul arăta că omul nostru — dacă era numai unul — continua să folosească făţiş aceste bancnote în localurile amintite. Nu era exclusă nici presupunerea ca acesta să aibă unul sau doi colegi sau poate că plătea şi oameni care lucrau pentru el şi care, probabil, cheltuiau aceşti bani şi în alte locuri. Am dedus, din diverse informaţii, că se dădea uneori drept egiptean, fără nici un fel de greutate, aşa cum reieşea şi din descrierea făcută de Peter. Pe de altă parte, unele indicaţii, destul de vagi, duceau la un civil de origine americană, ale cărui semnalmente nu corespundeau cu cele de care

dispuneam noi. După o muncă intensă de aproximativ o săptămînă n-am putut face măcar un pas pentru a-i descoperi pe spioni.

Secţia de goniometrie continua să semnaleze scurtele semnale clandestine de la miezul nopţii, totuşi postul nu putuse fi reperat. Totul rămăsese o enigmă pentru mine pînă în ziua cînd am primit vizita unui coleg pe care îl cunoşteam sub numele de Bob.

— Aţi citit asta ? — mă întrebă el aruncîndu-mi o carte. Era un exemplar al celebrului roman de Daphne du Maurier, „Rebecca".

— Da, imediat ce a fost publicat — am răspuns eu. — De ce ?

— L-am găsit la nişte prizonieri nemţi. Nu mai aveau altă carte la ei.

N-am ştiut ce să răspund. Faptul în sine nu era extraordinar, şi Bob ştia acest lucru la fel de bine. Am aşteptat să continue.

— Nici unul din ei nu ştie o boabă englezeşte — zise el. — Au fost prinşi în deşert cu o staţie de ascultare mobilă. Nu chiar atît de mobilă, deoarece o patrulă de neozeelandezi i-a surprins asupra faptului, în zori. Ei declară că acolo s-ar fi aflat chiar Rommel şi că abia ar fi scăpat cu un glonte în umăr, însă nu putem pune mîna în foc că-i adevărat. Prizonierii nemţi au fost duşi la centrul de interogare de la Maddi şi în felul acesta am fost pus la curent. Am găsit cartea printre lucrurile lor şi, după cum puteţi constata, preţul a fost şters.

Cartea, aproape nouă avea preţul imprimat pe supracopertă. Faptul că un alt preţ era marcat în interiorul ei făcea să presupunem că fusese vîndută în străinătate. Bob a cerut o expertiză şi specialistul a descoperit inscripţia „50 escudos". Aceasta însemna că provenea din Portugalia.

Am făcut o anchetă la Lisabona şi am primit următorul răspuns : „Soţia unui membru al ambasadei germane a cumpărat şase exemplare din cartea aceasta acum şase luni". Autorului

aveau să-i crească drepturile, căci am cumpărat şi noi cartea pentru a încerca să descifrăm codul.

Totul începea să se clarifice. „Rebecca" servea într-adevăr drept cod de cifru agentului de la Cairo. Acesta nu transmitea informaţii, deoarece nu primea apelul de recepţie, şi pentru că se ştia ascultat nu îndrăznea să efectueze emisiuni mai lungi care ar fi fost probabil zadarnice.

Nu primea răspuns datorită faptului că unitatea mobilă, care trebuia să răspundă, fusese capturată de neozeelandezi. Pentru moment numai serviciul nostru de ascultare recepţiona semnalele lui, dar această situaţie nu putea dura mult timp. Într-o noapte nemţii, în mod sigur, aveau să răspundă de la o altă staţie de emisie, noi aveam să le bruiem emisiunea şi ei îşi vor avertiza spionul, care se va face nevăzut.

„Nu am ce să fac", mi-am zis şi m-am dus acasă să mă îmbrac civil. Hotărîsem să merg personal la Kit-Kat să văd dacă biletele false mai erau încă folosite. Cînd am intrat în local, cineva se folosea la bar de o bancnotă de cinci lire ca să-şi aprindă ţigara.

— Mulţi îmi vor urma exemplul — a remarcat respectivul neglijent într-o arabă impecabilă.

Era la bar cu un prieten. Trei sau patru fete de cabaret se învîrteau în jurul lor. Ei le dădeau de băut şi glumeau, rîdeau, ca şi cum ar fi fost deja beţi.

Mi-am pus o pereche de ochelari fumurii, folosiţi în mod obişnuit de egipteni chiar şi noaptea, şi m-am aşezat alături de ei la bar comandînd o sticlă de şampanie.

— Vreţi să mă ajutaţi s-o beau ? — le-am spus eu cu o voce nesigură. Fetele au acceptat în grabă. Bărbaţii însă au spus că ei beau whisky, iar eu am comandat băutura dorită.

— Sărbătoriţi ceva ? — mă întrebă cel care dăduse foc bancnotei. — Ziua de naştere ?

În mod evident compania mea nu-i făcea plăcere, dar încerca să fie politicos.

— Nu, numai un succes în afaceri — am răspuns eu ca să dau impresia că eram un traficant sau cel puțin un profitor de pe urma războiului. — Într-adevăr, — am continuat eu, făcînd pe beţivul care face confidenţe — e vorba de nişte speculaţii de schimb valutar, dar să nu mai spuneţi la nimeni.

— N-aveţi grijă. Vă promit. Mai luăm un rînd ? — întrebă el, gîndindu-se probabil că prietenia cu mine i-ar fi utilă.

Orchestra a început să cînte şi am tăcut în timp ce frumoasa dansatoare Hekmat Fahmy îşi executa numărul, foarte spectaculos, din programul de noapte. Am început să bat din palme în cadenţă şi am scos o exclamaţie lubrică cînd a început să mimeze dragostea. Lascivitatea mea n-a scăpat noilor cunoştinţe şi am schimbat replicile obişnuite în această situaţie.

— V-ar place să faceţi cunoştinţă cu dansatoarea ? — m-a întrebat omul care arsese bancnota de cinci lire.

Nimic nu mi-ar fi displăcut mai mult. Hekmat Fahmy mă văzuse de multe ori la Kit-Kat în uniformă şi în civil, iar ochelarii mei fumurii constituiau un deghizaj destul de slab.

— O mare plăcere ! — am răspuns eu.

Spre marea mea groază, el a făcut semn dansatoarei să vină la noi şi aceasta s-a supus cu atîta docilitate încît m-am întrebat cu cine aveam de-a face.

— Mă numesc Hussein Gaafer — îmi zise el.

Prietenul său, deschizînd gura pentru prima dată, se prezentă în engleză sub numele de Sandstetter.

— Spuneţi-mi Sandy — zise el cu un pronunţat accent american.

Le-am spus un nume fictiv cu rezonanţă egipteană, pe care Hussein Gaafer îl repetă dansatoarei.

— Am impresia că v-am mai văzut aici — îmi zise ea.

Era evident că nu-şi amintea de uniformă şi am putut astfel să respir mai uşurat.

— Şi eu v-am văzut de multe ori şi de fiecare dată mai adorabilă — am răspuns eu.

— Îl reţinem pînă ce-ţi termini programul de dans — spuse Gaafer. Acţiona foarte inteligent deşi, aprinzîndu-şi ţigara cu o bancnotă de cinci lire, făcuse o greşeală de neiertat. Auzindu-mă vorbind de trafic de valută s-a gîndit că aş putea să-i fiu folositor, însă n-a pomenit nimic de treaba asta. Pretindea, din contră, că se interesează doar de persoana mea. Manifestările mele lascive îl amuzaseră şi i-a făcut semn lui Hekmat Fahmy să-mi facă avansuri.

Dacă l-aş fi făcut să creadă că sînt un egiptean cinstit ar fi reuşit să mă facă să cred acelaşi lucru despre el. Era limpede că era un prieten intim al dansatoarei şi din unele cuvinte schimbate între ei am dedus că se cunoşteau dinainte de război.

În acest timp Hekmat mă privea ca şi cînd aş fi fost omul pe care-l aşteptase toată viaţa.

— Haideţi să bem ceva pe şlepul meu — propuse ea.

Aceasta o obliga să renunţe la al doilea număr din program şi ea făcea acest lucru. În mod evident, făcea tot ce dorea Hussein. Era, de asemenea, clar că primise misiunea să cultive prietenia cu mine.

— Bună idee. Să mergem — am spus eu făcînd pe entuziastul.

★

Aş fi plecat beat de la Kit-Kat dacă barmanul Mac n-ar fi înţeles, din privirea pe care i-o aruncasem, să-mi pună apă în paharul pe care mi-l servea. Am rămas treaz, însă mă făceam că mă poticnesc.

Am chemat un taxi. Hekmat şi cu mine ne-am urcat primii. Simţind corpul ei fraged lîngă mine mă întrebam pînă unde puteam merge. Pentru a nu trezi bănuieli, mi-am trecut braţul în jurul umerilor ei, sperînd că soţia mea mă va ierta. Ea a scos un suspin atît de extaziat încît a trebuit să o sărut, procedînd la fel ca sergentul Wilson, care a trebuit să o sărute pe sora coptului. „Asta face parte din misiunea mea", mi-am zis. Cred însă că Wilson nu stîrnise în partenera lui un ecou atît de electrizant.

Din fericire, drumul a fost scurt şi cînd ne-am urcat pe bord au venit şi ceilalţi. Hussein a turnat de băut şi a dat drumul la radio ca şi cum ar fi fost la el acasă.

— Nu ai primit scrisori de la admiratori ? — o întrebă el pe Hekmat.

— Doar cîteva. Nici nu le-am deschis.

Hussein a luat scrisorile şi a început să le citească. Dintr-un plic a căzut fotografia unui ofiţer englez.

— Vrei să dansezi ? — m-a întrebat Hekmat.

Am zis că-s cel mai fericit om şi, sincer să fiu, nu mi-a fost greu s-o spun ! Simţind corpul ei sinuos lipindu-se de al meu, a trebuit să fac un efort extraordinar ca să-l pot urmări pe Gaafer, care citea corespondenţa dansatoarei.

După dans şi după ce paharele au fost din nou pline, am făcut o vagă aluzie la problemele mele de trafic de valută.

— Am un prieten care ar dori să schimbe lire sterline — îmi zise Hussein.

— Îl sfătuiesc să o facă oficial, — am zis eu cu un ton sentenţios. — Numai aşa le va schimba la adevărata lor valoare. Pe piaţa liberă nu sînt acceptate pentru moment.

— Asta mi-a spus-o şi el. Însă cred că preferă altă cale, nu cea oficială. Dacă mai există altă posibilitate, e dispus să schimbe destul de mult.

— Îmi pare rău, dar personal nu-l pot ajuta — am zis eu — căci pe mine nu mă interesează lirele sterline. În fine, am un prieten...

Hussein făcu un gest că a înţeles.

— Nu ştiţi cam ce sumă ar vrea să schimbe ?

— Cred că vreo zece mii de lire.

I-am promis că mă interesez şi am fixat o întîlnire la Kit-Kat pentru a doua zi.

În timpul acesta, americanul Sandy a vrut să-şi toarne un pahar de whisky însă sticla era goală.

— Mă duc după whisky — zise el.

M-am întrebat de ce, căci mai era o sticlă de whisky pe etajera barului.

— Nu mai găsiţi nicăieri la ora asta — am remarcat eu.

— Locuim pe şlepul vecin — mi-a răspuns Hussein.

Sandy a plecat la douăsprezece fără un sfert. Cîteva minute mai tîrziu a bătut cineva la uşă. Hekmat s-a dus să deschidă şi am auzit cîteva fraze rostite în arabă. Apoi s-a întors împreună cu un egiptean mic de statură, foarte spilcuit, cu nişte pleoape umflate şi pe care aveam impresia că l-am mai văzut undeva.

— Am venit pentru aparatul dumneavoastră de radio — îi spuse el lui Hussein. — Am fost pe şlepul vecin, dar nu am găsit pe nimeni acolo.

— Vă mulţumesc foarte mult. Sandy a plecat acolo acum cîteva minute. Era cît pe ce să vă întîlniţi pe drum. Veniţi cu mine. Cred că nu te superi dacă te las singur cu Hekmat ? — m-a întrebat Hussein surîzînd.

I-am răspuns tot cu un surîs, încercînd să ghicesc ce putea să însemne asta. De ce venea să vadă aparatul de radio la o oră aşa de tîrzie ?

Hekmat îi însoţi pînă la uşă.

— La revedere, Anwar — zise ea.

Anwar ! A, da ! Anwar el-Sadati, ofiţerul de transmisiuni cu aer adormit, prieten intim al generalului El-Masri şi al lui Hassan el-Banna, ghidul suprem al „Fraţilor musulmani" — o legătură a coptului care cerea planul Marelui stat major şi a lui Hussein Gaafer care-şi aprindea ţigara cu o bancnotă de cinci lire şi care citea scrisorile de dragoste, cu siguranţă cam indiscrete, trimise lui Hekmat de către ofiţerii britanici aflaţi în deşert...".

Misterul începea să se dezlege puţin cîte puţin. Era aproape ora douăsprezece şi Sandy, sub pretextul că se duce după whisky, plecase ca să transmită emisiunea lui zilnică. Neprimind nici un răspuns, acesta a vrut să vadă dacă nu cumva aparatul este defect... Anwar el-Sadati venise să vadă aparatul la miezul nopţii,

în timp ce funcționa... Se adresaseră lui pentru că acesta era specialist în transmisiuni și era o legătură a lor... Hussein, care vorbea perfect englezește, se îmbrăcase într-o uniformă de la Rifle Brigade și încercase la Turf Club să obțină un plan al Marelui stat major cu scopul de a se duce acolo, purtînd uniformă de ofițer britanic. Citea corespondența lui Hekmat pentru a culege unele informații de pe front trimise de admiratorii acesteia.

Deci, dansatoarea noastră favorită făcea și ea parte din bandă. Îmi era greu să văd în ea o Mata Hari. O văzusem făcînd gesturi amicale, în aparență atît de spontane, ofițerilor din Armata a 8-a și, cu toată atmosfera plină de bîrfeli de la Kit-Kat, n-am auzit niciodată rostindu-se măcar o dată o bănuială împotriva ei.

— Încă un pahar, mai dansăm ? — mă întrebă ea cu ochii strălucind de promisiuni.

— Nu vreți să vă citiți corespondența ? — am întrebat-o eu.

— Oh, asta-i ! — făcu ea rîzînd. — Tinerii ofițeri englezi sînt băieți drăguți, dar...

A făcut un gest cu mîna și a venit să se așeze foarte aproape de mine. Eram în mare încurcătură. Se aștepta să-i fac curte, iar Hussein îi spusese să fie amabilă cu mine.

— Hai să dansăm !

Atingerea mîinii ei îmi întrerupse meditația și am înțeles că dacă aș fi continuat aș fi mers atît de departe cît mi-ar fi permis ea și era foarte tentant. Dacă nu i-aș fi făcut avansuri riscam să dau naștere la bănuieli, deci să nu-mi execut în bune condițiuni misiunea. Puteam foarte ușor să mă conving că era o obligație...

Totuși, totuși ! Eram căsătorit de foarte puțin timp și mi se părea necinstit să seduc o femeie pe care peste puțin timp aveam să o arestez. Nu m-aș fi putut culca cu o spioană. Apoi, ar fi trebuit să-mi scot ochelarii fumurii și nu era exclus să mă recunoască.

M-am prefăcut că sînt beat.

Mă împleticeam, am rîgîit şi m-am prefăcut că-mi vine să vomit cu atîta convingere încît eram chiar pe punctul de a o face. Am citit dezgustul de pe faţa ei cînd m-a împins aproape cu forţa în toaletă, unde am avut grijă să scot nişte sunete respingătoare. Am ieşit din toaletă ştergîndu-mi sudoarea şi m-am prăbuşit pe un scaun cerînd un pahar cu apă rece. Eram sigur că nu mă va mai lăsa să mă apropii de ea şi mă uitam cu părere de rău la şoldurile ei în timp ce se ducea să-mi aducă apă.

M-am uitat la ceas. Douăsprezece şi un sfert... De ce Sandy şi Hussein nu s-au întors ? O idee care mi se tot învîrtea prin cap a trecut pe primul plan. Poate că tocmai în noaptea aceea nemţii înlocuiseră staţia mobilă de radio din deşert... Spionii vor începe să transmită un lung mesaj conţinînd informaţiile culese în acest interval de timp. Serviciul nostru de ascultare îi va bruia imediat... nemţii îi vor preveni pe spioni... în acest timp oamenii mei vor încerca cu disperare să repereze emiţătorul care era pe şlepul vecin cu cel în care mă găseam eu !

Ar fi trebuit oare să mă prefac bolnav, să dau un telefon serviciului nostru de ascultare şi să întreb dacă postul neidentificat funcţiona şi, dacă răspundea afirmativ, să luăm cu asalt şlepul ? Sau trebuia să mai aştept puţin ? Întîrzierea ar fi avut un motiv : poate că Anwar el-Sadati demonta aparatul să vadă dacă nu este defect...

În fine, s-au întors, iar Sandy a adus o sticlă de whisky.

— Anwar spune că aparatul nu are nimic — îi spuse Hussein lui Hekmat.

— Nimic — confirmă Anwar. — Trebuie să plec. Noapte bună.

Era furios.

Am privit camera în care mă aflam şi mi-am dat imediat seama de viaţa pe care o duceau aceşti tineri naziştii. Aveai impresia că te afli într-un palat din „O mie şi una de nopţi". Într-o ambianţă plină de moleşeală şi voluptate, era evident că

Eppler și Sandy uitaseră repede misiunea pentru care fuseseră trimiși în Egipt.

Pretextînd o indispoziție pe care reușisem să o simulez, am plecat imediat după întoarcerea spionilor. De la primul telefon am cerut secția de goniometrie și i-am întrebat ce au auzit.

— Același lucru ca de obicei — mi s-a răspuns.

Liniștit, m-am întors acasă cu pași nesiguri, căci pe șlep consumasem destul whisky. A doua zi m-am prezentat la serviciul de informații, unde am avut o ședință lungă. A fost chemat și Bob. Noi doi am dus tot greul discuțiilor. Se punea problema dacă trebuia atacat șlepul imediat sau era bine să mai așteptăm.

— Cu cît îi vom ataca mai repede, cu atît va fi mai bine — zise Bob. — Cum nu aveți posibilități să obțineți cifrul, va dura foarte mult pînă să descifrăm emisiunile lor.

Înțelegeam foarte bine ce voia să spună. Dacă am fi reușit să transmitem nemților informații false folosind cifrul lor, prezența spionilor la Cairo ar fi constituit un avantaj enorm pentru noi.

— După părerea mea, ar fi mai bine să mai așteptăm cîteva zile — am intervenit eu. — Lăsîndu-i liberi și supraveghindu-le șlepul am putea pune mîna și pe un mare număr din legăturile pe care le au.

— Și dacă în acest timp nemții răspund la semnalele lor ? Ei vor transmite toate informațiile culese pînă în prezent, care sînt deja cifrate. Vom fi obligați să-i bruiem și postul care îi va asculta îi va preveni, fără îndoială.

— E un risc ca oricare altul, — am spus eu, — chiar dacă informațiile sînt deja cifrate. A-i bruia e mai ușor decît a-i împiedica să fugă. Dacă se aprobă să mai întîrziem descinderea, după cum doresc eu, voi ține pregătită în fiecare noapte la orele douăsprezece o patrulă care să atace șlepul, încît aceștia să nu aibă timp să distrugă hîrtiile.

— Cum vei da semnalul de atac patrulei ? — mă întrebă Bob.

— Vor avea cu ei un aparat de radio reglat pe aceeaşi lungime de undă şi, în clipa în care va începe bruiajul, vor ataca.

— În cazul acesta nu vom mai putea transmite nimic lui „Jerry". Cînd va auzi bruiajul va pune cruce acestui post de emisie.

— Dacă atacăm acum nu putem fi siguri că obţinem cifrul în timp util. Dacă îmi daţi puţin timp se poate să am posibilitatea să-l procur.

În ambele cazuri riscam foarte mult. S-a hotărît amînarea descinderii cu cîteva zile.

Pusesem deja şlepul sub supraveghere : unul din subofiţerii mei era deghizat în cerşetor, iar cîţiva oameni aflaţi în apropiere aveau misiunea de a lua în filaj vizitatorii. Am pus şi spionii în filaj. În timp ce eu eram la şedinţă, subalternii mei scormoneau trecutul lui Hussein Gaafer şi al lui Sandstetter.

Tatăl adoptiv al primului era un magistrat respectabil, cu o atitudine favorabilă englezilor şi care habar n-avea unde plecase fiul său după începerea războiului. Aceasta ne-a făcut să găsim în biografia acestuia o perioadă necunoscută între septembrie 1939 şi iunie 1942. Am aflat, de asemenea, că mama sa era nomţoaică şi că el se numea în realitate Johannes Eppler. Aceasta ne era de-ajuns. Puteam să-l internăm oricînd într-un lagăr.

În schimb, Sandstetter rămînea un mister. Autorităţile americane n-auziseră niciodată de el. Nu am putut avea nici o dovadă că ar fi fost la Cairo înainte de reapariţia lui Eppler. Avea, în mod evident, un rol secundar de tehnician şi puţin importa dacă era un american renegat sau un neamţ deghizat. Am aflat că se numea Peter Monkaster abia după ce l-am arestat.

M-am dus la întîlnirea de la Kit-Kat şi i-am schimbat lui Eppler o sută de lire la un tarif convenabil. I-am promis că voi mai încerca să-i mai schimb, întrebîndu-l cum puteam ţine legătura cu el.

— Prin Hekmat — îmi spuse. — După cum ştiţi, este vecina mea.

Sperasem să mă invite pe şlepul lui, însă n-a făcut-o. Între timp am început să primesc rapoarte foarte interesante asupra legăturilor sale. După întoarcerea sa la Cairo el se descurcase excepţional, chiar dacă ţinem cont că se afla în oraşul său natal. Am aflat planul lui de a pătrunde în Marele stat major cu ajutorul a doi funcţionari civili pe care-i recrutase. În plus, era în contact cu un mare număr de ofiţeri din poliţia egipteană şi cu un înalt diplomat suedez.

I-am arestat pe toţi care îi bănuiam că ar putea să-mi furnizeze informaţii aflîndu-se în închisoare, dar pe cei mai periculoşi i-am lăsat în libertate cîteva zile. Nu m-am atins de ofiţeri ca Anwar el-Sadati. Toate arestările au fost efectuate cît mai departe de şlep, încît Eppler să nu găsească nici o legătură între aceste arestări şi persoana lui.

Eforturile mele de a pătrunde pe şlep au rămas însă zadarnice. Îl întîlneam aproape zilnic şi-i schimbam bancnotele false, totuşi Eppler nu mă invita niciodată la el. M-am gîndit să fac o percheziţie în lipsa lui şi a prietenului său, însă ar fi rămas fără îndoială urme şi faptul i-ar fi putut trezi bănuieli. De altfel, cred că de fiecare dată avea grijă să ascundă cifrul într-un loc sigur.

În fiecare noapte eram gata de atac, însă spionii nu primeau încă apelul de recepţie. Serviciul de informaţii mă întreba de cîte zile mai aveam nevoie ca să stabilesc care sînt toate legăturile lui Eppler. Acest lucru era deja stabilit, dar trebuie să recunosc că în privinţa cifrului nu făcusem nici un progres, însă tocmai cînd începusem să mă descurajez un sergent major m-a anunţat că una din persoanele arestate voia să-mi vorbească. Era vorba de o dansatoare de origine franceză, Natalie.

M-am uitat în dosarul ei. Nu era franţuzoaică, ci palestiniană. Împreună cu încă o fată petrecuse o noapte pe şlep, dar n-ar fi fost nimic extraordinar în acest fapt dacă nu descopeream întîmplător că era amanta unui ofiţer superior englez. Ea refuzase să vorbească cu altcineva şi a cerut să fie adusă la mine.

— Am foarte puțin timp la dispoziție — i-am spus eu. — Pot să vă acord cinci minute. Spuneți repede ce aveți de spus.

— Îmi veți acorda mai mult decît atît, domnule maior — îmi răspunse ea calm. — Vreau să vă spun că nu sînt numai dansatoare, ci și agentă de profesie.

Era tînără și drăguță, fără a avea însă frumusețea senzuală a lui Hekmat Fahmy, căci era foarte, foarte rece.

— Fac spionaj pentru o organizație evreiască clandestină — a continuat ea — deși cred că în prezent nu mai pot fi de nici un folos la Cairo.

— Cu siguranță nu ! — am încuviințat eu.

Evreii nu-mi erau antipatici și îi înțelegeam că doreau să reînceapă lupta pentru libertatea patriei lor după terminarea războiului, însă nu le puteam tolera amestecul în treburile mele.

— Datoria dumitale este să te culci cu naziștii ? — am întrebat-o eu.

— Pentru a servi cauza noastră mă voi culca cu orice personaj important, după cum ați și descoperit. Pot să refuz să-mi folosesc corpul cînd poporul meu n-are încă un cămin ?

— Sînt cuvinte foarte frumoase, — am remarcat eu — dar să revenim la fapte.

— Drumul nostru și al dumneavoastră are de multe ori aceeași direcție. Trebuie să vă ajutăm să-i învingeți pe nemți înainte de a începe lupta noastră. Hussein Gaafer și Sandy sînt spioni germani, după cum bine o știți... Din această cauză m-ați și arestat ! Și eu îi urmăream. M-am dus pe șlepul lor pentru că și eu îi bănuiam. Am văzut emițătorul. Este mascat într-o cabină destul de mare ca să încapă și Sandy cînd transmite.

— Continuați.

— A transmis și noaptea trecută la miezul nopții, fără a obține însă răspunsul. El a spus-o lui Hussein.

— Ați văzut ceva hîrtii ? Mesaje scrise sau cifruri ?

— Sandy avea cîteva foi de hîrtie cînd s-a dus să transmită.

După aceasta le-a pus într-o carte pe care a vîrît-o sub pernă cînd s-a culcat.

— Vă amintiţi titlul cărţii ?

— Da. E un roman cu nume evreiesc : „Rebecca."

— Mulţumesc ! Puteţi să-mi faceţi o schiţă a şlepului şi a cabinei unde se află ascuns postul de emisie şi unde se culcă cei doi ?

— Vreţi să-i atacaţi ?

— Nu pot permite să-mi puneţi întrebări — i-am răspuns eu destul de politicos.

— V-am spus ce am descoperit. V-am spus fără a fi constrînsă şi nu vă cer nici o recompensă, nici măcar libertatea mea. De acord ?

— De acord.

— Dacă mă credeţi, şi eu sînt convinsă că da, cu permisiunea dumneavoastră vă pot ajuta şi în continuare.

— Cum ?

— Ei nu ştiu că am fost arestată. Puneţi-mă în libertate. Mă voi lăsa invitată pe şlep şi voi încerca să fur cartea cu hîrtiile din ea.

— Am să mă mai gîndesc — i-am spus eu serios. — Însă, pînă atunci, vă rog să-mi faceţi schiţa.

Atacul a fost fixat la ora două noaptea. La cererea mea, poliţia fluvială urma să ne ajute concentrîndu-şi toate ambarcaţiunile în apropierea podului Zamalek. Pe bordul şlepului era întuneric. Înarmaţi cu arme automate, căpitanul Effat şi cu mine mergeam în faţă. „Poliţia", strigă Effat de formă, forţînd deja uşa. Mulţumită schiţei făcută de Natalie, ştiam exact unde trebuie să mergem şi în lumina lanternelor a apărut un om care tocmai se scula din pat.

— Atenţie... o grenadă ! — strigă unul din subofiţerii mei, văzînd că omul aruncase cu ceva.

— Nu trageţi ! Culcaţi-vă ! — am ordonat eu, căci voiam să-i prind vii.

Ne-am aruncat pe burtă, pe duşumea. Un obiect moale îmi căzu în spate. Era o pereche de şosete !

Cineva întoarse comutatorul electric. L-am văzut pe Eppler cu un pistol Luger în mînă.

— Aruncă-l sau te fac praf ! — am strigat eu.

Se supuse după un moment de ezitare.

Unde era Monkaster ? Am simţit un gol în stomac cînd am văzut că, profitînd de învălmăşeală, acesta dispăruse. A fost însă arestat pe punte.

— Cred că a aruncat ceva peste bord — îmi spuse unul din subofiţeri. — Totuşi, n-am auzit nici un zgomot.

Am coborît în cabină şi am ridicat perna. Nici urmă de „Rebecca" !

Am făcut o percheziţie amănunţită fără să găsim nici cartea, nici vreun mesaj codificat, cum ne spusese Natalie. Însă nu terminasem încă.

— Dezbrăcaţi-vă ! — am ordonat eu.

Eppler şi Monkaster îşi zîmbiră triumfător. Oare n-am greşit că n-am lăsat-o pe Natalie să acţioneze ? Oare centrul de anchete îi va putea face să ne spună cifrul ?

— Poliţia fluvială, domnule — se prezentă un sergent egiptean. — Aceasta a căzut pe bordul ambarcaţiunii noastre cînd am acostat.

Îmi întinse „Rebecca". În carte se aflau cîteva foi de hîrtie acoperite cu litere.

Eppler, acum gol, se repezi să pună mîna pe carte. L-am răsturnat cu un dos de palmă peste faţă.

— Luaţi-i ! — am ordonat eu.

De-abia în momentul acela Eppler m-a recunoscut.

— Uite-l pe regele traficanţilor ! — îmi zise el forţîndu-se să zîmbească.

— Uite-l pe Don Juanul Orientului ! — i-am replicat eu.

Cei doi nemţi au fost conduşi la Maddi, unde Monkaster a încercat să se sinucidă tăindu-şi venele de la mînă. Avea ordin

să se omoare dacă era prins, însă, așa cum mi-a spus Eppler mai tîrziu, la Londra, chiar el însuși „nu avea nici un chef"

În timp ce percheziția continua, ne-am dus pe șlepul vecin pentru a o aresta pe Hekmat. M-a recunoscut și era foarte furioasă. Nu mi-am pierdut timpul cu ea, ci am luat scrisorile de dragoste pe care i le trimiseseră ofițerii din Armata a 8-a. Unele spuneau atîtea lucruri încît mi-am dat seama de ce Eppler le acorda atîta atenție. Am trimis la serviciul de informații un raport cu aceste indiscreții și cu numele vinovaților.

Cred că au fost săpuniți bine, dar artileria germană ar fi făcut și mai mult rău dacă nemții ar fi aflat ce scriau ei în scrisorile de dragoste !

Cazul fiind încheiat din punctul meu de vedere, m-am dus acasă și am adormit, pentru prima dată după cîteva săptămîni.

Nemții așteptau informațiile de la Eppler. Au primit altele în locul lor. Cîteva zile după asalt, un post răspunse emisiunii noastre de la miezul nopții : „Aici Kondor", iar radiotelegrafistul nostru a început să transmită informații date de serviciul de informații englez.

Nu am avut nici o contribuție, însă am auzit vorbindu-se după aceea că ne temeam să nu fim atacați în special dinspre coastă la Alam el-Halfat. Mai tîrziu a fost transmisă nemților o hartă a regiunii care arăta un teren solid într-un loc unde în realitate se aflau nisipuri mișcătoare. Este un fapt cunoscut de istorie că nemții au atacat acolo unde am vrut noi la Alam el-Halfat, deschizînd drum faimoasei noastre ofensive de la El-Alamein. Capturarea lui Eppler și Monkaster s-a dovedit prețioasă.

Imediat după atacul șlepului, am arestat toate legăturile lui Eppler, inclusiv pe locotenentul Anwar el-Sadati, acuzat de conspirație împotriva securității Regatului Egipt. El a fost dat afară din armată și închis pînă la sfîrșitul războiului.

GRIJĂ ŞI PAZĂ

Grupa de pază din poliţia egipteană participase în mod efectiv, la cererea mea, la rezolvarea cazului Eppler. În mod normal ea trebuia să asigure securitatea înaltelor personalităţi care treceau prin Cairo. Personal eram în relaţii de prietenie cu şeful ei, colonelul Wasfi, deoarece eu însumi eram însărcinat şi cu asigurarea pazei vizitatorilor de prim rang. După o săptămînă sau două de la încheierea cazului Eppler, s-a anunţat vizita lui Wiston Churchill.

Primul ministru a sosit la Cairo la 4 august 1942, a poposit la ambasadă, însă, chiar a doua zi, a plecat să viziteze frontul de la El-Alamein. Am primit ordin să-l aduc de acolo nevătămat. Curajul lui Churchill îmi îngreuia însă misiunea şi am scos un suspin de uşurare cînd a luat avionul spre Moscova, unde a sosit la 12 august. La întoarcere, s-a oprit şase zile la Cairo şi, bineînţeles, şi de data aceasta a făcut o călătorie periculoasă pe front. Împreună cu Montgomery, care luase comanda Armatei a 8-a, primul ministru s-a dus în lagărul care avea să devină celebru, unde şi-a petrecut o noapte, iar a doua zi a cerut să vadă terenul ce urma să fie cîmpul de bătaie. Deşi avioane inamice zburau fără încetare, el a vrut să inspecteze fostul său regiment, Regimentul 4 husari. Am protestat împotriva acestei nebunii şi am

reuşit să limitez inspecţia numai la un grup de cincizeci de oameni. Am regretat aproape imediat, căci, în faţa unui număr atît de mic de oameni, Churchill a socotit că are timp suficient să discute cu fiecare om în parte.

S-a întors, în sfîrşit, în Anglia. Cinci luni mai tîrziu a revenit la Cairo, însă de data aceasta nu mai putea fi vorba de vreo vizită pe front căci, între timp, frontul se depărtase la 2.500 km.

Ameninţarea germană dispăruse în Egipt şi sarcina mea principală a devenit protecţia înaltelor personalităţi care se aflau în capitala Egiptului. Oraşul Cairo devenise un paradis. Regi, preşedinţi, prim-miniştri, şefi militari, conducători civili ai organizaţiilor de rezistenţă, personalităţi de toate naţionalităţile erau tot mai des oaspeţii oraşului Cairo.

Colonelul Wasfi şi cu mine eram mereu ocupaţi.

Cea mai importantă misiune din această perioadă a fost să asigur securitatea personalităţilor care urmau să asiste la Conferinţa „Sextant". La conferinţă participau Churchill, Roosevelt şi Cian Kai-şi. A trebuit, în mod natural, să colaborez cu colegii mei americani, ale căror metode şi, mai ales, puteri au fost pentru mine o revelaţie. Ei nu riscau să moară de un atac de cord ca mine pe timpul vizitei lui Churchill la El-Alamein. Preşedintele era prizonierul lor, nu putea face un pas fără autorizaţie şi nu i se permitea să se ducă singur decît la toaletă.

O întreagă zonă a oraşului a fost rezervată, în apropierea piramidelor, pentru a-i caza pe oaspeţi. Au fost rechiziţionate toate clădirile. Cunoscutul hotel Mena House a devenit cartierul general. În zonă se găseau numeroase vile aparţinînd unor egipteni şi europeni bogaţi, însă erau şi bordeie construite din lut şi chiar unele corturi. A trebuit să evacuăm şi să cazăm toată lumea aceasta, în plus să dăm o explicaţie plauzibilă acestei schimbări.

O brigadă de infanterie întărită avea sarcina să păzească zona în care nu se putea intra decît cu o autorizaţie specială.

Totuşi, pentru a asigura înaltelor personalităţi modul de viaţă obişnuit, trebuiau să fie admişi în sector o serie de civili, deoarece nu aveam personal militar capabil să înlocuiască sutele de funcţionari de la Mena House Hotel. Am făcut verificări şi numai ideea că printre aceştia s-ar fi putut strecura un singur agent inamic nu ne lăsa să dormim nici noaptea.

Am căutat personal să descopăr microfoane cu ajutorul unui aparat asemănător detectorului de mine.

Casa unde urma să locuiască Churchill a fost numită „Casey", după numele locatarului ei, ministrul nostru de stat în Orientul Mijlociu, care i-o pusese la dispoziţie. Cea a lui Roosevelt a fost denumită „Kirk", deoarece era închiriată de ambasadorul S.U.A. la Cairo. Am aranjat unele detalii asupra pazei de la „Kirk" cu şeful siguranţei americane la Cairo, care se declară pe deplin satisfăcut. O grupă de oameni ai F.B.I.-ului a sosit la Cairo pufăind din trabucuri şi au declarat că trebuiau să examineze totul înainte de venirea preşedintelui. A trebuit să-i conduc în toate casele situate la distanţa unei lovituri de tun de „Kirk", şi aceasta n-a fost decît începutul. M-am plîns Marelui stat major. Mi s-a răspuns că aveau perfectă dreptate şi dacă conferinţa ar eşua din cauza unei greşeli în asigurarea pazei şi gărzii voi fi personal responsabil de aceasta.

Am reuşit să le satisfac toate dorinţele. Totuşi, Roosevelt era cît pe ce să nu vină. Se temeau de un eventual atac aerian, deşi aveam mai mult de cinci sute de tunuri antiaeriene în zona respectivă şi opt escadrile de aviaţie la Alexandria, gata să-i respingă pe atacatori. Ei considerau oraşul Cairo prea aproape de aeroporturile germane din Grecia şi Rhodos şi propuneau transferarea conferinţei la Khartum. Churchill, care se afla deja în drum spre Cairo, a fost nevoit să intervină personal şi să-i determine pe americani să renunţe la această idee.

Primul ministru a sosit la 21 noiembrie 1943, pe aerodromul vecin, unde l-am întîmpinat cu o escortă formată din două jeepuri care au încadrat maşina lui Churchill. L-am condus la

„Casey", o clădire mare înconjurată de pomi și unde instalasem o pază pe care o consideram destul de puternică.

Roosevelt a sosit a doua zi pe același aerodrom. Churchill l-a întîmpinat cu cele două jeepuri ale sale. Mai erau șase mașini, pline cu americani înarmați cu arme automate. Tot timpul cît a durat conferința nu l-am văzut nici măcar o singură dată pe Roosevelt fără gardă. În ceea ce privește paza locuinței sale, aceasta ar fi putut ține piept cu ușurință întregului „Afrika Korps".

Între timp alte personalități umpleau Mena House Hotel și cele patruzeci și trei de vile rechiziționate. Ședințele plenare aveau loc în sala de bal a hotelului. Înainte de fiecare ședință controlam sala cu grijă pentru a descoperi eventuala prezență a unor microfoane. După ședințe oamenii mei adunau pînă și cea mai mică hîrtie ca să fie arsă. În fiecare dimineață treceam prin dormitoare înainte de venirea personalului de serviciu ca să strîng documentele secrete uitate prin cameră și a căror cantitate era cu adevărat extraordinar de mare.

Cel mai greu moment pentru mine a fost acela cînd directoarea hotelului, o franțuzoaică, m-a anunțat că doi servitori sudanezi dispăruseră. Locuiau într-un sat vecin, așa că m-am dus acolo în cea mai mare grabă. I-am găsit foarte încurcați. Nu mai veniseră la serviciu, deoarece li se ceruse de prea multe ori legitimația.

Am arestat și cîțiva egipteni care încercaseră să pătrundă în zona respectivă în timpul nopții. Știau că riscau să fie împușcați, însă nu puteau rezista tentației de a fura sau pur și simplu de a cerși țigări. Oamenii mei trebuiau să patruleze toată noaptea, deoarece restul soldaților nu cunoșteau araba.

Personal făceam cel puțin o dată înconjurul vilelor în fiecare seară. Într-o zi am fost convocat de primul ministru, împreună cu ceilalți ofițeri însărcinați cu asigurarea securității sale. Ne-a oferit de băut și ne-a pus cîteva întrebări, unele foarte pertinente, asupra activității noastre.

Mi-a dat de băut și președintele Roosevelt, însă în împrejurări cu totul diferite. Churchill vorbește în memoriile sale de banchetul oferit de președintele S.U.A. cu ocazia Bunei-Vestiri, însă nu pomenește nimic despre dineul oferit de el în onoarea lui Roosevelt. Am fost obligat să transmit invitația. Credeam că sînt suficient de cunoscut de gărzile de la „Kirk" încît să nu intru cu mîinile ridicate sau cu drapelul alb, așa că am intrat direct în curte cu jeepul. Toate santinelele s-au repezit la mine cu automatele în mîini. Cînd m-au recunoscut, mi-au explicat că se aflau în alarmă, deoarece Roosevelt trebuia să plece la un dineu. În acel moment a sosit în fugă un tînăr ofițer. Roosevelt văzuse incidentul de la fereastră și dorea să vorbească cu mine. Am intrat încadrat de doi soldați care îmi pîndeau orice gest. Președintele mi-a oferit de băut, a spus cîteva cuvinte elogioase despre felul în care era organizată securitatea personalităților și m-a întrebat dacă nu cumva garda sa personală nu constituia un necaz în plus pentru mine.

— Absolut nici unul, domnule președinte. Ne înțelegem foarte bine ! — am răspuns eu, zîmbind celor două santinele care-mi aruncau cîte o privire feroce.

— După cum vedeți, nu sînt omul cel mai liber din lume — a completat Roosevelt zîmbind.

Am mers alături de fotoliul său pînă a fost urcat în mașină și el mi-a zîmbit din nou cu un aer trist cînd numeroasa sa gardă s-a apropiat de noi. Ne-am dus la „Casey", unde a început comedia. Garda personală l-a însoțit pe Roosevelt pînă în camera unde-l aștepta Churchill împreună cu fiica sa, Sarah. Cîteva minute mai tîrziu, primul ministru, livid, ieși și-mi spuse :

— Dă-i afară pe oamenii aceștia !

Am transmis acest lucru șefului lor, care mi-a răspuns că avea datoria să asigure paza armată a președintelui în orice moment.

— Și dacă președintele ridică acest consemn pentru două sau trei ore ?

— Nu ar fi un ordin constituţional şi am fi obligaţi să nu-l executăm.

— Nu puteţi, cel puţin, să-i lăsaţi să mănînce în linişte?

— Nu-i cunosc pe oamenii care au acces în sufragerie.

— Vă dau lista şi informaţiile ce le doriţi despre ei.

— Voi păzi, totuşi, toate intrările.

Au pus gărzi nu numai la uşi, ci şi la ferestre, toţi înarmaţi cu mitraliere.

După aproape o săptămînă, Churchill şi Roosevelt au plecat la Teheran să se întîlnească cu Stalin. Cea mai mare parte dintre personalităţi îi însoţiră, însă eu primisem ordin să mai menţin zona excepţională pentru cazul că se vor mai întoarce. Au stat la Teheran cinci zile. Au avut loc apoi nişte şedinţe şi o excursie bină păzită a lui Churchill şi Roosevelt la sfinx. După aceasta au plecat definitiv, zona excepţională a dispărut şi Cairo şi-a reluat viaţa normală.

Nu s-a produs nici un incident. Conferinţa a fost reuşită, cel puţin din punct de vedere al securităţii. Aceasta a fost cea mai importantă din misiunile de acest gen pe care le-am avut, totuşi am cunoscut şi o înfrîngere, căreia datorită însemnătăţii sale trebuie să-i dedic un capitol întreg.

ASASINAREA LORDULUI MOYNE

L-am prevenit pe lordul Moyne că va fi asasinat. Mi-a rîs în nas. Îmi reproşez, totuşi, că din vina mea acest lucru s-a şi întîmplat.

— Nu cred că sînt într-o primejdie mai mare decît acum treizeci de ani cînd am venit pentru prima dată în Egipt — îmi spunea el. — Atunci puteam să mă aştept să fiu ucis, deoarece ne aflam în război. Nu văd de ce ar sta lucrurile altfel în prezent.

— Pe atunci eraţi soldat, sir ! — i-am răspuns eu. — Astăzi sînteţi ministru de stat în Orientul Mijlociu. Dacă vi se întîmplă ceva este un dezastru.

— Ştii bine că nu se va întîmpla nimic, Sansom — mi-a răspuns el cu zîmbetul său plin de farmec. — S-a spus că domnul Casey este de neînlocuit, pînă în ziua cînd a fost numit în altă funcţie, iar eu sînt pe jumătate mai puţin indispensabil decît era el. Soldaţii sînt expuşi focului inamic pe cîmpul de bătaie. Chiar şi regele ar putea fi ucis de o bombă. Poate că sînt prea bătrîn ca să mai lupt, însă pot să iau asupra mea riscurile obişnuite. E absurd să-ţi pierzi timpul ca să mă protejezi cînd ai multe treburi mai importante de făcut.

— Nu mi-aş pierde timpul, sir, dacă aţi accepta să fiţi păzit de o gardă suficient de numeroasă. Discuţiile acestea mă fac să pierd timp !

— Nu vreau ca libertatea şi viaţa mea particulară să fie restrînse — îmi zise el rîzînd — şi-mi pare rău că sînt imobilizate atîtea forţe ca să mă păzească cînd ar fi mult mai folositoare în altă parte.

Nimic nu-i mai greu, în această meserie, decît să asiguri protecţia unui om curajos. Lordul Moyne fusese rănit în timpul războiului cu burii, iar în primul război mondial luptase în Dardanele şi Egipt, fiind decorat cu Crucea Ordinului „Pentru Merite Deosebite" şi citat de patru ori prin ordin de front. Mulţi din cei care au fost sub ordinele sale s-au mirat că nu i s-a acordat şi „Victoria Cross" şi chiar la vîrsta sa suporta cu greu să rămînă într-o zonă din spatele frontului.

Nu numai că avea un curaj excepţional, dar avea ambiţia să se apere singur, însă cea mai mare parte din activitatea politică şi-a desfăşurat-o în Anglia unde oamenii de stat nu sînt ucişi.

Cînd a sosit la Cairo, în ianuarie 1944, a moştenit sistemul de protecţie al predecesorului său, australianul R. G. Casey, care era foarte puternic la birou şi foarte slab la reşedinţa personală. Situaţia era la fel şi pentru ambasadorul Marii Britanii în Egipt, şi pentru comandantul militar al Orientului Mijlociu. Puţin timp după venirea lordului Moyne am propus să fie întărită paza la reşedinţele respectivelor personalităţi şi pe trasee, deoarece aveam motive serioase să mă tem că va avea loc un atentat împotriva acestor trei personalităţi.

Prima informaţie mi-a fost transmisă de Natalie, agenta evreică care m-a ajutat în cazul Eppler. Credeam că s-a reîntors în Palestina, cînd am văzut-o apărînd pe neaşteptate lîngă mine într-un local de noapte.

— Beţi ceva sau preferaţi să dansaţi ? — am întrebat-o eu.

— Să dansăm şi, dacă găsiţi o masă mai liniştită,...

Am dansat și apoi ne-am instalat într-un colț mai ferit.

— Doriți să-mi spuneți ceva ? — am întrebat-o eu.

— Da. Să vă anunț un asasinat.

Ea nu rîdea, așa că am așteptat să aud și continuarea.

— Nu-mi face plăcere să vă spun, — reluă ea cu greu — însă am auzit că va avea loc foarte curînd un asasinat politic în Egipt și că victima nu va fi un egiptean.

— Asasinii vor fi evrei ?

— Acesta este motivul pentru care nu-mi face plăcere să v-o spun. De altfel, nu vă pot spune nimic în plus, căci organizația mea nu are nici un amestec. Dacă am putea, noi l-am împiedica, dar nici noi nu știm mai mult. Mai bine ar fi să preveniți înaltele personalități. Este vizată una dintre cele mai importante.

Am transmis această informație serviciului de informații, specificînd în notă că este din sursă sigură. O săptămînă sau două mai tîrziu mi s-a trimis lista tuturor membrilor cunoscuți din organizația Stern *, cu fotografiile respective, semnele particulare și de identificare culese de poliția palestiniană. Se spunea că doi dintre ei veniseră în Egipt cu scopul de a asasina un înalt demnitar britanic.

Organizația Stern se intitula „Luptătorii pentru libertate din Israel" și era cea mai periculoasă organizație clandestină evreiască din Palestina. Cred că era singura care mai lupta activ împotriva englezilor după izbucnirea celui de-al doilea război mondial, cînd noi luptam împotriva naziștilor, dușmanii de moarte ai evreilor.

Pînă atunci această organizație își limitase acțiunile ei numai la Palestina, fără a face prea mult rău, deoarece majoritatea populației evreiești o dezaproba și era gata să facă orice ca s-o împiedice în acțiunile ei, dar asta nu însemna că ne spuneau nouă cine sînt membrii organizației și unde se găsesc.

---

* Stern (germană) = Steaua.

Raportul trimis de serviciul de informaţii provenea evident dintr-o sursă palestiniană şi înclinam s-o considerăm demnă de încredere. N-am acordat prea mare importanţă dosarului ce însoţea acest raport, deoarece asasinatul trebuia să fie comis de oameni necunoscuţi în evidenţa autorităţilor britanice. Aceştia au intrat în mod legal în Egipt, poate ca membri ai Batalionului din Palestina sau cu un regiment englez recrutat local, ai cărui soldaţi aveau dreptul să circule prin Orientul Mijlociu ca toţi ceilalţi. Controalele de la frontieră n-au dat nici un rezultat şi ne era imposibil să-i descoperim pe viitorii asasini fără nici o altă indicaţie. Se instalaseră în cartierul evreiesc pe de o parte din motive de siguranţă, iar pe de altă parte pentru că evreii din Egipt erau adepţi ai sionismului şi se considerau o comunitate aparte.

Dacă doreau să ucidă un înalt demnitar, acesta nu putea fi decît : ambasadorul, comandantul militar al Orientului Mijlociu sau ministrul de stat.

Al doilea constituia victima cea mai puţin probabilă, chiar şi organizaţia Stern înţelegînd că dacă ar fi ucis un soldat care lupta împotriva lui Hitler n-ar fi servit prea mult cauzei ei. Cel mai probabil era ca obiectivul să fie ministrul de stat, membru al guvernului, fapt ce făcea ca asasinatul să capete un caracter pur politic. În calitate de ministru rezident în Orientul Mijlociu era la fel de responsabil pentru ce se întîmpla în Palestina ca şi în Egipt. În afară de aceasta şi, probabil, principala cauză era faptul că acesta nu era de acord cu imigraţia nelimitată a evreilor în Palestina în perioada cînd aceasta era singura lor scăpare de la moarte.

Generalul Henry Maitland, comandantul militar al Orientului Mijlociu, a fost de acord cu raţionamentul meu şi mi-a promis tot ajutorul de care aveam nevoie. A acceptat imediat să fie întărită paza şi mi-am dat seama că nu-mi va crea nici o dificultate. A aprobat, de asemenea, propunerile în legătură cu

măsurile de pază şi gardă a ambasadorului şi a ministrului de stat.

În această perioadă, paza la ambasadă era asigurată de o gardă selecţionată din regimentele britanice staţionate la Cairo. Locuinţa ambasadorului se afla în incinta ambasadei, astfel încît el era bine păzit atît timp cît se afla acasă. Am propus deci să fie mărită garda personală, iar maşina ambasadorului să fie escortată de un jeep al poliţiei militare. Dl Miles Lampson a acceptat toate aceste propuneri fără nici o obiecţiune.

— Puţin mă interesează ce ai aranjat cu ambasadorul şi cu comandantul militar — mi-a spus lordul Moyne cînd m-am dus să vorbesc cu el. — Nu m-am plîns niciodată de măsurile pe care le-ai luat la mine la birou, deoarece e plin de documente secrete. Însă nu am nimic la domiciliu şi vreau să rămînă aşa cum este. Nu vreau pentru nimic în lume să am îngeri păzitori în spatele meu cînd mă duc să joc golf sau cînd fac cîte o vizită unui prieten. Nu sînt un imbecil, Sansom — a continuat el schimbînd tonul. — Iată cum văd eu lucrurile : dacă cei care intenţionează să mă asasineze se tem că vor fi prinşi, paza de care dispun este suficientă. În caz contrar, dacă sînt nişte idealişti, gata să moară ca nişte martiri pentru cauza lor, nici escorta dumitale nu va putea să-i împiedice.

— Foarte bine, sir — spusei eu jucînd ultima carte. — Mă înţelegeţi, sper, că nu încerc decît să-mi fac datoria ?!

— Cu siguranţă — răspunse el pe un ton amical.

— Înţelegeţi, deci, că sînt obligat să găsesc un mijloc prin care să vă asigur paza pe care o consider indispensabilă.

— Ce vrei să spui ?

— Deoarece refuzaţi măsurile pe care vi le propun, va trebui să recurg la metode oculte.

Rămase tăcut. Gîndul de a fi urmărit de gărzi invizibile, în mod vizibil, îi displăcea şi mai mult, dar trebuia să-l determin să accepte o soluţie rezonabilă. Îmi veni o inspiraţie de moment.

— O astfel de metodă — spusei eu luînd un aer nevinovat — va antrena o mare desfăşurare de forţe.

Lordul Moyne începu să rîdă.

— Nu prea îmi vine să cred, însă îţi dau dreptate. Sînt de acord ! Dă ordin să se mărească garda, însă îmi rezerv dreptul să o ridic cînd n-am s-o mai pot suporta.

Am hotărît să postez o gardă la domiciliul său, iar maşina personală să fie urmărită peste tot de un jeep cu patru poliţişti militari. Aceştia erau englezi, ca şi santinelele de la birou, însă pentru reşedinţă a trebuit să fac apel, din considerente politice, la grupa de protecţie egipteană. La cererea mea s-a stabilit o permanenţă formată din patru oameni. Un excelent inspector sudanez, Amin Abdullah, a fost însărcinat să conducă paza.

Consimţămîntul dat de lordul Moyne l-a surprins pe adjutantul său, căpitanul Hastings, însă mi-a promis să-mi dea tot concursul.

— Nu lăsaţi să se apropie nimeni de lordul Moyne, dacă nu-l cunoaşteţi — i-am spus eu. — V-aş fi recunoscător dacă aţi da şefului gărzii o listă a întîlnirilor pe care le are ministrul, pentru ca identitatea vizitatorilor să poată fi verificată la intrare. Dacă se va prezenta cineva al cărui nume nu-i trecut pe listă, şeful gărzii îl va conduce în biroul dumneavoastră ca să-l interogaţi. Dacă hotărîţi ca un străin să intre în biroul lordului Moyne, rămîneţi în încăpere pe tot timpul întrevederii.

— Va fi foarte greu să-l determin să accepte aşa ceva — a răspuns Hastings.

— Am dat aceleaşi dispoziţii pentru comandantul militar şi pentru ambasador şi nimeni n-a avut nici o obiecţiune — am subliniat eu.

Casa lordului Moyne se afla în cartierul Sharia Zanki, destinat exclusiv personalităţilor, situat în apropiere de Zamalek, lîngă Gezira Sporting Club. Mă întrebam cum vor putea ucigaşii să-l observe pe lordul Moyne intrînd sau ieşind. Nu

exista pe aproape nici o prăvălie sau casă de închiriat. Trebuiau să acționeze din stradă.

— Fiți atenți la hoinari și la alți suspecți de genul acesta. De asemenea, să cercetați automobilele, căruțele sau alte vehicule care vor trece mai des.

Nu cred să fi pomenit nimic de biciclete. Ar fi schimbat aceasta oare lucrurile ?

Gărzile se schimbau la orele 8, 16 și la miezul nopții. Ofițerii egipteni aveau atît de puțină considerație față de soldații lor, încît uneori treceau mai mult de zece ore pînă să le trimită schimbul. Am protestat împotriva acestei practici, însă n-am fost luat în serios. Din moment ce erau în mod permanent patru santinele, de ce m-aș fi putut plînge ?

Inspectorul Amin Abdullah controla garda la intervale neregulate, însă trecea întotdeauna la orele 13, cînd lordul Moyne se întorcea de la birou. Eu însumi aveam obiceiul să trec pe acolo, cînd mă duceam acasă la masă. În mod obișnuit plecam de la birou la ora 12,30. Treceam pe la ambasadă, la 400 de metri de birou, pe la biroul ministrului de stat, la încă 400 m, și pe la locuința lordului Moyne, la o distanță de trei kilometri.

Totul a mers bine timp de cîteva zile. Apoi, pe cînd treceam pe la biroul ministrului de stat, am aflat că acesta refuzase escorta și plecase singur acasă. M-am repezit la el. Expediase, de asemenea, și garda care îi păzea casa.

— N-am putut să fac nimic — îmi zise Hastings. — Cel mai bine ar fi să vorbiți personal cu lordul Moyne.

Acesta nu era într-o dispoziție excelentă.

— Te-am prevenit că am să mă debarasez de ei dacă îmi vor călca pe nervi — zise el. — De altfel, cît timp vrei să-mi impui situația aceasta ? Cînd trebuie să înceapă vînătoarea împotriva mea ? Care sînt ultimele știri despre conspiratori ?

A trebuit să-i mărturisesc că nu mai aflasem nimic de cînd primisem prima informație. Astfel că, după ce am reușit să-l conving pe lordul Moyne să mă lase să chem garda înapoi,

m-am hotărît să o caut pe Natalie, unica mea informatoare în acest domeniu. Am reuşit să o găsesc într-un local de noapte.

De data aceasta nu părea deloc dornică să stea de vorbă cu mine. Încerca chiar să se eschiveze, noroc că am observat-o la timp.

— Nici o ştire despre ucigaşi, Natalie ? — am întrebat eu.

— N-am nici o ştire de nici un fel pentru dumneata, domnule maior — îmi răspunse ea rece.

— Ţi-e frică ? — am zis eu, văzînd-o că cerceta sala cu privirea.

Rîse sec.

— Nu, sînt numai dezinteresată. De ce aş interveni atunci cînd un antisemit va fi ucis.

Complotul exista deci, şi îl viza în mod sigur pe lordul Moyne ! Pentru una ca Natalie, deşi nu ajuta mişcarea sionistă, acesta era un antisemit.

L-am avertizat pe căpitanul Hastings, acesta era de aceeaşi părere cu mine, însă nu mi-a fost de nici un folos. Am ordonat santinelelor să mă anunţe imediat ce garda va fi ridicată de lordul Moyne. Cîteva zile mai tîrziu, sergentul escortei m-a anunţat că lordul Moyne dăduse oamenilor din pază o permisie de o zi. Santinelele egiptene fuseseră, de asemenea, expediate din post cînd am ajuns eu la reşedinţă. Am avut cu această ocazie cea mai scurtă întrevedere cu lordul Moyne.

— Am rechemat escorta şi garda, sir ! — i-am spus eu.

Apăsă pe un buton. Adjutantul intră.

— Hastings, dă ordin gărzii şi escortei să plece.

— Bine, sir.

Hastings a salutat şi a ieşit. Am făcut la fel şi m-am dus la ambasadă să-i cer ajutorul lui Miles Lampson. Acesta îmi promise să vorbească cu lordul Moyne.

Nu ştiu ce au vorbit, însă după discuţia lor, Hastings mi-a telefonat că garda şi escorta au fost rechemate.

— Sper să nu le mai expedieze — am spus eu. — Într-o zi li se spune oamenilor că misiunea lor este de o mare importanță, în altă zi li se spune că e inutil ce fac ei. E teribil de demoralizant. Nu mai știu oamenii ce să creadă !

A intrat lordul Moyne, a înclinat ușor capul și a schițat un surîs ca să-mi arate că nu-mi purta pică.

Era ultima dată cînd îl mai vedeam în viață.

În ziua crimei, am părăsit biroul la orele 12,30, ca de obicei, am trecut pe la ambasadă și am ajuns la 12,45 la biroul ministrului de stat. Jeepul poliției militare era parcat în fața intrării, ceea ce m-a făcut să cred că lordul Moyne se mai afla încă la birou. Nu am văzut însă mașina lui, dar se putea ca el s-o fi trimis undeva sau șoferul să fi plecat după benzină. Această presupunere liniștitoare a dispărut cînd l-am văzut pe șeful gărzii alergînd spre mine.

— Iar a început, sir — îmi zise el. — Chiar acum cîteva minute, înainte de a pleca de la birou. V-am dat un telefon la birou și mi s-a spus că sînteți în drum spre noi.

Lordul Moyne suspenda fără îndoială garda și la el acasă. Dacă ne grăbeam, aveam timp să-l împiedicăm și eram hotărît să-l înfrunt.

I-am spus sergentului să mă urmeze și i-am cerut șoferului să conducă cu cea mai mare viteză posibilă.

Am mers pe drumul obișnuit — podul Kaser el-Nil, prin fața Clubului Gezira, și am ajuns la reședință. Chiar înainte de a opri mi-am dat seama că se întîmplase o nenorocire. Un polițist egiptean se afla în fața porții principale, cu fesul dat pe spate, ștergîndu-și fruntea șiroind de sudoare. L-am recunoscut, era unul din oamenii care-l însoțea de obicei pe inspectorul Amin Abdullah. Avea ochii sticloși și era desfigurat de groază, părînd că este pe punctul să-și piardă cunoștința.

— Ce s-a întîmplat ? — am strigat eu.

Nu mai putea nici să vorbească. N-a putut decît să se întoarcă și să ridice brațele spre casă într-un gest automat.

Am observat că nu mai sînt santinelele la intrare abia cînd am pătruns înăuntru. Automobilul lordului Moyne se afla în spatele porţii. Două arme automate erau aruncate pe alee. Primul zgomot pe care l-am auzit a fost plînsetul unei femei. Era secretara ministrului.

— Au murit, au murit ! — a început ea să se bîlbîie.

Lordul Moyne, prăbuşit pe bancheta din spate, părea mort. Şoferul său, caporalul Fuller, pe jumătate căzut din maşină, era grav rănit. Pentru mine, cel mai important lucru era să-i prind pe asasini.

— Aveţi grijă de ei, chemaţi un medic, anunţaţi Marele stat major şi unităţile voastre, blocaţi podurile ! — am ordonat sergentului de escortă şi m-am repezit la poliţistul egiptean care rămăsese în faţa porţii.

— I-ai văzut pe oamenii aceia ? Răspunde-mi, pentru numele lui Dumnezeu, sau îţi sucesc gîtul ! — am strigat ca să-l trezesc din toropeală.

— Erau doi oameni pe biciclete — zise el în sfîrşit. Amin Abdullah îl urmăreşte pe unul.

— Pe unde au luat-o ? — am întrebat, aşezîndu-mă la volanul jepului.

Sharia ibn Zanki se întindea pe o distanţă apreciabilă pe direcţia nord-vest — sud-est. Poliţistul îmi arăta spre sud-est, spre inima oraşului Cairo.

— Cum erau îmbrăcaţi ?

— Cămaşă şi pantaloni kaki — răspunse egipteanul venindu-şi în fire. — Tineri, tenul de culoare închisă, însă puţin probabil să fie arabi.

— Am să conduc eu — i-am spus şoferului. — Nu-ţi pot cere să-ţi asumi un asemenea risc.

Dacă trebuia să călcăm pe cineva, preferam să fiu eu la volan.

— Înţeleg, sir ! — răspunse el exact în momentul cînd era să ne ciocnim cu un camion.

Era clar că ne trebuia puţin noroc ca să-i prindem, însă poziţia casei lordului Moyne ne oferea o mică posibilitate. Cartierul Zamalek se afla situat pe o mică insulă a Nilului, care avea legătură cu oraşul numai pe patru poduri. Pentru a ajunge la cel din sud asasinii trebuiau să parcurgă un drum lung şi să treacă prin faţa clubului Gezira, însă nu erau atît de proşti încît să aleagă acest drum. Podul cel mai apropiat se afla la vest, însă ducea în afara oraşului Cairo. Celălalt, podul Bulac, ducea spre centrul oraşului. Chiar şi fără indicaţia poliţistului, aş fi putut pune pariu că l-au ales pe acesta din urmă.

Claxonînd continuu, am coborît ca o furtună strada relativ liberă care duce spre marginea cartierului Sharia ibn Zanki, am luat-o apoi la stînga, pe urmă la dreapta, scrîşnind din frîne, pe artera Sharia Faud el-Awal (în prezent Sharia 26 iulie) din Zamalek şi care dădea spre podul Bulac.

La amiază traficul era foarte intens : camioane şi jeepuri ale armatei, limuzine americane, maşini vechi egiptene, taxiuri (ce constituiau întotdeauna un pericol), căruţe cu cai sau măgari, autobuze, tramvaie pe care circulau agăţaţi ciorchine de oameni, sute de pietoni făcînd slalom printre vehicule...

— Ţine-te bine ! — i-am zis şoferului apăsînd la maximum pe accelerator, claxonînd fără oprire, virînd brusc şi mergînd în zig-zag.

A ieşit un adevărat balamuc. O ploaie de înjurături s-a abătut asupra mea, în arabă dar şi în engleză, în timp ce zgîriam caroserii, ciocneam căruţe şi-i obligam pe pietoni să fugă cît îi ţineau picioarele. Cîţiva generali ce treceau într-o maşină au strigat la mine şi mi-au luat fără îndoială numărul. Un şofer de taxi s-a aplecat peste geamul maşinii şi m-a scuipat pentru că-l obligasem să-mi cedeze trecerea. Trecătorii mă ameninţau cu pumnii şi dacă ar fi avut pietre la îndemînă aş fi fost cu siguranţă linşat. Totuşi, reuşeam să înaintez.

Chiar la sosirea noastră la podul Bulac, l-am observat la vreo cincizeci de metri în faţă pe inspectorul Amin Abdullah, al

cărui turban flutura nebunește în timp ce el se strecura printre mașini cu motocicleta. Era evident că încă nu reușise să pună mîna pe asasini și am înțeles că acum aveam foarte puține șanse. Ordinul pe care-l dădusem pentru a se bara podurile nu fusese încă executat și dacă criminalii reușeau să ajungă pe celălalt mal și-ar fi pierdut repede urma în labirintul de străduțe din vechiul oraș Cairo.

Nu aveam altceva de făcut decît să continuăm urmărirea. Din fericire, polițistul care dirija circulația m-a recunoscut. El a oprit șirul de mașini ca să mă lase să trec.

— Blochează circulația în urma mea ! — i-am strigat cînd am trecut pe lîngă el.

Doream să fie oprite, în special, tramvaiele care circulau pe mijlocul drumului. Dacă acestea nu mai treceau, puteam să mă folosesc de șine ca să înaintez mai repede.

Turbanul lui Abdullah Amin continua să fîlfîie în fața mea cînd am observat, cu o undă de speranță, doi bicicliști.

După felul cum pedalau, mi-am dat seama că erau oamenii noștri. Pe podul Bulac, în orele de vîrf, un biciclist avea mare noroc dacă nu era ucis, chiar dacă mergea numai cu trei kilometri pe oră ; cu douăzeci și cinci, așa cum mergeau ei, era o adevărată sinucidere.

Erau aproape de jumătatea podului. Cu capul plecat și picioarele funcționînd ca niște pistoane, ei goneau să-și salveze viața.

Amin Abdullah ajunse în dreptul lor. Un moment mai tîrziu, cînd roata din față a motocicletei se afla la nivelul roții din spate a unei biciclete, inspectorul făcu o mișcare bruscă spre acesta. Biciclistul căzu, însă și Amin Abdullah a fost aruncat de pe motocicletă. Ar fi murit amîndoi dacă în spatele lor ar fi venit o mașină și nu o birjă. Birjarul opri atît de brusc birja încît mașina ce venea din spate n-a mai avut timp să oprească și a intrat în ea, apoi s-a produs o ciocnire în lanț, într-un zgomot de sticlă spartă și de metal lovit. Circulația din

sens invers se oprise şi, aşa, profitînd de spaţiul gol, m-am strecurat înainte.

Amin Abdullah şi biciclistul se luptau pe şosea, însă era clar că inspectorul era învingător. Mijloacele lor de locomoţie erau răsturnate lîngă ei, dar al doilea biciclist pedala acum mai repede, apropiindu-se de marginea podului.

Făcînd o rugăciune în gînd, m-am repezit spre un taxi, l-am obligat să frîneze, am depăşit o maşină şi am ajuns în spatele biciclistului. I-am lovit roata din spate şi bicicleta a zburat, în timp ce el a căzut exact în faţa noastră. Am frînat la maximum, iar şoferul s-a şi repezit la el fără să-l mai lase să se ridice. Am sărit imediat de la volan şi l-am aruncat pe tînăr în jeep. Aproape imediat Amin Abdullah şi un poliţist îl aduseră şi pe celălalt.

Nici unul dintre ei nu era grav rănit. Erau zgîriaţi, zdrobiţi, gîfîind de oboseală, însă nu le era frică. N-am văzut niciodată arestaţi atît de liniştiţi ca aceşti fanatici curajoşi, aroganţi, brutali şi fără inimă.

Circulaţia se oprise complet, cea mai mare parte a şoferilor se alăturase grupului de curioşi care ne înconjurau. Din fericire, ne aflam la extremitatea podului — mult mai aproape decît îmi imaginam, lucru foarte bun pentru nervii mei — astfel că m-am dus în cafeneaua cea mai apropiată.

— Sînt oamenii dumitale — i-am spus eu lui Amin Abdullah.

El a telefonat şefului poliţiei din Cairo, iar şeful Marelui stat major şi şeful poliţiei au sosit după cîteva minute cu o dubă şi o escortă pentru a-i transporta pe cei doi la postul de poliţie din Zamalek. I-am urmat în jeepul meu şi am asistat la interogatoriul preliminar.

Totul a fost foarte simplu. Au mărturisit de la bun început că l-au ucis pe lordul Moyne. Făceau parte din organizaţia „Luptători pentru libertate din Israel" şi au declarat că veniseră la Cairo special cu acest scop. Au declarat că regretă, deşi nu

păreau, că l-au ucis pe caporalul Fuller, însă fuseseră constrînşi să o facă deoarece acesta încercase să intervină. Au dat dovadă de un calm şi de o siguranţă impresionantă.

— Cine va trimis să comiteţi această crimă ?

Au zîmbit, clătinînd din cap. Nici ameninţările, nici promisiunile nu i-au făcut să ne dea vreo informaţie.

Interogatoriul preliminar putea fi considerat încheiat, însă aproape imediat a început o adevărată defilare a personalităţilor, care a continuat pînă noaptea tîrziu. Aproape toţi cei care aveau o oarecare importanţă, începînd cu şeful Marelui stat major şi terminînd cu rabinul din Cairo, de la fostul electrician al regelui Faruk pînă la ministrul de interne, cu toţii veniseră să-i vadă pe asasini. Era o curiozitate deplasată şi am constatat cu o plăcere răutăcioasă că nu au putut obţine de la ei nimic în plus faţă de ce obţinuserăm noi de la bun început.

Pentru prima dată după atentat am avut timp să reflectez. Eram foarte deprimat, căci arestarea asasinilor nu constituia un succes. Succes ar fi fost dacă aş fi prevenit această crimă. Observînd strălucirea fanatică din ochii lor, mi-am amintit ce-mi spusese lordul Moyne despre idealişti, gata să moară ca nişte martiri pentru cauza lor şi împotriva cărora nu se putea face nimic !

Faptele îi dădeau dreptate, dar nu era mai puţin adevărat că el însuşi le crease o bună ocazie asasinilor. Dacă n-ar fi suspendat escorta şi garda din faţa casei...

Însă, aşa cum arătau faptele, garda fusese probabil suspendată înainte de întoarcerea lui acasă. De ce nu fusesem anunţat ?

Cum nu mai aveam nimic de făcut, l-am chemat pe Amin Abdullah să reconstituim faptele. Cu ajutorul său am aflat ce se întîmplase.

— Lordul Moyne a suspendat garda imediat după micul dejun — îmi spuse el.

— Ce ? Atunci de ce dracu nu m-aţi anunţat ?

— Pentru că nici eu nu știam. Am fost plecat în tot timpul dimineții.

— Cineva de la poliție ar fi trebuit s-o facă în locul dumitale !

— Desigur, însă au aflat de suspendarea gărzii abia la orele 11,30.

— Cum e posibil așa ceva ? Garda n-a raportat pînă la ora aceea nimic ?

— Nu este în întregime greșeala ei. Garda trebuia să fie schimbată la ora 8, cînd lordul Moyne a concediat-o. Schimbul a sosit la ora 9,30. Cei doi șefi ai gărzii au considerat că era bine să se prezinte împreună la unitate.

— Și le-a trebuit două ore pentru treaba asta ?

— Cum au ajuns, li s-a dat imediat o nouă misiune. Cei de la comisariat m-ar fi anunțat numai la ora 13 că garda a fost suspendată, cînd mă duceam în control, deoarece eram plecat în oraș. Și-au zis că n-are să se întîmple nimic, că nu riscau nimic dacă nu mă anunțau imediat.

— Dumnezeule ! Ce fac cei de la comisariat ?

— Știți cît de greu merg lucrurile în administrația egipteană ! Cînd s-au hotărît să-mi telefoneze și să mă anunțe, lordul Moyne era deja mort.

După ce am reușit să înghit toate „explicațiile" acestea, Amin Abdullah mi-a dat cîteva amănunte despre atentat.

— Am ajuns la reședință la ora obișnuită, cu încă un inspector. Cînd am observat că garda nu este la intrare, m-am îngrozit. În timp ce parcam motocicletele, doi bicicliști au ieșit din grădină. Eram prea ocupat ca să-i opresc. Am auzit apoi un servitor sudanez strigînd „puneți mîna pe asasin". Cei doi oameni erau prea departe ca să-i somez și să trag. M-am aruncat pe motocicletă și m-am repezit în urma lor. Restul îl cunoașteți.

Din alte surse am aflat și alte amănunte. Cei doi se ascunseseră lîngă poartă. Cînd lordul Moyne a sosit acasă ei au ieșit

din ascunzătoare şi l-au ciuruit cu rafale de automat. Caporalul Fuller a încercat fie să-i sară în ajutor lordului, fie să pună mîna pe asasini, dar aceştia l-au ucis şi pe el. După aceasta au aruncat armele şi au sărit pe biciclete.

E uşor de înţeles cum au aflat că locuinţa lordului nu mai era păzită. M-am gîndit şi la o eventuală corupţie în rîndul pazei, însă mi-am dat seama imediat că această supoziţie nu avea nici un sens. Bicicleta constituia mijlocul de transport cel mai popular, mai ales pentru tinerii care treceau cu sutele prin Zamalek spre cartierul săracilor, Dokki, pe malul stîng al Nilului. Dacă aceştia trecuseră în mod regulat, de două sau de trei ori pe zi, pe Sharia ibn Zanki, nu au trezit nimănui nici o bănuială. Santinelele noastre, destul de neglijente, fără îndoială, nici nu-i remarcaseră.

Cei doi oameni nu se aflau pe listele celor cincizeci de membrii ai organizaţiei Stern şi ei au refuzat să ne furnizeze orice informaţie suplimentară. „Luptătorii pentru libertate din Israel" cîştigaseră o victorie sau, mai bine zis, comiseseră un asasinat odios. Declaraţiile, evident sincere, făcute de conducătorii comunităţilor evreieşti din Palestina, Egipt şi Anglia dovedeau că părerea evreilor era că libertatea Israelului fusese mai mult întîrziată decît accelerată de politica antisionistă a guvernului englez de după război şi eu personal înclin să le dau dreptate.

După ce am predat pe cei doi prizonieri poliţiei egiptene am considerat afacerea terminată pentru mine, însă mă înşelam.

În aceeaşi noapte fuseseră transportaţi la închisoarea comisariatului unde erau închişi criminalii primejdioşi şi de unde, pînă atunci, nu reuşise nici o evadare. A doua zi am aflat că organizaţia Stern intenţiona să-i elibereze. Informaţia provenea din aceeaşi sursă ca şi cea care mă anunţa de posibilitatea unui atentat şi deci era demnă de încredere.

— Țineți-i pe prizonieri sub observație discretă, fără să atrageți însă atenția egiptenilor — mi s-a ordonat. — Dacă evadează, veți răspunde personal.

Eram sigur că organizația Stern nu va ataca închisoarea. Ea va încerca să-și atingă scopul prin corupție. Banii nu lipseau și în Egipt se găseau destui care să se vîndă. M-am folosit de toate pretextele ca să-i vizitez pe deținuți și să organizez o supraveghere permanentă în afara zidurilor închisorii.

Criminalii au fost judecați de un tribunal egiptean, iar la tribunal au fost aduși într-un camion atît de înțesat de polițiști încît deținuții abia mai puteau respira. Alte șase camioane încărcate cu polițiști alcătuiau escorta. M-am alăturat și eu cu jeepul coloanei de mașini militare.

Procesul a fost foarte scurt și foarte concret. Cei doi au mărturisit fără nici o reținere că l-au ucis pe lordul Moyne. Inspectorul Amin Abdullah a prezentat raportul, dar personal, din motive de securitate, nu am fost convocat ca martor. Condamnați la moarte, cei doi evrei nu au manifestat nici cea mai mică teamă.

Am fost din nou prevenit că organizația Stern voia să-i elibereze. Am convins autoritățile egiptene să-i transfere pe deținuți din închisoare în închisoare pînă în ziua execuției. Avîndu-se în vedere inviolabilitatea comisariatului, cererea mea poate părea bizară. Unica primejdie era coruperea pazei și, din acest motiv, transferurile frecvente constituiau singurul mijloc de a evita o astfel de posibilitate.

Am primit ordin să asist la execuție, treabă foarte puțin agreabilă pentru mine. Spînzurarea este un lucru îngrozitor, ultima indecență a unei lumi care n-a fost niciodată frumoasă dacă este privită sub masca respectabilității. Cu această ocazie singurii care au dat dovadă de demnitate au fost condamnații.

Au sosit cu capul sus, cu privirea mîndră, exact antiteza evreului slugarnic și fricos din caricaturi. Pe eșafod au intonat

imnul național israelian, „Hatikvah". Nici unul din ei nu l-a sfîrșit.

Cu aceasta însă, nu s-a terminat totul. Am aflat că organizația Stern voia să ridice corpurile. Am însoțit medicul care trebuia să constate moartea celor doi și am supravegheat înmormîntarea. Poliția egipteană a păzit mormintele mai multe săptămîni în șir.

După cîte știu, nimeni în afară de cei doi evrei n-a fost pedepsit pentru moartea lordului Moyne. Inspectorul Amin Abdullah a fost avansat și decorat. Cu ocazia unei ceremonii de la Palatul Abdin a fost făcut sublocotenent, a primit o medalie britanică din partea ambasadorului nostru și crucea „Ordinul Nilului" din partea unui reprezentant al regelui Faruk.

CIVIL

Între timp mi s-a cerut să renunț la uniformă și să iau în primire securitatea ambasadei engleze.

Trebuia să-mi iau în primire noul post în luna octombrie 1946, însă pentru aceasta aveam nevoie să obțin demobilizarea. Ministerul de Război și Ministerul de Externe au discutat situația mea timp de trei luni, presupun că mai mult problema soldei, fapt care a făcut ca transferul din armată în diplomație să nu aibă loc oficial decît în luna februarie 1947. Dar, așa cum se întîmplă de obicei în asemenea cazuri, lucram de mult la ambasadă, toate problemele de transfer fiind doar o pură formalitate.

A fost deci necesar să-mi încep noua meserie pe cînd mai eram încă militar, iar prima mea sarcină a constituit-o organizarea apărării materiale a ambasadei după plecarea gărzii militare, ce urma să fie retrasă împreună cu trupele britanice. A trebuit să mă ocup de această chestiune împreună cu generalul Selim Zaki, șeful poliției din Cairo, și cu vechiul meu prieten, colonelul Wasfi, șeful gărzii de protecție.

Selim Zaki nici nu și-a ascuns măcar ironia cînd l-am anunțat despre numirea mea în această funcție.

— N-am crezut niciodată că trupele britanice vor pleca din Cairo — îmi spuse el. — Faptul că ați lepădat uniforma este o nouă manevră dibace din partea voastră. Nici nu s-ar putea spune că ați purtat-o prea mult. Presupun că și aici exercitați aceeași meserie !?

— De acum înainte — am răspuns eu pe un ton hotărît — sarcina mea este de a asigura securitatea personală a personalităților britanice și a bunurilor ce aparțin Regatului Unit, în mod special împotriva actelor de violență care ar putea surveni.

Acesta s-a înroșit, s-a enervat, apoi s-a înseninat.

— Foarte bine ! — făcu el. — Spuneți-mi ce doriți și vom vedea ce putem face.

Am întins un plan al ambasadei.

— După cum puteți vedea, nu-i ușor de apărat. Perimetrul ei este de aproximativ patru sute de metri. În față are un gard de fier foarte solid, în părți un zid suficient de înalt. Însă spre fluviu nu se află decît un parapet mic și oricine poate să-l sară. Pentru partea aceasta aș dori să ne fie afectată o gardă permanentă care să funcționeze zi și noapte.

— Cîți oameni ?

— Patru ar fi de ajuns, cu condiția să-mi fie trimiși mai mulți în cazuri de necesitate.

— De acord ! Mai doriți ceva ?

— Voi fi, de asemenea, șeful Biroului britanic din Orientul Apropiat, cu sediul la Cairo, și răspund de paza tuturor consulatelor din Egipt, însă aceasta nu are nici o legătură cu dumneavoastră. Aș dori, de asemenea, o escortă specială pentru ambasador. Propun ca aceasta să fie compusă dintr-un ofițer și patru subofițeri.

— Vor fi suficienți pentru sir Roland Campbell — zise Selim Zaki zîmbind pentru prima dată. — Pentru predecesorul său nu ar fi fost de ajuns o armată întreagă.

Lordul Killearn, care împreună cu sir Miles Lampson comandase tancurile cu ocazia ultimatumului din 4 februarie 1942,

tocmai plecase în Anglia cu titlul de „omul cel mai urît în Egipt".

Toţi poliţiştii proveneau din garda de protecţie şi erau aleşi de colonelul Wasfi. Pentru a fi oarecum folositoare, garda trebuia să patruleze în interiorul perimetrului, însă nu-i lăsam pe poliţişti să se apropie de clădirile în care se aflau documente sau aparatură secretă. Vechiul proverb „paza bună trece primejdia rea" era lozinca mea.

Între timp am recrutat şi organizat o mică grupă de paznici de origine britanică. Am reuşit să angajez o jumătate de duzină din foştii mei subordonaţi, care urmau să fie demobilizaţi, şi l-am numit şef pe sergentul major Jack Ewen. Pe ceilalţi i-am ales din rîndul englezilor şi maltezilor din Cairo. Ministerul mai trimisese cîţiva paznici din Anglia, printre care şi cîţiva poliţişti care lucraseră în Palestina. Am organizat astfel un mic grup de „tehnicieni civili". Datorită faptului că trebuia să organizăm şi paza consulatelor din Alxandria, Port Said şi Suez, acest grup nu constituia o forţă prea mare.

Am însărcinat patru dintre paznici să patruleze în permanenţă în jurul ambasadei împreună cu poliţiştii egipteni (şi să-i verifice pe aceştia dacă nu dormeau în timpul serviciului). Am numit un bun ţintaş, cu oarecare experienţă în poliţie, ca gardă personală a ambasadorului. Cu consimţămîntul Ministerului de Externe şi al guvernului egiptean, mi-am procurat o cantitate de arme de la autorităţile militare — revolvere şi automate — avînd astfel un mic arsenal în incinta ambasadei. După căderea nopţii, paznicii purtau automate.

Trebuia să asigur protecţia tuturor persoanelor şi bunurilor britanice, a întregii colonii engleze din Egipt, sarcină ce revenea înainte Consulatului general.

Aceasta însemna că eu trebuia să menţin un sistem de legături cu toate consulatele din afara oraşului Cairo, să mă ocup de reprezentanţele britanice, de şcoli şi de celelalte instituţii, să le previn în caz de primejdie, să le sfătuiesc ce să facă. BOAC şi

celelalte companii aeriene cereau avizul meu pentru a permite sau nu pasagerilor în tranzit să iasă din perimetrul aerodromului, unde se găseau, oarecum, în siguranță.

Ministerul de Externe a recunoscut importanța rolului meu și mi s-a acordat rangul de secretar II (am fost avansat prim-secretar în 1951), grad foarte înalt pentru cineva care nu lucrase pînă atunci în diplomație. Guvernul egiptean, indignat de avansarea mea, a început să-mi acorde atenție. Circulau diferite legende în legătură cu mine, fiind considerat „omul-mister" al guvernului britanic.

Egiptenii aveau dreptate cînd bănuiau că nu fusesem numit în ambasadă numai datorită experienței mele în „paza demnitarilor" ci și datorită faptului că cunoșteam bine țara și aveam numeroase legături în domeniul informațiilor. După terminarea războiului cu Germania, activitatea mea de contraspionaj se orientase în special spre domeniul politic, iar Ministerul de Război trimitea rapoartele mele la Ministerul de Externe, așa că transferul a însemnat punerea de acord a statutului meu cu ceea ce eram de fapt. Mai mult decît atît, îndeplineam sarcinile cu aceeași rețea.

După acordul Sidki-Bevin, din octombrie 1946, speram că vom intra într-o perioadă calmă, cel puțin în ceea ce privea relațiile anglo-egiptene, deși Egiptul putea fi cuprins în orice moment de revoluție. Totuși, acordul n-a fost niciodată ratificat datorită neînțelegerilor în legătură cu Sudanul, iar guvernul lui Sidki Pașa a căzut datorită acestor disensiuni. Străzile au răsunat din nou de amenințări împotriva englezilor. Noul prim-ministru, Nokrași Pașa, a întrerupt negocierile cu Londra cîteva săptămîni mai tîrziu, iar relațiile între cele două țări s-au înrăutățit.

Partidul Wafd se afla în opoziție, iar șeful lui, Nahas Pașa, agita spiritele contra guvernului. La 12 februarie 1947 — la sărbătoarea Mouled el-Nabi, aniversarea profetului — Nahas Pașa a rostit un discurs incendiar împotriva adversarilor săi. S-au produs ciocniri pe străzi. Mi-am pus turbanul și am ieșit

să văd care era temperatura mulțimii. O masă mare de oameni agresivi și urlînd umplea Sharia Soliman Pașa, una din arterele principale ale orașului Cairo.

Ca de obicei, primele victime au fost vitrinele, iar apoi luptele nu se mai dădeau pentru motive politice, ci pentru a obține o parte din pradă. Patrulele lui Selim Zaki, șeful poliției, încercau să împrăștie lumea cu lovituri de măciucă. Eu m-am trezit într-un mic grup de pungași care a fost încercuit de o patrulă. Dacă m-aș fi legitimat, asta mi-ar fi dat drumul, însă mulțimea m-ar fi linșat. Am fost dus la poliție împreună cu ceilalți și acolo l-am convins pe un ofițer neîncrezător să transmită un mesaj lui Selim Zaki. Acesta m-a chemat la el.

— Credeam că nu te mai ocupi de munca informativă, maior Sansom — îmi zise el. — E o comportare cam stranie pentru un diplomat.

— Nu fac încă parte din corpul diplomatic ! — i-am replicat eu.

— Aha ! Lucrați însă la ambasadă de vreo trei sau patru luni. O știu pentru că v-am și ajutat — îmi spuse el pe un ton sarcastic.

— N-am fost încă demobilizat — m-am încăpățînat eu, furios că-i dădusem prilejul să rîdă de mine.

Demobilizarea mea a avut loc cinci zile mai tîrziu și am intrat astfel în mod oficial în corpul diplomatic.

A doua zi am plecat la Alexandria, unde am predat — la 9 februarie 1947 — cazarma Mustafa Pașa, pe care o ocupasem o perioadă lungă de timp. În sfîrșit, am predat și faimoasa cazarmă Kasr el-Nil, la 28 martie. Totul a fost făcut prea tîrziu și nu am primit în schimb nici un semn de recunoștință. Mulțimea ne privea cu ochi răi.

La 6 mai am fost invitat la o recepție dată la Palatul Abdin de către regele Faruk, cu ocazia celei de-a unsprezecea aniversări a domniei sale. Orașul Cairo era iluminat de sărbătoare,

populația era veselă. Tocmai îmi potriveam cravata albă, cînd a sunat telefonul.

— Maiorul Sansom ?

— La telefon.

— Aici căpitanul Murad Effat. Cinematograful Metro a sărit în aer. Probabil că printre uciși și răniți să fie și englezi.

— Mulțumesc, vin numaidecît.

Era a treia diversiune împotriva unui cinematograf de la începutul anului. Metro, cel mai mare cinematograf din Cairo, se afla pe bulevardul Sharia Soliman Pașa. O mulțime de oameni se îngrămădiseră, împiedicînd mașinile pompierilor și ambulanțele să se apropie, blocau intrările, în timp ce oamenii ce se aflau în interior se luptau cu disperare să se salveze.

Am parcat mașina pe o stradă laterală și am încercat să-mi fac drum. Nu eram singurul cu cravată albă și frac. Mai mulți ofițeri superiori de poliție au fost anunțați de această diversiune în timp ce se pregăteau să meargă la recepție. Am luat hotărîrea să ne facem drum cu toții, am fost îmbrînciți, trîntiți și chiar călcați în picioare, însă am reușit să ajungem la locul diversiunii. Pompierii și infirmierii s-au strecurat împreună cu noi și au reușit să localizeze focul.

Am ajuns cam la douăzeci de minute după explozie. Patru egipteni au fost uciși și treizeci și opt răniți, printre care și Hussein Sobhi Bey, adjunct al șefului poliției din Cairo. Un singur englez, funcționar la Ministerul de Război egiptean, fusese atins, însă nu avea răni grave. Am discutat cu el, m-am asigurat că e bine îngrijit și m-am dus împreună cu ceilalți polițiști la locul exploziei. Directorul cinematografului, nervos, foarte tulburat, încerca să dea semnalmentele unui om pe care-l văzuse ieșind în fugă cu cinci minute înainte de explozie. Selim Zaki a sosit chiar în clipa aceea și s-a încruntat cînd a dat cu ochii de mine.

— Maior Sansom, nu aveți nici un drept să vă amestecați aici ! — strigă el.

— Un englez a fost rănit. Are nevoie de protecția mea ! — am replicat eu.

— Protejați-l, însă lăsați ofițerii mei să se ocupe de anchetă.

Era furios că nu putuse să prevină atentatul și îngrozit că propriul său adjunct fusese rănit. M-am retras fără să mai adaug ceva, căci avea dreptate, n-aveam nici un drept să particip la anchetă.

M-am dus la recepția de la Palatul Abdin, unde știrea despre diversiune nu prea fusese luată în considerație, deși putea constitui un avertisment pentru regele Faruk. Prin intermediul unor informatori au fost arestați doi studenți, membri ai „Fraților musulmani", și condamnați la închisoare pe viață.

Retragerea trupelor engleze din Cairo și din Delta Nilului în loc să liniștească spiritele a dat curaj agitatorilor antibritanici care se simțeau acum mai puțin în primejdie. Premierul Nokrasi Pașa, luînd în considerare numai opinia publică, a trimis în luna august a anului 1947 o notă Consiliului de Securitate prin care cerea retragerea totală a trupelor britanice din Egipt și să se pună capăt regimului colonial din Sudan.

În anul respectiv, Ramazanul, luna de post la egipteni, a început în iulie. Am propus lui Selim Zaki să fie sfătuiți toți cetățenii britanici să nu frecventeze cartierele periferice.

— Excelentă idee ! — îmi răspunse el. — La ce cartiere vă referiți ?

I-am arătat o hartă a orașului unde indicasem locurile mai periculoase.

— Iată-le ! — i-am spus eu. — Vreți să mai adăugați ceva ?

El făcu un gest, înconjurînd întregul oraș Cairo.

— Știu ! — i-am răspuns. — Ați putea indica întreg Egiptul.

— Tot Orientul Mijlociu — ripostă el.

— Totuși, un număr de cetățeni britanici au hotărît să rămînă în această zonă geografică. Datoria mea e să îi apăr, dacă pot !

— E şi datoria mea — spuse el zîmbind, căci, în ciuda defectelor sale, avea simţul răspunderii.

Îmi mai indică două sau trei cartiere.

— Voi trimite o circulară tuturor englezilor aflaţi la Cairo — l-am asigurat la plecare.

— Voi participa şi eu la cheltuieli — a reluat el. — Aş vrea şi eu nişte exemplare pentru a le trimite şi celorlalţi europeni. „Fraţii musulmani" nu cer paşaportul albilor, îi consideră pe toţi englezi.

DUȘMANI DIN INTERIOR

Este evident că nu pot vorbi nimic despre problemele interne ale ambasadei, însă, într-o mică colectivitate ca cea de la Cairo, anumite incidente nu pot rămîne secrete. De altfel, dacă în aceste incidente interveneau și autoritățile egiptene, secretul devenea public.

Una din sarcinile mele era să împiedic scurgerea de informații.

— Primejdia scurgerii informațiilor se datorează neglijenței — mi-a spus unul din superiorii mei cînd am primit această funcție. — Aveți grijă să nu fie lăsate la întîmplare documentele secrete. Tot personalul a fost verificat, așa că nu aveți de ce să vă temeți din partea lui.

Am fost îngrozit. După ce lucrasem atît de mult timp cu trădători, unii din ei funcționari la alte ambasade, care, la rîndul lor, fuseseră „verificați cu grijă", îi consideram pe noii mei colegi drept trădători de profesie. Interlocutorul se pare că a citit acest gînd pe fața mea, căci s-a grăbit să adauge :

— Desigur, dacă comportarea cuiva vă dă de bănuit, trebuie să faceți o anchetă, oricît de neplăcut ar fi acest lucru.

Am admirat în tăcere naivitatea lui : „să aștepți bănuielile și apoi să acționezi !"

După ce petrecusem ani întregi încercînd să străpung mijloacele de apărare ale altora, mă întrebam acum cum trebuie să mă apăr, aflîndu-mă de cealaltă parte a baricadei. Elementul cel mai vulnerabil, m-am gîndit eu, sînt stenodactilografele recent sosite din Anglia. În acel moment era lucru ştiut că Ministerul de Externe nu avea personal feminin de carieră, astfel că erau trimise în străinătate, în mod provizoriu, tinere care, în majoritate, doreau înainte de toate să se distreze. În comparaţie cu austeritatea care domnea în Anglia, în acea perioadă Egiptul era ţara plăcerilor. Prăvăliile erau pline cu tot felul de produse şi cu bani se putea obţine orice. Cea mai delicată problemă era că personalul ambasadei era prost plătit. Dintr-un motiv pe care nu l-am studiat prea mult, misiunile diplomatice compensau acest lucru permiţînd funcţionarilor să cumpere alcool fără a plăti taxe vamale. Oricine putea să se îmbete la orice oră din zi sau din noapte şi unii socoteau acest lucru o ocazie prea frumoasă ca s-o scape. Nu ştiu dacă această metodă a îmbunătăţit activitatea ambasadei, însă, în orice caz, nu era de natură să asigure secretele din ambasadă.

Unele din tinerele stenodactilografe aveau mulţi prieteni şi au descoperit repede că tinerii egipteni bogaţi nu erau atît de exigenţi ca europenii. Chiar şi celor care ne urau le făcea plăcere să iasă în lume cu o englezoaică blondă. Astfel, stenodactilografele au putut constata că puteau petrece o seară în cel mai frumos local, cu icre negre şi şampanie, lăsîndu-l în schimb pe admirator să le ţină de mînă în public. Unele dintre ele însă ar fi plătit mai degrabă aceste seri povestind bîrfelile de la ambasadă decît să dea un sărut la despărţire.

Nu există o limită prea precisă între flecăreală şi informaţii, de aceea am supravegheat îndeaproape viaţa socială a acestor tinere. Nu era prea greu, nu numai datorită faptului că îmi păstrasem toate „relaţiile", ci şi pentru că orice apariţie în public a unei funcţionare de la ambasadă cu un egiptean dădea loc la multe comentarii. Cred că nu se simţeau deloc suprave-

gheate. Una din ele probabil că se mai întreabă și acum de ce a fost atît de brusc trimisă înapoi în Anglia. A avut ghinionul să se împrietenească cu un tînăr ofițer egiptean pe care îl aveam în atenție și căruia, după ce băuse prea multă șampanie, îi povestise despre munca ei de la ambasadă. Am trimis-o în Anglia înainte ca lucrurile să fi mers mai departe.

În total au fost trimise în țară trei fete. De fapt, nici una nu furnizase secrete importante. Una din ele nu făcuse altceva decît o plimbare în costum de baie de la locuința ei din Zamalek pînă la șirandul de la Gezira Sporting Club, dar acest fapt era cît pe ce să provoace, în același timp, o adevărată răscoală și un incident diplomatic. Chiar a doua zi a fost dusă, bine înfofolită, la aerodrom.

Un tînăr funcționar îmi atrăsese atenția, deoarece părea să facă cheltuieli prea mari pentru posibilitățile sale. Acest fapt nu mai constituie un secret, deoarece a fost povestit în presa egipteană.

Pimples („plin de coșuri"), cum l-am botezat eu, era un tînăr destul de respingător, mare afemeiat, foarte libertin, fiind chemat la ambasador în nenumărate rînduri pentru indisciplină în urma plîngerilor mai multor fete. Nici una din ele nu voia să aibă legături cu el și nu avea nici un prieten. Am îmbrăcat vechiul meu costum egiptean și l-am urmărit de mai multe ori. De fiecare dată plimbările lui se terminau la un bordel. Deodată a fost văzut cu o prietenă, o femeie măritată, foarte frumoasă. Cuplul a devenit foarte cunoscut în lumea petrecăreților. Toată lumea se mira de interesul pe care îl manifesta această femeie pentru un tînăr atît de respingător. Eu am început să-i supraveghez îndeaproape pe amîndoi. Am constatat foarte repede că cheltuiau mult mai mult decît cîștiga Pimples. Ar fi putut să contribuie și ea cu bani de la soțul ei, însă am renunțat la această idee cînd am aflat că el i-a cumpărat un colier foarte scump. Ea a început să poarte bijuterii noi, pe care nu i le mai văzusem și care păreau să constituie baza atașamentului ei față de Pimples.

M-am gîndit imediat că vindea secretele ambasadei, însă cercetările mele în această direcție n-au dat nici un rezultat. Nu i-am mai stabilit nici o altă legătură în afară de această femeie. La ambasadă nu avea acces la documente secrete.

Pimples era funcționar la contabilitate. Nu făcusem nici un pas în soluționarea acestui caz, cînd un informator mă anunță că Pimples vrea să spele putina. Voia să plece a doua zi cu avionul de Bagdad. M-am dus la aeroport, însoțit de un ofițer de poliție, și l-am găsit în sala de așteptare. După prima surpriză, acesta a fost foarte violent și numai cu forța am putut să-l readuc la ambasadă. Aici el m-a anunțat că vrea să demisioneze.

— Îmi dați voie să plec ? — mă întrebă el.

Am încercat să cîștig timp vorbindu-i de obligațiile ce-i reveneau în urma semnării contractului și de necesitatea unui preaviz. El spuse că vrea să plece imediat și mă acuză că-l reții cu forța. Avea totuși aerul unui om încolțit. I-am răspuns că iau riscul asupra mea și că-l reții în interesul securității statului. A avut un adevărat rîs isteric.

— Deci, mă luați drept spion ? — exclamă el.

Am văzut ușurarea din ochii lui și am înțeles imediat cît de prost fusesem. Din deformație profesională nu-mi imaginasem că Pimples ar fi putut cîștiga bani și prin alte mijloace decît vînzînd secrete. El era funcționar la contabilitate și verificarea anuală a cheltuielilor trebuia să aibă loc peste cîteva zile. Totul devenise foarte simplu.

— Nu cred că sînteți un spion, — i-am spus eu — însă sînt și alte mijloace de a acționa împotriva statului. Vă voi reține pînă la verificarea cheltuielilor ambasadei.

Nu era decît un bluf, însă a reușit. Pimples a capitulat. Cu ajutorul său am descoperit că delapidase sume considerabile. Cea mai mare parte a banilor servise la cumpărarea de bijuterii. Se înțelesese cu concubina lui să se întîlnească la Bagdad, unde din vînzarea bijuteriilor și-ar fi putut asigura o existență onorabilă. Cel puțin așa credea Pimples. Femeia părăsise deja ora-

șul Cairo, însă nu plecase la Bagdad, deși a avut grijă să ia cu ea și bijuteriile.

— Ce se va întîmpla cu mine ? — întreba el.

A fost dat afară și trimis în Anglia, unde cred că a fost tratat așa cum merita.

În diplomație, securitatea este foarte grea, deoarece diplomații își acordă ajutor reciproc și mai există și convingerea că un diplomat nu poate trăda. Am discutat această problemă cu șeful meu direct de la ambasadă.

— Eforturile pentru a împiedica vinderea documentelor secrete mi se pare că sînt îndreptate foarte puțin înspre oamenii care le dețin — am spus eu. — Supraveghem cu foarte multă grijă pe omul de serviciu care spală parchetul, deși el n-a văzut niciodată un document secret și nici n-ar fi probabil capabil să-și dea seama care anume din acestea este secret. În schimb, eu sau dumneata, care avem acces la documentele cele mai secrete, scăpăm aproape de orice control. Dacă unul din noi este trădător, poate face acest lucru pînă va fi scos la pensie.

— Dumneata, Sammy, se poate ! — îmi spuse el. — Însă eu sînt sigur că n-aș scăpa de ochiul dumitale.

I-am mulțumit pentru compliment și am dat din cap.

Curînd acesta a fost înlocuit cu nemernicul Donald Maclean.

Nu pot spune prea multe lucruri despre activitatea lui Maclean la ambasada din Egipt, însă conduita sa în afara serviciului constituia la acea dată un scandal public.

A fost numit la ambasada din Cairo la sfîrșitul anului 1948 și la început a făcut o impresie excelentă. Era numit în locul lui Richard Speaght, ca director al securității interne, și manifesta un interes deosebit păstrării documentelor secrete, preocupare care mi-a plăcut. A trebuit, totuși, să-mi schimb curînd părerea. Am avut cîteva neînțelegeri pe care le-am raportat unei autorități superioare și care urma să-i amintească că trebuie să se conformeze regulamentului ca oricare altul. Acum sînt sigur că timp de un an și jumătate cît a lucrat la ambasadă și unde, da-

torită funcției sale, avea acces la documentele secrete, Maclean ar fi putut ieși de cîte ori ar fi dorit cu o servietă plină cu asemenea documente.

Puțin timp după sosirea lui, una din tinerele funcționare s-a împrietenit cu un personaj foarte puțin recomandabil. Am remarcat că purta aproape tot timpul o poșetă mare, demodată, care contrasta cu eleganța ei.

I-am împărtășit aceste bănuieli lui Maclean.

— Cred că ar fi bine să facem controale periodice la ieșirea din ambasadă. Am putea ruga fiecare fată să-și deschidă poșeta...

— Ar fi foarte jignitor — îmi răspunse el cu convingere. — Nici o fată n-ar accepta și eu nu le-aș putea reproșa nimic. Mă surprinde această idee din partea dumitale.

— Astfel de controale se fac și la vamă și nimeni nu le-a socotit vreodată jignitoare — am replicat. — De asemenea, sînt percheziționați și minerii ca să nu coboare în mină cu chibrituri la ei.

— Atît timp cît voi fi director al serviciului de securitate interioară nu se vor face astfel de controale — mi-a răspuns categoric.

Oricare altul în locul lui, probabil că mi-ar fi răspuns la fel. Mi-am adus aminte de incident citind dezbaterile privind cazul Vassall. Acesta scotea documentele secrete camuflate în ziare sau reviste. Un control la ieșire l-ar fi putut surprinde, remarca tribunalul, totuși, se considera că o asemenea măsură era inacceptibilă", deci impracticabilă. Este, evident, o prostie. Mai tîrziu, din curiozitate, am întrebat diferiți membri ai ambasadei, de diverse ranguri, cum ar fi reacționat la astfel de controale. Nici unul dintre ei nu s-ar fi simțit jignit.

Maclean locuia la Zamalek în apropierea locuinței mele și soția sa, Melinda, de origine americană, s-a împrietenit cu a mea. Aceasta dădea dovadă de neliniște și a mărturisit că era îngrijorată din cauza lui Donald.

Adevărul e că se îmbăta foarte des și atunci devenea certăreț și brutal. L-am văzut prima dată în starea aceasta pe cînd eram invitat la el. Melinda m-a scos repede din apartament ca să nu fiu aruncat de el afară. Astfel de incidente nu puteau fi trecute cu vederea. Toți servitorii noștri erau egipteni și gata să bîrfească. Într-o zi Maclean a venit beat la o recepție diplomatică, unde a dat naștere unui mare scandal. Curînd a început să bea și la birou.

Mă aflam într-o mare încurcătură. Asemenea stare de lucruri trebuia s-o rezolve tocmai el ! Anunțasem autoritățile superioare și pe urmă m-am hotărît să mă adresez Melindei.

— Înainte cum se comporta ? — am întrebat-o.

A șovăit, însă dorința de a-și ajuta soțul a făcut-o să vorbească.

— La fel, de cînd îl cunosc.

Acest lucru m-a surprins. Îl cunoscuse înainte de război, cînd el era secretar la ambasada engleză de la Paris. Zece ani mai tîrziu, relativ tînăr, la treizeci și cinci de ani, era consilier și soția sa susținea că făcuse tot timpul beții și comisese diferite acte de violență.

— Nimeni n-a observat aceasta la Washington ? — am mai întrebat-o eu.

— Observat ? Toată lumea știa ! Cînd Donald se îmbăta făcea totdeauna scandal.

Nu-mi venea să cred, însă am aflat mai tîrziu că spunea adevărul. Îmi părea imposibil ca un om cu asemenea obiceiuri să fie atît de repede avansat, mai ales în diplomație. Însă aveam să descopăr și alte lucruri.

Într-o zi, un grup de înalți funcționari ai ambasadei au închiriat o șalupă ca să facă o excursie pe Nil. Din grup făceau parte Lees Mayall, prim-secretar, și Maclean. Donald Maclean s-a îmbătat și a devenit violent. Aproape că și-a strangulat soția și a atacat un egiptean. Lees Mayall a încercat să-l calmeze pe nebun, însă acesta s-a repezit la el. S-au prăbușit amîndoi și

Mayall a trebuit să fie transportat la spital cu o fractură a piciorului.

Maclean n-a apărut cîteva zile pe la ambasadă și aveam convingerea fermă că va fi rechemat la Londra. Spre marea mea stupefacție, incidentul a fost mușamalizat, constituind însă timp de mai multe săptămîni subiectul de bîrfă nu numai a corpului diplomatic, ci a întregului Cairo. Nu am înțeles de ce guvernul egiptean, care cunoștea această stare de lucruri, nu ceruse rechemarea lui !

Departe de a se liniști, Maclean începuse să bea și mai mult și mă gîndeam că nu va trece mult timp pînă ce corpul diplomatic îl va expulza. Am crezut că venise momentul cînd, într-o zi, pe cînd jucam biliard la Gezira Sporting Club, Melinda, cu lacrimi în ochi, a venit să mă anunțe că Donald plecase beat mort de acasă și nu mai dăduse nici un semn de viață. Nu avea nici o idee unde ar putea fi.

Nici eu nu știam nimic. Mi-a venit, totuși, o idee. Cînd un diplomat pleca în concediu avea obiceiul să lase cheia apartamentului la un coleg pentru ca acesta să aibă grijă de casă. Am întrebat-o pe Melinda dacă nu le lăsase cineva cheia de la apartament.

— Ba da — îmi răspunse ea, pronunțînd numele unui diplomat american. — I-a dat cheia lui Donald acum cîteva zile. Apartamentul se afla acolo — zise ea, arătîndu-mi o clădire ce se vedea peste gardul viu al clubului.

— Poate că este acolo — am răspuns eu. — Vreți să mă duc să văd dacă nu cumva îl găsesc ?

— Vă rog !

Nu-mi făcea nici o plăcere, deoarece dacă-l găseam era cu siguranță beat și greu se putea discuta cu el. Am sunat la ușă. Nici un răspuns. Am crezut că nu se află nimeni în apartament, însă, ascultînd cu atenție, am auzit un sforăit.

Am sunat din nou, am bătut cu putere în ușă și am strigat numele meu și al lui Maclean. Am auzit în sfîrșit pe cineva apro-

piindu-se cu paşi nesiguri de uşă. Uşa s-a deschis brusc. L-am văzut pe Maclean beat turtă şi complet gol. M-a privit un moment, a mormăit o obscenitate şi a încercat să-mi tragă un pumn între ochi. M-am descurcat destul de uşor. L-am împins înăuntru, am intrat după el şi am închis repede uşa în urma mea.

Apartamentul arăta ca după un bombardament. Cioburi de sticlă peste tot, mobilele erau sfărîmate, perdelele smulse, scaunele răsturnate. În mijlocul camerei, întins pe pat, se afla un alt om, sforăind, cu faţa desfigurată de băutură şi la fel de gol ca şi Maclean. L-am recunoscut imediat, era un celebru ziarist englez, homosexual notoriu. Cînd am intrat s-a oprit din sforăit, dar nu s-a trezit.

— Ce dracu cauţi aici ? — m-a întrebat Maclean pe un ton ameninţător.

— Nimic în plus ! — i-am răspuns, şi am ieşit.

Un incident ca acesta nu putea trece neobservat într-un oraş cum e Cairo şi diferite versiuni au fost publicate chiar şi în presă. M-am reîntors la Melinda şi i-am povestit ce am văzut. A fost şocată, dar nu era deloc surprinsă.

— Bănuiam eu că s-a dus cu un bărbat — mărturisi ea.

— Deci, nu este prima dată ? — am întrebat-o.

— Nu. Donald nu este un adevărat homosexual, vreau să spun că este heterosexual, însă simte nevoia să se umilească uneori în felul acesta.

— Ştie cineva de acest lucru ?

— La Cairo cred că nu. Aici s-a comportat, în general, bine. Însă acest fapt era cunoscut la ambasada de la Washington şi i s-a repetat în mai multe rînduri să fie mai discret.

Doamne ! m-am mirat eu în sinea mea. Oare nu se ştie că tendinţa de homosexualitate îl expune pe om la şantaj şi îl face suspect din punct de vedere a încrederii ce se poate avea în el ?! Tot ce au găsit să facă a fost să-l avanseze consilier !

Deşi acţionasem în particular, la cererea Melindei, nu am trecut cu vederea acest lucru şi am raportat totul superiorilor.

Hotărîsem să cercetez lucrurile mai de aproape dacă nu va fi rechemat la Londra.

A fost rechemat după patruzeci şi opt de ore. A fost îmbarcat într-un avion şi în loc să fie dat afară din serviciu i s-au dat şase luni de concediu, după care a fost numit director al Departamentului american din Ministerul de Externe. A rămas în acest post pînă în momentul cînd a fugit în Rusia ca să nu fie arestat. S-a aflat mai tîrziu că furnizase informaţii ruşilor de la începutul carierei sale diplomatice !

Observaţia pe care o făcusem lui Richard Speaght, era realistă ! În vreme ce eu mă gîndeam să controlez poşetele dactilografelor, şeful meu transmitea sovieticilor toate secretele.

Maclean nu întîmpinase nici o dificultate în transmiterea informaţiilor. Putea s-o facă la Gezira Sporting Club, unde se întîlneau diplomaţi de toate naţionalităţile, sau chiar să le trimită prin poştă. Dacă n-a fost prea discret în ceea ce priveşte viaţa s-a particulară, în schimb nu l-am auzit niciodată, beat sau treaz, să fi pronunţat vreun cuvînt procomunist.

Dacă ar fi să o credem pe Melinda, şi e greu să nu fim de aceeaşi părere cu ea, Maclean a fost recrutat la Washington sau la Paris, înainte de război.

În orice caz, ar fi trebuit să fie dat afară după incidentul de pe şalupă şi cel puţin rechemat după scenele pe care le făcea la beţie în Cairo. Nici astăzi nu-mi explic de ce nu s-au luat aceste măsuri elementare. Totuşi, aceste întîmplări nefericite n-aveau nici o legătură cu politica internă a Angliei. Aveam un guvern care lupta pentru dispariţia celor ca Maclean, iar puţin timp după acesta au venit la putere conservatorii. Cei doi secretari pentru afacerile externe, Herbert Morrison şi Macmillan, au schimbat acest sistem care dăduse rezultate dezastruoase. Amîndoi au declarat că vor fi luate măsuri de securitate mai stricte, care vor afecta libertatea individului, tradiţională în Anglia. În urma cazului Burgess-Maclean, amîndoi au afirmat că sistemul se îmbunătăţise. Macmillan a anunţat cu mîndrie în Camera Co-

munelor că fusese introdus „controlul pozitiv". Cazul Vasall a demonstrat însă slaba lui eficacitate.

Nici un sistem de securitate nu este perfect. Lucrul cel mai iritant e că guvernul englez a declarat că o țară liberă nu poate să aibă unul mai bun decît al nostru.

★

La 22 iulie 1952 m-am dus la cabaretul Romance, situat pe colina Alexandriei. Prințesa Faiza, cea mai frumoasă din surorile lui Faruk, se afla acolo împreună cu secretarul ambasadorului american, pe nume Simpson. În timp ce aceștia dansau, am fost chemat la telefon. Pangalos, unul din informatorii mei, mă anunța că acțiunea a fost declanșată.

Am alergat la ambasadă. La ora șapte mai eram încă acolo cînd mi s-a telefonat de la ambasada americană, care dorea să știe dacă sîntem la curent cu începutul revoluției.

— Ascultați postul de radio Cairo — le-am spus eu.

Ofițerii liberi efectuau prima lor emisiune.

„Către poporul egiptean. În aceste momente Egiptul a ieșit din perioada cea mai sumbră a istoriei sale...".

Vocea îmi era cunoscută. Era cea a vechiului meu adversar, Anwar el-Sadati, devenit prim-ministru al noului guvern.

Am ieșit să fac o plimbare pe colină. Pe străzi se aflau mii de oameni, însă nici un semn de dezordine. Panica domnea însă la palatul Ras el-Tin. Aceasta s-a transformat în disperare cînd s-a aflat că englezii nu vor interveni. Faruk își datorează viața numai generalului Naguib, care i-a permis să plece în liniște. Singurele lovituri de tun au fost trase în număr de douăzeci și una, cînd regele urca la bordul yachtului său. Revoluția s-a făcut fără să se verse, practic, nici o picătură de sînge.

Totuși, au avut loc arestări și cîteva capete au căzut. Unul din primele nume înscrise pe lista proscrișilor a fost acela al vechiului meu prieten, colonelul Wasfi, a cărui unică crimă era că fusese șeful gărzii de protecție, fapt suficient pentru a fi condam-

nat la moarte. S-a refugiat la ambasada britanică şi a cerut azil politic. El dorea să fie transportat la Port Said într-o maşină a ambasadei, ca de acolo să plece cu unul din avioanele noastre în Cipru sau Aden.

Am pledat foarte mult pentru soarta acestui om, care, fără să-şi trădeze ţara, ne adusese atît de multe servicii. Însă hotărîrea Ministerului de Externe era să-l lăsăm în voia soartei.

Mi s-a răspuns că nu putem să plecăm pe picior greşit în relaţiile noastre cu noul regim, nu putem să ne asumăm acest risc numai de dragul de-a salva un poliţai.

A trebuit să-i transmit acest lucru. S-a întors acasă şi s-a sinucis.

Mă întrebam cît voi mai rămîne în această ţară, deşi nu credeam că sînt expus primejdiei de a muri în mod violent. Mă înşelam însă, căci am fost atacat o dată de poliţie şi am avut un noroc extraordinar că am scăpat cu viaţă. Am reuşit să plec, în cele din urmă, din Egipt, ţara în care m-am născut şi pe care aş vizita-o cu plăcere dacă aş mai avea ocazia.

CUPRINS

	Pag.
Din partea redacției	3
Primul meu spion	7
Agent dublu	23
Informații, vă rog !	31
Cazul generalului fugar	43
Misiuni și... misiuni	63
Criza	79
Cazul Eppler	89
Grijă și pază	113
Asasinarea lordului Moyne	119
Civil	137
Dușmani din interior	145